

LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM

ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI

1906.

QUINQUE-ECCLESIIIS, TYPIS LYCEI EPISCOPALIS (B. MADARÁSZ) 1907.

INDEX

pro Circularibus a. 1906.

	Pag.
Absolutio in articulo mortis	25, 29, 95.
Abstinentiae et jejunii lex	6

Ajánlások:

Aulik Dávid, „Virágszálak az Úr Jézus oltárára minden hónapban“	28
Bourdaloue S. J. Egyházi beszéde- inek első kötete magyarban.	28
Czaich Á. Gilbert és Fráter Aladár, X. Pius pápa életének és uralk. története	23
Don Bosco Naptár	129
P. Doss Adolf „Az okos hajadon“	123
Gerebenics Sándor, Borromaeus	129
Grátzer Pius „A jámbor gyermek“	105
Győrehm. főtanfelügyelőség „A kath. iskolák és kisdedovók kézikönyve“	129
Gyürky Ödön „A keresztény mérték- letességi egyletekről“	58
Járosy Dezső „A hagyományos Gregorián korá is esztet. méltá- tása	129
Jézus szent Szive naptára	117
Kálmán Károly „Bort igyunk ne pálinkát“	58
Károly Ignác „Ép testben ép lé- lek“ stb.	105
Kiss János „Bölcséleti Folyóirat“, „Hittud. Folyóirat“	58
Knecht János „Hitünk észszerű okai“	128
Lohmann „Papi rend“	128
Nitsch Árpád „Nagyasszonyunk“	129
Patzner István „Havi Közlöny“	58
Pécsi Gusz. áv „Cursus Brevis Philo- sophiae“	117
Romaisz Ferencz „A pécehm. világi papok missió egyt. története és tanulságai“	93

	Pag.
Schlick János S. J. „A szeszes ital Molochja“	106
Sipos A. Felix Kath. Hitoktatástan	117
Streicher József „Lelkivezér“, „Der Schutzensel“	106
Styria grázi czég gregorián ének- könyvei	71
Szentkirályi Sándor „Elmebeteg körüli eljárás“	85
Vajó József dr. „A vallás és kinyi- latkoztatás	58
Alapítványok számadási kivonata ,	32
Alapítv. eh. hivatal az adoköteles alapítv. és templompénzeket érték- papirokba helyezte	133
Ambach Michaél	25
Antal Georgius	9, 47
Apácák csak egyház hatósági enge- déllyel gyűjthetnek	78
Aschenbrenner Julius	20
Aulik David	28
Auerbach Josephus	27
Balog Josephus	27
Baptista felekezet elismerése	3
Baranyaszentistván	31
Baranyaszentgyörgy	64
Bauer Josephus	89
Bár	31
Beude Jos.	89
Bergovecz Michaél	133
Biró Emericus praepositus	73
Bisécán Vitus	75
Bourdaloue S. J. Egyházi beszédeinek fordit.	28
Bödy Carolus	75
Braun Stephanus	78
Breviarium in lingua latina recitanda	29

	Pag.
Bubregb Adalbertus	27
Budanovich Vincentius	27, 101
Bullae Pontificiae	13, 14, 15
Calabriai földrendés által sujtottak	4
Capitulum Eccl. Cathedr. reintegratur	74
Clericus loco subdiaconi in Missa	87
Commemoratio ad petendam pluviam	45
Communio quotidiana	37, 41, 42
Concursus pro parochia Baranyaszent-	
istván	31
" " " Bár	31
" " " Felsőireg	76
" " " Göresöny	101
" " " Izsép	132
" " " Kárász	132
" " " Kisköszeg	2
" " " Kisasszonyfa	65
" " " Pécsváradi	31
" " " Püspöklak	20
" " " Sicágárd	9
" " " Somberek	3
" " " Véménd	20
Concursus pro pensione	114
" suscipiend. in Semin.	47
Confirmationis Ordo	45, 100
Congreg. S. Concilii de clericis dimissis	
non recipiendis	43
Congreg. S. Indulg.	30, 73, 120
" " Rituum	29
Cooperatoribus injungitur offic. celebr.	
in filialibus	131
Családlapok	78
Cseleni Joannes	64
Csizmadia Stephanus	121, 133
Csonka Ferdinandus	27
Czaich Árpád Gilbert	23
Czernohorszky Josephus	75
Czindery Andreas	76
Dispensatio in lege abst. et. jejunii pro	
a. 1096	16
Dispensatio in lege abst. pro festo Purif.	9
Distinctiones Romanae renovantur	20
" Regiae in Capitulo	73

	Pag.
Döbrössy Aloysius can.	74, 75
Éber Geysa	27, 121
Encyelica Pii Papae X. de indep. et.	
inobed. spiritu in clericis reprim.	109
Építkezési ügyben utasítás	50
Eucharistiae asservatio in Ecclesiis filia-	
libus	26
Eucharistiae sumtio quotidiana	37
Examen Prosynodale	95, 101, 114
Exequiae dñtorum quando prohibentur	29
Exercitia Ss. pro docentibus	46, 96
" " " sacerdotibus	46, 95
Facultas apostolicam benedictionem	
impertiendi in articulo mortis	25
Facultates Vicario Eppli Gri com-	
missae	18
Fájth Eugenius	27, 88
Farkas József és Kántor Katalin eske-	
tési kivonata	111
Felsőireg	75, 76, 101
Fent Franciscus	75
Fetter Julius	28
Fischer Leopoldi obitus	9
Fodor Josephus	75
Folnegovics Georgius	133
Fölker Mathias	132
Frantich Augustinus can.	74, 75, 101
Fridrik Geysa	3
Gaal Joanes	28, 76, 102
Gábor Georgius	88
Gehring Philippus	2, 31
Göresöny	101
Gyömörey Sigismundus	75
Gyűjtő apácák	78
Haj Ede	27
Halvax Josephus	27
Hanny Gabriel	74
Hanuy Franciscus	20
Hardy Ernestus	3, 27, 86
Heindl Vilhelmus	102
Helységnévtár ajánlása	103
Hitközségi számadások beküld. határ-	
ideje	82

	Pag.
Hirling Antonius	101
Hock János „Jézus élete“ tiltott mű	71
Holndonner Franciscus	131
Horacsek Andreas	75, 101
Hortobágyi Josephus	32, 76
Horváth Dionysius	3, 32, 76, 121
Horváth Joannes jun.	121
Horváth Joannes sen	133
Igaz Adalbertus	74
Indulgentiae quotidie communicanti- bus	41, 42
Indulgentiae pro Kath. Legényegylet	61
„renovantibus vota baptism.	120
Inthronisatio Epplis	5, 11
Iskolai számadások határideje	82
Iskolatestvéreket segélyező egyes. aján- lása	103
Iskolaszékek büntetőjogi oltalom alatt állanak	126
Jakab Adalbertus	20, 75
Jakics Silvester	76
Jejunii lex pro 1906	16
Jeszenszky Francisca	98
József kir. herezeg Szanatórium Egyes.	116
Jung Adamus	121
Káin Abel	101
Kalocsai rózsafüzéripar	85
Károlyi Sándor gróf szobrára gyűjtés	84
Katekizmus (új) ügy	77, 97
Kath. Legényegyletnek indulg.	61
Kath. Egyes. Orsz. szöv. pecsehm. képv.	80
Kath. tanítók orsz. naggyűlése	89
Kath. Könyomatu tudósító	115
Kemény Andreas	101
„Balthasarus	27
Képviselő (országgyűlési)	65
Kimutatások gyűjtött pénzekről	28
Kimutatás Tápintézetre befolyt pénzek- ről	49
Kirschane Edmundus	31
Kisasszonyfa	64, 101

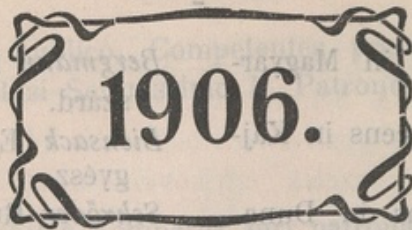
	Pag.
Kisköszeg	2
Koch Aloysius	121
„Julius	32, 121
Körmendy Carolus	74
Kövágószöllős	76
Közig. hatóságok részvétele hitközs. ügyekben	121
Közig. bíróság templomtőke kamatadó ügyben	32
Közig. bíróság párbér ügyben	67
„tőke kamatadó ügyben	82
„plébánost illető kamat- jöv. községi pótdómentes	123
Közig. bíróság — kántortanítói javadal- mazásra tett hagyomány illeték- mentes	125
Közp. Kath. Legényegylet	91
Krum Kövágó Petrus	75, 101
Kuhl Josephus	3
Kulesár Ioannes vad.	31
Kun Ludovicus	32
Kühnl Josephus	3, 102
Lackenbacher pályadíj	92, 98
Legényegylet közp. jubil.	91
Lelekgyakorlatok Budapesten állandóan	84
Leopoldinae societatis relatio	128
Madarak és fák napja az iskolákban	69
Madarak védelme	116
Magyar Josephus	75, 121
Magyar Adalbertus	89
Magyar Sigismundus	132
Máriacelli zarándoklat	33
Marton Alexander	88
Matarics Petrus	131
Matriculae confirmatorum desiderantur	120
Mayer Georgius	27
Mindszenti Vilhelmus	121
Miniszteri rendeletek	3, 69, 121
Mise alapítvány előszóval téve illeték- mentes	124
Morschhauser Josephus	74
Mosonyi Dénes	21, 74
Motu proprio Pii Papae X. de sodal. relig. instit.	99

	Pag.
Nagy Stephanus	2, 3
Nunkovics Gabriel	88
Nyári Simeon	27
Obitus Aschenbrenner Julii	20
„ Fischer Leopoldi	9
„ Hirling Antonii	101
„ Jakics Silvestri	76
„ Pencz Ioannis	132
„ Szekeres Francisci	132
„ Teslér Alexandri	30
„ Uray Atali	2
„ Zsulyevics Martini	64
Obu'i Petri urgentur	120
Ordinatio	2, 76, 114
Ordo inthronisationis	5
„ confirmationis	45, 100
Országgyűlési képviselő pap mikor lehet	65
Palkó Stephanus	75 101
Párbérügy	67
Pastorales litterae	11
Pázmányegyesület védőirodája	57
Pensio	2, 31, 114, 121, 131
Pentateuchi authentia confirm.	119
Perényi Paulus	3, 27
Pécsvárad	31
Pfiszterer Aemilius	64
Piszaszits Franciscus	2, 31
Pius Pápa életének és uralk. tört.	23
„ Pápa de ratione studiorum SS.	
Scripturarum	59
Pius Pápa	41, 59, 61, 73, 99, 109
Plébánia pénzek gyümölcsöztetése	133
Pozsgay Josephus	47, abbas 73, 74
Praeconisatio Epplis	13
Preces ad obtinendam gratiam bene	
moriendi	73
Püspökpuszta	64
Rákóczi Ferencz hazahozatala	107
Recensio thesium theol.	77, 115
Reif Josephus	121
Reiner Franciscus	32
Reinhardt Georgius	3
Reisz Antonius	47

	Pag.
Rézbányay Joannes	74
Riedlinger Diesiderius	27
Rituum SS. Congreg.	29, 62, 77
Római zarándoklat	21
Romaisz Franciscus	74, 93
Rózsafüzéripar	85
Sajt Stephanus	132
Sandrk Michaël	133
Schäfer Josephus	88
Seleznik Carolus	121
Seminarium	44, 77
Seminariumba felvett növendékek	77
Sióagárd	9
Sipos István	75
Somberek	3, 32
Spies Joannes	74
SS. Sacramento faciendae reverentiae	62
Studium SS. Scripturarum	59
„Styria“ Gregor-án énekkönyvei	71
Széchenyi Miklós gróf	33
Szeifricz Stephanus	73, 74, 101
Szeitz Josephus	27, 89
Szent-Alajos segítőegyesület	128
Szentistvántársulat pártoló tagsága	
ajánl.	85
Szentkirályi Stephanus	21
Szentmiklósi évjáradék	88
Szeredy fundatio pro sacerdot.	1
Szilvek Ludovicus	74
Szőnyi Ottó	74
Tanítók törzskönyve	9
Tanítói orsz. kath. Árvaház	28
Tanítók és tanítónők szünidei tanfo-	
lyama	56
Tanítói kath orsz. segélyalapból nye-	
rendő segélyek határideje	65
Tanítói kath. orsz. segélyalap közgyű-	
lésére ehm. képv. választása rend.	66
Tanítók lakása	69
Tanítók kath. orsz. nagygyűlése	89
Tanítói kath. orsz. segélyalap és árva-	
ház számad.	102
Tanítói kath. orsz. segélyalap és árva-	
ház közgyűlése	127

	Pag.
Tanítók, — segélyben részesültek a	
kath. orsz. tanítói segélyalaphól	127
Táptézet	47, 49
Temp'ompénz tőkekamatadó köteles	32
„ és alapítv. pénzeket az	
ehm. alapi ványi hivatal értékpapi-	
rokban kezeli	133
Teslér Alexander	30
Thán Ferdinandus	121, 133
Theses theologiae pro anno 1906.	27
Tihanyi Joannes	76
Tiltott könyv Hock János „Jézus élete	71
Tolnai Bartholomaeus	89
Tóth Julius	75
Tóth Ludovicus	121, 133
Tőkekamatadót az alapítv. törvényes	
képv. fizeti	82
Troll fundatio pro sacerdotibus	1
„ „ „ docentibus	1

	Pag.
Uray Atali mors	2
Utasítás építkezési ügyben	50
Varga Franciscus	121
Vározy Gyula érsek	33
Vicarius Epplis Grlis, Eiusdemque	
facultates	18
Wajdits Julius praepositus	73, 74, 75
Walter Antonius vicarius epplis	
grlis	18, 74, 101
Wurster Josephus abbas	73, 74
Zádor Aloysius	27
Zarándoklat Rómába	21
„ Máriaczelibe	33
Zichy Julius Comes Epis-	
copus	5, 11, 13, 14, 15
Zserdin Josephus	133
Zsulyevics Martinus	64

I.

1905

1906.

Census foundationis Francisci **Troll** ad succolandos sacerdotes aegrotos et egenos pro 1905. obtinuerunt: Fundatio Troll pro sacerdotibus.

Arányi Geysa, *Bödy* Carolus, *Csizmadia* Aloysius dr., *Éber* Geysa, *Fekete* Alexander, *Hajdinyák* Vincentius, *Kovács* Josephus jun., parochus Lovászhetényensis, *Magyar* Nicolaus, *Polgár* Joannes, *Schmeller* Aloysius, *Szánthó* Ignatius, *Trinn* Joannes.

Apocha de 200 coronis rite tymbrata ad officium Foundation. dioec. mittenda, unde summa praefata concernentibus mox consignabitur.

1906

1906.

Census foundationis Josephi **Szeredy** usque 31-am Decembris a. 1905. conflati Julio *Aschenbrenner* et Andreae *Kaufmann* cooperatibus valetudinem curantibus adjudicati sunt. Fundatio Szeredy pro sacerdotibus.

1907

1906.

E fundatione Francisci **Troll** pro docentibus facta pro 1905. subsidium obtinuerunt: Subsidium Troll pro docentibus.

Friedsam Jacobus, docens in Mecsekszabolcs.

Molnár Theodorus, docens in Szilágy.

Krammer Antonius, docens in Mágocs.

Lieber Josephus, docens in Gyód.

Hipp Emericus, docens in Komló.

Szeiler Gabriel, docens in Villány.

März Georgius, docens in Szágy.

Bingold Aloysia, uxor Georgii Schmidt, docens in Baranyaszentistván.

Lassányi Joannes, docens in Tótujfalu.

Müller Antonius, docens in Pélmónostor.

Vučevac Franciscus, docens in Brodjanci.

Tomasics Etelca, docens in Lányesók.

Mora Josephus, docens in Radikovci.

Dillmann Ludovicus, docens in Palotabozsok.

Schmidt Adamus, docens in Möcsény.

Barrois Adelhaidis, docens in Kocsola.

Szelestey Helena, docens in Magyar-keszi.

Mihálovics Dionysius, docens in Kajdacs.

Keller Vilhelmus, docens in Duna-földvár.

Bergmann Helena, docens in Szek-szárd.

Biensack Eduardus, docens in Hö-gyész.

Schröder Rudolphus, docens in Len-gyel.

E tribus districtibus nullus docentum propositus fuit, quapropter nec subsidii particeps redditus est.

Velint R. D. Curati docentes supra recensitos subsidii impetrati, quod 100 coronas apud Cassam Fund. Gen. Dioecesanam erga apocham legalem levandas efficit, certiores reddere.

108

1906.

Ordinatio.

Stephanus *Nagy*, subdiaconus, die 31-a Dec. a. 1905. ad s. diaconatum, 1-a Januarii a. 1906. ad s. presbyteratum Albae-Regiae in capella episcopali per impositionem manuum Excellentissimi ac Reverendissimi Domini Julii *Városcy* archiepiscopi Colocensis et Bácsiensis ad titulum dioecesis Quinque-Ecclesiensis promotus est.

109

1906.

Obitus Atali
Uray, abbatis
tit. et em.
parochi.

Atalus *Uray*, abbas tit., emer. vad. et parochus, sacramentis moribundorum rite munitus die 31-a Decembris a. 1905. pie in Domino obiit anno aetatis 69, sacerdotii 46-o. Ab a. 1866. fuit parochus in Bellye, ab a. 1869. in Vörösmart, ab a. 1870. in Baranyabán, ab a. 1880. vadiaconus et scholarum inspector distr. Baranyavár, ab a. 1901. abbas tit. S. Spir. de Monostor, ab a. 1905. pensione annua provisuus est.

Animam denati consuetis piis ad aram precibus iuxta statuta Synodi dioecesanae commendo. Lux perpetua luceat Ei!

110

1906.

Pensione an-
nua provi-
dentur: Fran-
ciscus Pizsa-
szits et Phi-
lippus Geh-
ring.

Obitu Atali *Uray* in statu sacerdotum pensionatorum vacantia *altera* ex-orta, tenore praesentium notum reddo Ven. Clero dioecetano juxta vota Eiusdem, accedente consensu Ven. Capituli Ecclesiae Cathedr. Quinque-Ecclesiensis a mu-nere relevatum et pensione annua donatum iri Franciscum *Pizzaszits* parochum in Kisköszeg, atque Philippum *Gehring* parochum in Somberek.

111

1906.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Kisköszeg.

Pro beneficio parochiali Kisköszeg, rudedonato parochi Francisco *Pizzaszits*, vacanti et juri patronatus Serenissimi D. Friderici Archiducis obnoxio, usque 15-am

Februarii a. c. concursum publico. Competentes praesentibus invio, ut recursus suos intra terminum praeclusi Serenissimo D. Patrono inscriptos ad Officium dioecesanum promoveant.

112

1906. Beneficium parochiale Somberek juri patronatus familiae nobilis Sauska de Somberek obnoxium rudedonato parcho Philippo Gehring vacans redditum, concursui publico usque 15-am Febr. a. c. exponitur. Qui animo ducuntur isthoc beneficium assequendi, eos praesentibus provoco, ut recursus suos Inclyto Patrono inscriptos intra terminum praefixum Officio dioecesano exhibeant.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Somberek.

113

1906. *Fridrik* Geysa administrator parochiae Baranyavár obtenta praesentatione canonicam obtinuit investituram pro beneficio eodem.

Porsonalia.

Horváth Dionysius, vicarius in Somberek, constitutus est administrator interimalis parochiae Somberek.

Missi sunt cooperatores:

Hardy Ernestinus ex Abaliget ad Bakonya.

Kuhl Josephus e Tolna ad Baranyabán.

Kühnl Josephus e Ráczmecske ad Püspöknádasd.

Nagy Stephanus neomysta ad Kárász.

Perényi Paulus e Püspöknádasd ad Ráczmecske.

Reinhardt Georgius e Baranyabán ad Tolna.

114

1906

A m. kir. vallás- és közokt. Minisztertől. — 77092. szám. — A baptista vallásfelekezet elismerése tárgyában az összes törvényhatóságokhoz és a fiúmei kormányzóhoz intézett körrendeletemet van szerencsém tudomásul vétel és megfelelő szives eljárás végett tisztelettel megküldeni. — Budapest, 1905. évi november hó 2-án. Lukács. — Valamennyi főtiszt. egyházi főhatóságnak.

Baptista felekezet elismerése tárgyában miniszteri körrendelet.

A m. kir. vallás- és közokt. Minisztertől. — 77092. szám. — Körrendelet a baptista vallásfelekezet törvényes elismerése tárgyában. A magyar baptisták Ócsán (Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye) folyó évi szeptember hó 15-én tartott rendkívüli szövetkezeti közgyűlésükből bemutatták hozzám a „baptisták egyházi szervezetét“ és „hitvallomását és szerkezetét a keresztelt keresztyén gyülekezeteknek, melyeket közönségesen baptistáknak neveznek,“ — azzal a kérelemmel, hogy ezeket a hivatali elődeim által, valamint általam tett észrevételekhez képest módosított szabályzatokat hagyjam jóvá és a baptista vallásfelekezetnek törvényes elismerése iránt határozzak.

Minthogy a törvényesen elismert vallásfelekezetté alakulni kívánó baptisták szervezeti szabályaiknak és hitvallomásuknak bemutatása által eleget tettek a vallás

szabad gyakorlásáról szóló 1895. évi XLIII. t.-cz. 7. §-a 2. pontjában foglalt rendelkezésnek; minthogy továbbá a bemutatott szervezet és hitvallomás a fennálló törvényekkel vagy a közérkölsiséggel ellentétben nem áll, és a már létező törvényesen bevett vagy elismert vallásfelekezetek egyikével sem azonos, s különben sem forog fenn olyan törvényes ok, melynek alapján a szervezettől és hitvallomástól az 1905. évi XLIII. t.-cz. 8. §-a szerint e jóváhagyást meg kellene tagadni; minthogy végül folyamodók az idézett törvénycikk 7. §-ának 1. pontja értelmében megkívánt legalább egy egyházközség felállítását és fentartását, továbbá a felekezetükhöz tartozó gyermekek iskolai hitoktatását biztosították: a baptisták többször említett szervezeti szabályzatát és hitvallomását a törvényszerű jóváhagyási záradékkal elláttam és ezen immár jóváhagyott szabályzatok alapján a baptista vallásfelekezetet az 1895. évi XLIII. t.-cz. rendelkezései értelmében ezennel az állam védelme és felügyelete alatt álló törvényesen elismert vallásfelekezetnek nyilvánítom.

Erről a czimet különös utalással az 1895. évi XLIII. t.-cziknek az egyházközség megalakítására, továbbá a lelkészek és egyházi községi előljárók alkalmazására vonatkozó 11. és 15. §-ainak rendelkezéseire — további törvényszerű eljárás végett azzal értesitem, hogy a baptistáknak általam jóváhagyott szervezeti szabályzatát és hitvallomását a „Budapesti Közlönyben“, a „Rendeletok Tárában“ és a vezetésem alatt álló Miniszterium hivatalos közlönyében szószerint közzétettem. — Budapest, 1905. évi november hó 2-án. — Lukács.

115

1906

A calabriai
földrengés
által sújtot-
tak részére
adományok.

A calabriai földrengés által sújtottak részére utólag még befolyt: Szabó Imre plébános Bükkösd 2 K., Faludi Ádám segédlelkész 1 K. összesen 3 K.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 11-a Januarii a. 1906.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

II.

Gratioso mandato Illustrissimi nostri Praesulis *Julii* e Comitibus *Zichy* ddto 14-ae Januarii a. c. conformiter, hisce gaudens annuntio Ven. Clero populoque fideli almae nostrae Dioecesis Quinque-Ecclesiensis, quod Idem Illmus Praesul terminum solemnem Suae Inthronisationis in Sedem Suam Episcopalem in 7-am mensis *Februarii* diem, Sancto Romualdo abbati sacram, defixerit. Diem hanc ferialem ea de causa elegit, ut sacerdotes dioecesani minus impediuntur, quominus solemnitati huic majori numero interesse possint.

Cum afflicto per obitum carissimi genitoris animus, pietas filialis, aliaque adiuncta minus favorabilia suadeant, ut omnis strepitus, omniaque, quae stricte ad rem non pertinent, sollicite evitentur, Sua Illustritas, missis et exclusis omnibus, quae tali occasione extra ecclesiam fieri solent, totam inthronisationis solemnitatem ad Ecclesiam Suam Cathedrali restringit; ut adeo ista solemnitas nihil aliud sit, nisi quod eminenter esse debet, ecclesiastica.

Iuvabit fideles de hac solemnitate opportuno tempore et modo edocere atque admonere, ut Patrem misericordiarum et Deum totius consolationis pro felici et longaevo Illustrissimi Praesulis regimine impense exorent.

Superfluum fors est monere RR. DD. Sacerdotes, qui ad solemnitatem inthronisationis Quinque-Ecclesias venire poterunt (quin celebratio divinorum et sacramentorum administratio detrimentum patitur) — ut superpelliceo et bireto (sine stola) provisi in sacristia Ecclesiae Cathedralis hora statuta 1¹/₂9-a compareant.

Ad manutenendum rectum ordinem opus est, ut omnes qui venturi sunt, adventum suum tempestive Officio dioecesano notum reddant.

Interim vero et nos non intermittamus pias ad Deum fundere preces, ut quem dedit nobis Spiritus Sanctus, Illustrissimus Episcopus, Pater et Praesul feliciter adveniat, Sedem diu iam viduatae Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis capessat, regimen almae Dioecesis arripiat faustoque cum successu exerceat.

Datum Quinque-Ecclesiis die 18-a Januarii 1906.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

Indicatur so-
lemnitas
inthronisatio-
nis Illmi
Episcopi.

ORDO

occasione sollemnis Inthronisationis Illustrissimi ac Reverendissimi Domini *Julii* e Comitibus *Zichy*, Miseratione divina et Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Quinqueecclesiensis, die 7-a Februarii hora 9-a 1906.

Die 7-a Febr. matutina hora 8-a fit primus pulsus campana majore, media 9-a secundus pulsus, ad quem universus Clerus tam Saecularis, quam Regularis ad Sacristiam Ecclesiae Cathedralis comparebit; et Capitulares quidem aliique Dignitarii Rochetum, Mozettam et Byretum, reliquus Clerus vero Rochetum et Byretum assumet, moxque directore Archi-Diacono Cathedrali pro solempni ductu processionali semet ita collocabit: ut Clerus Regularis sub sua cruce praecedat hunc Clerus junior sub cruce capitulari, Cooperatores, Parochi, VADiaconi, tandem Capitulum cum aliis Dignitariis sequatur, phalangem denique claudat Adsistentia, contans ex Archi-Presbytero, duobus Infulatis, duobus Archidiaconis et Diaconis albi coloris paramentis amictis, Caeremoniario, Acolythis, Thuriferariis et Clerico Aspersorium cum aqua benedicta deferente.

Sacra phalange taliter bene ordinata fit *compulsus*, incipietque sonitus *omnium in Civitate campanarum*, et ductus processionalis movet per atrium meridionale Cathedralis Ecclesiae ad Residentiam Episcopalem.

Cum adventu ad atrium Residentiae Episcopalis, ibidem iuxta gradus crucem tam Religiosorum, quam Capitularem praeferentes subsistent, reliquus Clerus Regularis in inferioribus, Saecularis in superioribus gradibus utrinque divisus consistet usque ad portam Conclavium, Capitulares autem aliique Dignitarii et Adsistentes per medium ita consistentis Cleri ascendent, intrabuntque ipsa Conclavia, Suam Illustritatem, ad Sponsam Suam — Cathedralis Ecclesiam — reverenter invitaturi.

Movet dein Processio inter continuum campanarum sonitum eodem ordine et via, ad Ecclesiam Cathedralis. — Suam Illustritatem immediate praecedet Crucifer.

Ad atrium meridionale Cathedralis Ecclesiae pertingenti Suae Illustritati senior Capituli pro osculo porriget pacificale, tum offeret aspersorium, quo Sua Illustritas primum Se, dein Clerum populumque asperget, tandem Illustritatem Suam, imposito prius thure, praemissa reverenti capitis inclinatione, triplici directo ductu incensabit. Thurificatione finita, Custos Ecclesiae Cathedralis claves Ecclesiae hujus in orbe argenteo Suae Illustritati reverenter praesentabit tangendas.

Caeremonia hac peracta movet Processio ad Aram principalem, moxque cum ingressu ad Ecclesiam Chorus intonabit „*Te Deum laudamus*“ etc. sub cujus in choro decantatione, Sua Illustritas continuo praeunte Clero ad Sanctissimum adorandum procedet, inde cum adsistentibus ad aram principalem, capitulo aliisque Dignitariis ad stalla, reliquo Clero autem in Sanctuario circa circum consistentibus. (Illmus Episcopus ad Aram induetur Alba et Pluviali albi coloris.)

Finito hymno Ambrosiano Diaconi intonabunt V. Benedicamus Patrem etc. Archi-Presbyter vero dicet Orationem: *Deus cujus misericordiae* etc. Tum diaconi intonabunt e Pontificali praescriptos versiculos, Archi-Presbyter vero facie ad Suam Illustritatem versa, cantabit orationem „*Deus omnium fidelium*“ etc. Canetur dein in choro Antiphona de S. Petro Cathedralis Ecclesiae Quinque- Ecclesiensis Patrono: „*Tu es Pastor ovium, tibi traditae sunt claves Regni Coelorum*“; terminata Antiphona Diaconi intonabunt „*Tu es Petrus*“ R. „*Et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam*“, Sua Illustritas autem dicet Orationem: *Deus, qui beato Petro Apostolo* etc., qua finita conscendet Thronum suum appositaque Mitra considebit. Cessante mox organo Sua Illustritas legendas mandat benignas Collationales regias et Bullas Pontificias per Canonicum Poenitentiarum, e quibus ea, ad fidelem populum directa, hungarica lingua legetur, dein ad Capitulum, Clerumque universum, in semicirculo ante Thronum semet ita collocaturum, ut Capitulares aliquae Dignitarii primum teneant locum, sermonem latinum pronuntiabit. Finito per Suam Illustritatem sermone, totius Cleri nomine Illmus Stephanus Szeifricz Canonicus Cantor, senior Capituli respondebit; ad finem vero dictionis totus Clerus observato Dignitatis ordine ad homagiale manus osculum novi Episcopi accedet. Sub homagiali hac veneratione in Choro cantabitur „*Ecce sacerdos Magnus*“ etc. Finito homagio Sua Illustritas in Mitra et Pluviali, praeunte Crucifero, et sequente Suam Illustritatem Infulista et Pastoralista, conscendet s. suggestum pastoralis curae sibi creditum populum sermone hungarico allocutura. Finito sermone Sua Illustritas ad Thronum suum revertetur, et deposito Pluviali, ornatu Pontificali ad celebrandam Missam requisito albi coloris induetur, apposito etiam Pallio Archi-Episcopali; interea vero in Choro organum pulsabitur.

Amicta Sua Illustritas per Caeremoniarium invitabitur ad Aram, ibique mox intonabit „*Veni Sancte Spiritus*“, quo per chorum terminato, Diaconi intonabunt: „*Emitte Spiritum tuum*“ etc., Sua Illustritas vero cantabit orationem de Spiritu Sancto ac dein Missam celebrabit.

Finito Missae Sacrificio Sua Illustritas ad Aram deposita Casula induetur Pluviali et Mitra, ex ambone vero interim per Canonicum Poenitentiarum legetur Breve apostolicum lingua hungarica, quo perlecto, Diaconus ad sinistrum Arae cornu, facie ad Suam Illustritatem versa cantabit tono solito „*Confiteor*“ ac eo finito ad locum

suum revertetur. Tum Sua Illustritas ministrante librum Archi-Presbytero, Pedifero et Crucifero ante Se genuflectentibus, recitabit formulam: „*Precibus et meritis*“ dabitque Benedictionem Papalem ad effectum Indulgentiarum plenariarum; qua data publicabuntur Indulgentiae lingua hungarica.

Terminata Benedictione, depositisque sacris Paramentis, Sua Illustritas assumet Cappam majorem, et absolutis in flexorio precibus, inter Organi et Campanarum pulsum, ductu processionali eo, quo ad Ecclesiam venit, observato, ex Ecclesia, in cuius vestibulo Se, Clerum Populumque aqua benedicta asperget, ad Residentiam Episcopalem reducet, moxque Senior Capituli Clerum Dioecesanum Curatum Suae Illustritati praesentabit, de plena Sedis possessione feliciter adepta gratulatura; taliterque inauguralibus Solemniis finis imponetur.

PEL

III.

370

1906.

Dispensatio
in lege ab-
stinentiae pro
festo Purif.
B. M. V.

Vigore facultatis a Sede Apostolica obtentae, die 17-a Jan. 1906. via Nuntiaturae Apostolicae Viennensis Eminentissimo ac Rssmo D. Cardinali, Principi Primati Regni Hungariae communicatae pro die 2-a Februarii, quae est festum Purificationis B. Mariae V, in lege abstinentiae praesentibus dispenso et esum carnis omnibus fidelibus dioecesis Quinque-Ecclesiensis permitto. Mandatum Quadragesimale, reliquaeque quoad ieiunia et abstinentiam dispositiones in proximis litteris Circularibus publicabuntur.

371

1906.

Obitus Leo-
poldi Fischer
parochi.

Leopoldus Fischer, parochus in Sióagárd sacramentis moribundorum rite provisus die 24-a Januarii a. c. anno aetatis 63-o, sacerdotii 40-o ad aeternam vocatus est haereditatem. Ab a. 1878. fuit parochus in Feked, ab a. 1883. in Baranyaszentistván, ab a. 1897. in Sióagárd.

Animam denati consuetis piis ad aram suffragiis ven. Cleri commendo.
Requiescat in pace!

372

1906.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Sióagárd.

Beneficium parochiale Sióagárd mortis causa vacans patronatui fundi Studiorum obnoxium concursui publico usque 15-am Martii duraturo exponitur. Competentes praesentibus invio, ut recursus suos Reg. Hung. Ministerio Cultus et Publicae Institutionis inscriptos intra terminum praeclusi ad officium dioecesanum promoveant.

373

1906.

Personalia.

Antal Georgius, cooperator parochiae ad S. Augustinum Quinque-Ecclesiis, constitutus est administrator parochiae Sióagárd.

374
1906.

Az egyházmegyei tanítók törzskönyvének, — mely az egyhm. tanfelügyelő-
ség által vezettetik, — kitöltése és kiigazítása, valamint az orsz. kath. tanítói
segélyalap pécsegyházmegyei tagjainak nyilvántartása céljából felhivom az összes
t. plébánia hivatalokat, hogy a plébániájuk területén előforduló tanítói személyválto-
zásokat, annak megjelölésével, hogy a lemondó, nyugdíjbamenő vagy elhalálozott
tanító, kántortanító volt-e, avagy csak osztálytanító ; továbbá, hogy tagja volt-e az
orsz. kath. tanítói segélyalaphoz vagy nem, kivétel nélkül minden egyes esetben az
egyhm. tanfelügyelőségnek jelentsék be. A bejelentés akkor is teljesítendő, ha a
lemondó tanító egy másik, a pécsegyházmegye területén levő állásra távozott.

Datum Quinque-Ecclesiis die 28-a Januarii 1906.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

PEL

IV.

478
1906.

Sub .| advoluto mitto Illustrissimi nostri Praesulis Litteras Pastorales ad Litterae pa-
universum suae dioec. Clerum datas, item Litteras Pastorales Eiusdem ad populum storales Illmi
fidelem lingua vernacula directas. Eppi dimit-
tuntur.

Simul provoco Curiones SS., ut Litteras Pastorales populum fidelem
attingentes, proxima die Dominica, quae est Dom. Septuagesimae e s. suggestu populo
fidei lingua vernacula sacri sermonis adinstar praelegant.

Datum Quinque Ecclesiis die 5-a Februarii 1906.

Antonius Walter m. p.
vicarius capitularis.

V.

626

1906

PIUS PP. X. Pius Episcopus servus servorum Dei. Dilecto filio Iulio Zichy electo episcopo Quinque-Ecclesien. Salutem et Apostolicam benedictionem.

Apostolatus officium meritis licet imparibus Nobis ex alto commissum, quo curae ecclesiarum omnium divina dispositione praesidemus, utiliter exequi coadiuvante Domino cupientes, solliciti corde reddimur et solertes, ut quum de ecclesiarum ipsarum regimine agitur committendo, tales eis in pastores praeficere studeamus, qui populum ipsi creditum sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque eis ecclesias in statu pacifico et tranquillo velint et valeant, auctore Domino, salubriter regere et feliciter gubernare. Cum itaque Ecclesia Quinque-Ecclesiensis, quae Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensi est suffraganea et ad quam dum illa pro tempore vacat nominatio personae idoneae ipsi Ecclesiae Quinque-Ecclesien. in Episcopum praeficiendae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda Carissimum in X^{to} Filium Nostrum *Franciscum Josephum* hoc nomine primum, Austriae Imperatorem ac Bohemiae et Hungariae Regem Apostolicum, ex fundatione vel dotatione aut privilegio Apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, spectare et pertinere dignoscitur, et cui bonae memoriae Samuel Hetey ultimus illius Episcopus, dum viveret praesidebat, per obitum dicti Samuelis Hetey, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, pastoris solatio sit destituta, cumque dictus Franciscus Josephus Imperator et Rex ad vacantem ecclesiam Quinque-Ecclesiensem praefatam te ex legitimis catholicis nobilibusque parentibus in loco dioecesis Albae-Regalensis — Nagy-Láng — nuncupato progenitum, in trigesimo quinto aetatis tuae anno constitutum, quique Presbyteratus ordine dudum donatus, sacri ministerii operibus te totum addixisti et aliquando munus Cooperatoris parochialis in tua dioecesi exercuisti per Suas patentes litteras nominavit, Nos spem habentes te qui Romae inter alumnos nobilis Academiae ecclesiasticae cooptatus Doctoris gradus in jure canonico et assequutus, Abbatis titularis Sancti Martini de Bulach dignitate honestatus, quique Leonis Papae decimi tertii Praedecessoris cubicularius intimus de numero participantium nuncupatus et Nostri meruisti renunciari atque nuper ad effectum infrascriptae praefectionis fidei catholicae professionem iuxta fidei articulos iampri-

Bulla praë-
conisationis
eppalis.

dem a Sede Apostolica propositos expresse emisisti ac de cujus prudentia, doctrina, morum suavitate apprimè spectabilis, fide digna apud Nos testimonia perhibentur, dictae Ecclesiae Quinque-Ecclesien. illiusque gregi Dominico esse posse valde utilem, vacanti Ecclesiae Quinque-Ecclesien. praefatae, de persona tua Nobis et Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de Fratrum eorundem consilio Apostolica auctoritate providemus, teque illi in Episcopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius Ecclesiae Quinque-Ecclesien. tibi in spiritualibus plenarie committendo; in illo qui dat gratias et largitur praemia confidentes, quod dirigente Domino, actus tuos praefata Ecclesia Quinque-Ecclesien. sub tuo felici gubernio regetur utiliter et prosper dirigetur, ac grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Jugum igitur Domini tuis impositum humeris prompta devotione suscipiens, curam et administrationem praefatas sic exercere studeas sollicitè, fideliter ac prudenter, quod ipsa Ecclesia Quinque-Ecclesien. gubernatori provido ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque praeter aeternae retributionis praemium Nostram et dictae Sedis Apostolicae benedictionem et gratiam exinde uberius consequi merearis. Volumus autem, quod Abbatia titularis Sancti Martini de Bulach, quam ad praesens ut praefertur, obtines, per solas provisionem et praefectionem Nostras huiusmodi vacet eo ipso. Praefatae tamen vacationis effectum usque ad tuae Sedis possessionem suspensum fore per praesentes decernimus et declaramus. Datum Romae apud S. Petrum. Anno Incarnationis Dominicae millesimo nongentesimo quinto Tertio Idus Decembris, Pontificatus Nostri Anno tertio A. A. Caesar Spozza Regens, Julius Grazioli Sacrae Cnis Consistorialis. A Sacri Collegii Substitutus, Attilius Agliardi, Cancellariae Aplicae Substitutus sup., Raphael Virili Abbreviator, Dominicus Lanotte Abbrev., Pius Martinelli subst. F. Sassi Exped. Aplicus, I. De Gregori Sptor Aplicus L. S.

627

1906

Bulla Pontificia ad Ven. Capitulum de praesentatione et Commendatione Illmi Praesulis.

Pius PP. X. Pius Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Capitulum Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesien. Salutem et Apostolicam benedictionem. Hodie siquidem Nos Ecclesiae Vestrae Quinque-Ecclesien. suo Praesule destitutae de persona Dilecti filii Julii Zichy Electi Episcopi Quinque ecclesien. Nobis et Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ob suorum exigentiam meritorum accepta de Fratrum eorundem consilio, Apostolica auctoritate providimus, ipsumque illi in Episcopum praefecimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius Ecclesiae Quinque-Ecclesien. ei in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in Nostris inde confectis Litteris plenius continetur. Quocirca discretionem Vestrae per Apostolica Scripta mandamus, quatenus dicto Julio Electo tamquam patri et Pastori animarum Vestrarum humiliter intendentes et exhibentes ei

obedientiam et reverentiam debitas et devotas, illius salubria monita et mandata humiliter suscipiatis et ea efficaciter adimplere curetis, alioquin sententiam quam ipse Julius Electus rite tulerit in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo nongentesimo quinto. Tertio Idus Decembris. — Pontificatus Nostri Anno tertio. (L. S.) Attilius Agliardi Substitutus sup. R. Virili abtr. D. Lanotte Abbr. P. Martinelli Subst. F. Sassi Expdtor Applicus. I. De Gregori Sptor Aplicus.

628

1906

PIUS PP. X. PIUS Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Clero Civitatis et Dioecesis quinque-Ecclesien salutem et Apostolicam benedictionem. Hodie Nos Ecclesiae Quinque-Ecclesien. certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutae, de persona dilecti filii Julii Zichy Electi Episcopi Quinque-Ecclesien. Nobis et Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ob suorum exigentiam meritorum accepta, de Fratrum eorundem consilio Apostolica auctoritate providimus, ipsumque illi in Episcopum praefecimus, et pastorem curam, regimen et administrationem ipsius Ecclesiae Quinque-Ecclesien ei in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in Nostris inde confectis Litteris plenius continetur, quocirca Discretioni Vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus dictum Julium Electum tamquam patrem et pastorem animarum Vestrarum grato admittentes honore et ei exhibentes obedientiam et reverentiam debitas et devotas illius salubria monita et mandata humiliter suscipiatis et efficaciter adimplere curetis, alioquin sententiam quam idem Julius Electus rite tulerit in rebelles ratam habebimus et faciemus, auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo nongentesimo quinto — Tertio Idus Decembris — Pontificatus Nostri anno tertio. — L. † S. — Attilius Agliardi, Substit. sup., D. Lanotte Abbr., Martinelli Subst. F. Sassi, Exped. Aplicus, J. De Gregori Scriptor Aplicus.

Bullae Pontificiae ad Ven. Clerum Dioec. de praesentatione et commendatione Illmi Praesulis.

629

1906

PIUS PP. X. PIUS Episcopus Servus Servorum Dei dilectis filiis Populo Civitatis et dioecesis quinque-Ecclesien salutem et Apostolicam benedictionem. Hodie Nos Ecclesiae Quinque-Ecclesien. certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutae de persona dilecti filii Julii Zichy Electi Episcopi Quinque-Ecclesien Nobis et Venerabilibus Fratribus Nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ob suorum exigentiam meritorum accepta, de Fratrum Eorundem consilio, Apostolica auctoritate providimus, ipsumque illi in Episcopum praefecimus et pastorem, curam, regimen et administrationem

Bulla Pontificia ad Populum de praesentatione et commendatione Illmi Praesulis.

ipsius Ecclesiae ei in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in Nostris inde confectis Litteris plenius continetur, quocirca universitatem vestram monemus et hortamur attente Vobis per Apostolica scripta mandantes, quatenus dictum Julium Electum tamquam patrem et pastorem animarum vestrarum devote suscipientes et debita honorificentia pertractantes salubribus illius monitis et mandatis humiliter intendatis, ita quod dictus Julius Electus in vobis devotionis filios et vos in eo per consequens patrem benevolum invenisse gaudeatis. — Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo nongentesimo quinto — Tertio Idus Decembris — Pontificatus Nostri anno tertio. — L. † S. — Attilius Agliardi, Substit. sup., R. Virili Abb., P. Martinelli, Subst., F. Sassi, Exped. Ap'licus, I. De Gregori Scriptor Ap'licus.

630

1906.

Abstinentiae
et ieiunii
in lege dispensatio.

Sacris et mysticis diebus Quadragesimae appropinquantibus vigore facultatum via Nuntiaturae Apostolicae Vindobonensis dd. 17-a Jan. a. 1906. Eminen-
tissimo ac Rssmo Domino Claudio Cardinali Vaszary Archiepiscopo Strigoniensi et
Prinati Hungariae communicatarum quoad legem ieiunii et abstinentiae pro anno
currente sequentia constituimus:

I. Dies ieiunio simul cum abstinentia dicati:

1. FERIA IV. Cinerum et tres dies ultimi Hebdomadae Sanctae.
2. FERIAE VI. Quadragesimae et temporis Adventus.
3. FERIAE IV. et VI. in quatuor Temporibus.
4. VIGILIAE Nativitatis, Pentecostes et Assumptionis B. M. V.

II. Dies ieiunii absque abstinentia, quibus una comestio ad satietatem et modica insuper refectio cum usu carnis, servata tamen quantitatis proportionem, in collatiuncula permittitur:

1. Omnes dies Quadragesimae exceptis Dominicis (quoad feriam IV Cinerum, ferias VI. et tres ultimos dies Hebdomadae Sanctae confer supra).
2. FERIAE IV. temporis Adventus.
3. Sabbata quatuor Temporum,
4. VIGILIAE SS. Apostolorum Petri et Pauli et Omnium Sanctorum atque SS. Patronorum.

III. Dies abstinentiae tantum dicati:

Omnes reliquae FERIAE VI. per annum.

IV. Dispensationes ab abstinentia:

1. Pro tota provincia ecclesiastica quoties festum fori in aliquem abstinentiae diem incidit.
2. Pro aliquibus locis, quoties ibidem nundinae in aliquem abstinentiae diem incidunt.

3. Pro quibusdam personis :

a) Pro omnibus diebus, excepta Feria IV. Cinerum, tribus diebus ultimis Hebdomadae Sanctae et Vigiliis Nativitatis Domini et Pentecostes dispensantur operarii in fabricis, item laici, qui in cauponis debent manducare, ubi cibi esuriales facile haberi non possunt.

b) Pro omnibus diebus, excepta Feria VI. Hebdomadae Sanctae dispensantur sic dicti Conductores in viis ferreis; itinerantes, quando in tabernis viae ferreae vel navium vapore motarum manducare debent; qui valetudinis recuperandae causa in balneis morantur cum familiaribus et suis familiis.

c) Ab obligatione abstinentiae prorsus excipiuntur, si cibos esuriales non habent, illi, qui propter nimiam paupertatem quibuscumque cibis sustentari debent; caeteri quoque quamdiu debent in familia degere, in qua cibi esuriales non apponuntur, excepta Feria VI. Hebdomadae Sanctae.

V. Quovis die ieiunii et in Quadragesima etiam diebus Dominicis interdicitur usus carnis simul et piscium in eodem convivio.

Mandamus autem, ut Ven Curatores animarum dispensationes in punctis praecendentibus contentas Dominica *Quinquagesimae* e sacro suggestu populo fidei annuntient, atque de sancta et salutari ieiunii disciplina sermonem instituunt edocendo fideles curae suae concreditos :

1. legem ieiunii relaxatione supra publicata non esse *sublatam* vel *deletam*, sed adjunctis ita exigentibus *mitigatam*;

2. exponendo simul, relaxatione praecepti, ceu medicamento infirmis tantum destinato, non omnes inomisse uti oportere.

3. Hortentur igitur fideles ad antiquam et severiorem ieiunii disciplinam restaurandam vel saltem a favore edendi cibos vetitos in refectione serotina diebus ieiunio absque abstinentia dicatis abstinere.

4. Et si fideles spiritu poenitentiae et abstinentiae imbutos esse desideramus, quanto magis fulgere debent ipsi sacerdotes et Religiosi! Fidelium nostrorum magna adhuc pars stricte observat originalem ieiunii et abstinentiae disciplinam, et animarum pastores et moderatores relaxatione utentes non possent abnegationem exercere?

Sacerdotes igitur et regulares utriusque sexus admonemus, ut in memoriam revocent Sanctorum exemplum, qui ieiunii utramque virtutem sectando ad dapes supernas digni inventi sunt. Imitemur horum vitam, qui assequi cupimus eorum gloriam.

5. Conscientiam igitur gravamus omnium sacerdotum vel religiosorum qui consilio medici vel debilitate nimia coguntur in serotina collatiuncula diebus ieiunii absque abstinentia carnibus vesci.

6. Curatorum animarum et generatim confessoriorum erit in dubiis casibus poenitentibus declarare in quantum teneantur lege ieiunii vel abstinentiae.

7. Insuper Venerabili Clero incumbit officium hortari fideles relaxationis gratia utentes, ut indultum compensare studeant aliis piis operibus et imprimis uberioribus eleemosynis in pauperum levamen, in fines catholicos vel ad succollandas Missiones sacras erogandis.

631

1906

Vicarii in spiritualibus et
causarum
auditoris
generalis nominationo.

Cura et sollicitudo pro salute animarum, item pro negotiis dioecesanis urget Nos, ut praedecessorum Nostrorum exempla secuti in administrationem Episcopatus vicarium idoneum advocemus, ne ob ipsius muneris episcopalis amplitudinem agendorumque multiplicem varietatem, necnon ipsius tam latae dioecesis extensionem, imprimis Nobis absentibus, aut in dissitis dioeceseos oris fungentibus executio sacri Ministerii impedita sit, aut negotiorum pertractatio moram patiatur.

Cum autem ad munus hoc grave Illmum ac Rssmum D. *Antonium Walter* praelatum domesticum S. S., abbatem titularem et canonicum Ecclesiae Cathedralis Custodem zelus, pietas, fidelitas longaevaue in procurandis negotiis dioecesanis dexteritas commendent, decrevimus Eundem in partem laborum Nostrorum adsciscere. Idcirco Eundem in *spiritualibus Vicarium, officialem item, sive causarum, Auditorem Generalem* creavimus, nominavimus et constituimus firma in Domino spe freti, ut Eundem providum fore gravissimi muneris Nostri Episcopalis cooperatorum.

Facultates Eidem tributas praesentibus publico Venerabili Clero dioecesano :

1. Omnes et singulas a Sacra Poenitentiaria Romana ad quinquennium ddto 13. Januarii a. 1906 pro foro interno Nobis concessas.

2. Omnes pro foro externo a S. Sede Apostolica ad quinquennium ddto 14. Januarii a. 1906. acceptas.

3. A quibusvis Ordinario in hac Dioecesi reservatis casibus et peccatis absolventi, hancque facultatem cum aliis quoque approbatis confessariis communicandi et subdelegandi.

4. Presbyteris sive saecularibus sive regularibus approbatis exercitium jurisdictionis in Sacro Poenitentiae tribunali impertiendi et impertitam jurisdictionem e causa sufficienti revocandi. Volo autem, ut neopresbyteri in examine jurisdictionis approbati, pro uno dumtaxat anno jurisdictionem accipiant, quo elapso idem examen repetere obligentur.

5. Dispensandi in bannis matrimoniis praemitti solitis, necnon in impedimentis impediens in quibus Episcopi jure proprio dispensant.

6. Omnia negotia matrimonialia pertractandi, etiam illa, quae respiciunt gradus consanguinitatis et affinitatis propinquiores, atque impedimenta sub 2-o non comprehensa.

7. Parochos in synodali examine approbatos atque a me acceptatos canonicè instuendi.

8. Rectoribus parochiarum infirmis, vel alia de causa insufficientibus, ad breve tempus, coadjutores sive subsidiarios deputandi. Administratores interinales parochiarum constituendi. Parochis de cooperatoribus ipse providebo, nisi absim a Sede, ac idmodi provisio moram non patiatur — quem in casum potestatem cooperatorum transferendi aequè tribuo.

9. Virorum ac feminarum ad habitum religiosum vel ad professionem admitti petentium voluntatem explorandi; pro ingressu ad clausuram Monialium artificibus, officialibus, medicis etc. pro rebus tantum necessariis licentiam concedendi.

10. Litteras formatas, commendatitias, testimoniales, dandi.

11. Pias foundationes acceptandi, approbandi atque coordinandi.

12. Ecclesias, altaria, oratoria publica, cruces, statuas etc. benedicendi e facultatem hanc aliis quoque subdelegandi, salvis tamen Vicearchidiaconorum juribus.

13. Restaurationes, quae fiunt ad onus fundi religionarii aliorumque fundorum a regio gubernio administratorum, pertractandi.

14. Rationes de peculio sacro, Ecclesiarum et piarum foundationum necnon communitatum catholicarum et scholarum superrevidendi, approbandi vel rejiciendi.

15. Posthumas defunctorum sacerdotum substantias pertractandi et partes in fines dioecesanos inde obvenientes exigendi.

16. Matricas corrigendi et generatim omnia negotia matricularia pertractandi.

17. In sacerdotes delinquentes, si denunciati et accusati fuerint, Canonicis demptis, quorum causas mihi reservo, ex consistorio inquirendi et servato juris ordine animadvertendi.

18. Dispensationes matrimoniales a Sacra Sede impetratas exequendi.

19. Pias sodalitates erigendi, earum statuta approbandi.

20. Syndicos Ecclesiarum, docentes, atque ludi magistros, sedes item scholares confirmandi.

Scholaria negotia caeterum Superiori scholarum dioecesano Inspectori, respective mihi reservo.

21. In ordine ad forum contentiosum omnes causas matrimoniales aliasque controversias, quae ad forum ecclesiasticum pertinent, in Consistorio cognoscendi, inquirendi ac decidendi; item sententias in Consistorio latas executioni dandi; verbo omnia ad justitiam administrandam legalia media adhibendi.

22. Nolas benedicendi *ad proximum quinquennium* ipsa non excepta aquae benedictione, si legitima causa id exigat; dummodo servetur forma in Pontificali Romano praescripta.

Volumus autem, ut Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Antonium Walter qua Vicarium Nostrum Episcopalem et Causarum Auditorem generalem, omnes jurisdictioni Nostrae subjecti recognoscant, respiciant, eique ut par est obediant.

632

1906

Concursus
pro beneficio
parochiali
Véménd.

Beneficium parochiale Véménd per rudedonationem Augustini Herr vacans patronatui Fundi R. Scientiarum Universitatis obnoxium concursui publico usque 31-am Martii a. c. duraturo exponitur. Competentes praesentibus invio, ut recursus Ministerio R. Hung Cultus et Publicae Institutionis inscriptos et tymbro legali provisos Officio dioecesano exhibeant.

633

1906

Concursus
pro beneficio
parochiali
Püspöklak.

Pro beneficio parochiali Püspöklak mortis causa vacanti iuri patronatus Episcopi Quinque-Ecclesiensis obnoxium concursus usque 15-am Aprilis a. c. duraturus exscribitur. Qui isthoc beneficium obtinere desiderant, praesentibus provoco, ut recursus Mihi inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium Dioecesanum promoveant.

634

1906

Distinctiones
Romanae re-
novantur.

Praesentibus notum reddimus Ven. Clero Dioecesano, Nos omnibus, qui in dioecesi a pia memoriae Papa Leone XIII. camerarii vel capellani titulum obtinuerint, in audientia privata a SS. Domino Papa Pio X. gratiam impetrasse, ut iisdem titulis et privilegiis ulterius quoque gaudeant, quae in decretis iisdem editis continentur.

635

1906

Obitus Julii
Aschenbren-
ner.

Julius Aschenbrenner sacerdos dioecesis Quinque-Ecclesiensis, valetudinarius, sacramentis moribundorum pie susceptis in Domino obiit die 12-a Februarii a. c. in Némethlukafa anno aetatis 33-o, sacerdotii 9-o. Munere cooperatoris functus est in Püspöknádasd, Bonyhád, Zomba, Lippó, Laskafalu, Babarcz et Mohács ad S. Mich., ab a. 1903. fuit valetudinarius.

Animam denati confratris piis ad aram suffragiis Ven. Cleri commendo.

Lux perpetua luceat Ei !

636

1906

Personalia.

Hanuy Franciscus dr. professor juris canonici et historiae ecclesiasticae in studio Nostro theologico altissima resolutione Sacratissimae Reg. Apostolicae

Maiestatis nominatus est professor publicus ordinarius historiae ecclesiasticae in facultate theologica universitatis Budapestinesis. Relevando igitur Eundem a munere professoris iuris canonici et historiae ecclesiasticae in studio Nostro theologico laudabiliter gesto, nominavimus assessorem consistorii Nostri Episcopalis cum iure deferendi cingulum coloris violacei.

Szentkirályi Stephanum professorem suppletem SS. Theologiae relevatum a munere praefecti studiorum in Seminario, nominavimus professorem ordinarium publicum SS. Theologiae.

Jakab Adalbertum relevatum a munere caeremoniarii epplis, constituimus professorem suppletem SS. Theologiae e iure canonico et historia ecclesiastica, item studiorum praefectum in Seminario.

Mosonyi Dionysium drem capellanum aulicum in caeremoniarium Nostrum promovimus.

637

1906

F. évi április 10-ikén tanulmányutazás és zarándoklat indul Rómába. Jó és avatott vezetés mellett, aminőt a jelen tanulmányutazás és zarándoklat nevelés-üggyel foglalkozó renevezőinek egyénisége biztosít, nem csak ismeretgyarapító hatása van az ilyen utnak, hanem a vallás-erkölcsös életre is üdvös eredménnyel jár. Szívesen fogadtam el azért a védnökséget s a kibocsátott felhívást alább egész terjedelmében oly czélból közlöm különösen az ifjuság tanításával foglalkozó hittanárokkal és hitoktatókkal, valamint az egész tisztelendő egyházmegyei papsággal, hogy erre az ifjuság, illetve a buzgó hivek figyelmét alkalmas módon felhívni és velők ezt megismertetni sziveskedjenek.

Tanulmány-
utazás és
zarándoklat
Rómába.

Tanulmányutazás és zarándoklat Rómába. Műveltségünk bölcsője, a legnagyobb világtörténelmi események színhelye, a művészetek klasszikus iskolája, a kereszténységnek alapszékelye — ez Róma, az „örök város“.

Ki ne vágyódnék Róma után, hogy szellemi kincstárából csak valamit is meritsen? Immár több esztendő óta hagyomány, hogy a katolikus tanulók és tanárok évenként husvét hetében nagyobb számban, ifjusági tanulmányut és zarándoklattá szervezkedve, megjelennek az örök városban, kifejezni kegyeletüket és hódolatukat az egyház feje, a pápa iránt és megtölteni lelküket azzal a sok lelki kincsessel, a mit Róma a keresztény hívőnek, a történelem és a művészetek tanulójának nyújt. Hatalmasan tágult prespektívával, tudásában gyarapodva és érzéseiben nemesedve jön onnan haza mindenki, de leggyümölcsözőbb az útja, és az ifjuságra nézve másképen ügyszólván nem is lehetséges, mint hogy ha sokakkal egy szervezetté egyesülve teszi meg azt. A zarándoklat olyan előnyöket biztosít, a melyeket az

egy-
es utazó soha sem fog elérni: aránytalanul csekélyebb költség mellett kevesebb fáradsággal többet lát, kellő vezetés mellett az út veszélytelen és szellemi haszna sokszorososan fokozott. Hogy ez az olyan kedves husvéti zarándokút a szokásból ki ne menjen, sőt inkább intézményszerűen meggyökeresedjék, ez idén is elindul a szokott időben a zarándoklat Ő Eminenciája Vaszary Kolos bíboros hercegprímás fővédnöksége és mélt. és főt. Zichy Gyula gróf pécsi püspök úr, Ő Szentsége sok éven át volt valóságos kamarásának tevékeny védnöksége és az alulirottak vezete-
tése alatt. Résztvehet benne minden intelligens keresztény — első sorban tanárok és tanulók, továbbá szülők és más hozzátartozók.

Az indulás április 10-én, kedden este 6 óra 50 perczkor történik a budapesti keleti pályaudvarból; másnap, szerdán reggel megérkezünk Fiuméba és onnan az Ungaro-Croata társaság hajójával 7 óra 30 perczkor indulunk át Anconába. Megérkezés Rómába nagycsütörtökön reggel. A Rómában rendelkezésünkre álló öt és fél nap alatt megtekintjük a Vatikánt annak összes muzeumaival, a köztársasági és császári Róma emlékeit, a Forum Romanumot és környékét, a Capitoliumot, a Palatinust és Colosseumot, a tarpéji sziklát, a mamertinusi börtönt, Janus Quadri-
fronst és a Pantheont, az őskereszténység emlékei közül a katakombákat, szent Ágnes és szent Kelemen földalatti templomait, a középkor Rómájából és a keresztény Rómából Ráfael stanzáit és loggiáit, Michelangelo Mózesét, a szent Péter és Pál templomokat, a S. Maria Maggiolet, a Lateránt; fölme-
gyünk a hét halom két legszebbikére, a Janiculusra és a Pincióra, e napok programját pedig lehetőleg úgy állítjuk össze, hogy az érdeklődőknek alkalmuk legyen egy napra kimenni Rómán kívül, megnézni Hadrianus császár villáját és a világhírű Tivolit.

Az utolsó napok egyikén valamennyien megjelenünk az egyház feje, X. Pius pápa előtt, ki már jól ismeri a magyar zarándokokat és a Vatikán belső termeiben tartott audiencián mindenkor nagy szeretettel fogadja őket.

A visszautazás ismét Anconán és Fiumén át történik és husvét keddjén délben indulva Rómából, április 18-án, szerdán este vagyunk Budapesten, a keleti pályaudvaron.

A lehetőleg csekélyre szabott uti költség a szokásos, vagyis:

1. Tanárok és tanulók számára 115 korona.

2. Szülők és hozzátartozók számára 170 korona.

Ezen árakban bennfoglaltatik az utazás — vasuton mindenütt gyorsvonal II. osztály, hajó I. osztály — Budapesttől Rómáig és vissza, az ellátás az utazás alatt Fiumétól kezdve vissza Fiuméig; Rómában öt és félnapi szállás és ellátás, és pedig az 1. csoport számára az apácák vezetése alatt álló „Santa Marta“ kitűnő zarándok-
házban (német konyhával). a 2. csoport számára külön szállóban. Tekintettel a husvéti nagy idegenforgalomra Rómában, „Santa Marta“-ban való helyünk már írásbelileg biztosítva van. — A pápai gyűjteményekbe való díjtalan belépést a za-
rándoklat vezetősége a Vatikánban, az állami gondozás alatt álló emlékekhez (Forum

stb.) pedig az olasz kormánynál eszközli ki. Minden résztvevő egy kísérő könyvet kap díjtalanul.

Azon tanárok és tanulók, kik az ország különböző részeiből csatlakoznak, ezen alkalomra kiindulásuk helyétől a fővárosba és vissza féláru utazásra jogosító igazolványt kaphatnak, de csak úgy, ha erre való igényüket — tanári, illetve tanulói minőségüket igazoló, az intézet igazgatójának aláírásával és az iskola pecsétjével ellátott igazgatói bizonyítvánnyal együtt — legkésőbb márczius 25-ig bejelentik. Ezen határidőn túl e kedvezményt kieszközölni a szükséges idő hiánya miatt lehetetlen. Tanárokon és tanulókon kívül másnak vasuti kedvezményt az állam nem ad.

A jelentkezés az ügy érdekében minél előbb, de legkésőbb márczius 25-ig történhetik a név, állás és lakás pontos közlésével, valamint a megfelelő összeg beküldésével ezen *czimre* :

Kath. konviktus igazgatósága Budapest, I. ker., Werbőczy-utca 23. Bussay Tivadar, a kath. konviktus igazgatója. Dr. Laczó Viktor, budavári káplán. Dr. Sebők Imre, főreáliskolai hittanár.

639

1906

Dr. Czaich Arpád Gilbert, Konv. Min. R. Atya, apostoli magyar gyóntató Rómában és *Fráter Aladár „X. Pius Pápa életének és uralkodásának története“* című művét szívesen ajánlom az egyházmegyei tiszt. papság figyelmébe, kérvén, hogy alkalmas módon erre olyanok figyelmét is felhívni sziveskedjenek, akik iránta nemcsak érdeklődnek, hanem esetleg meg is rendelhetik. Ára: Selyembe kötve, eredeti, kézzel festett, római tárgyú akvarel czimképpel, első rendű papiroson 25 K. Eredeti rajzu pompás diszkötésben, elsőrendű papiroson 10 K. Végül füzve, rajzolt czimlappal 5 K. — Előfizetések, megrendelések és tudakozódások a következő két *czimre* küldhetők : *Dr. Czaich Á. Gilbert*, apostoli magyar gyóntató Róma. Piazza Scossacavalli 145., avagy *Fráter Aladár*, író Róma, Borgo Nuovo 151.

X. Pius Pápa
életének és
uralkodá-
sának története
ajánlatik.

Datum Quinque-Ecclesiis die 15-a Februarii 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

VI.

1123

1906

Relatum est Nobis, non semper vel saltem non omnibus absque dubio constis-
tisse, gaudeantne sacerdotes utriusque Ven. Cleri in hac dioecesi facultate benedictio-
nem apostolicam cum indulgentia plenaria impertiendi in articulo mortis? Quapropter ad
dubia quaeque eliminanda praesentibus publico Breve Apostolicum indultum hoc conti-
nens atque vigore huius sacerdotibus utriusque Ven. Cleri in hac dioecesi ad audiendas
confessiones iurisdictione provisus aut sub pastoralis Nostro regimine eadem iuris-
dictione providendis concedimus, ut fidelibus in articulo mortis constitutis benedictionem
apostolicam cum indulgentia plenaria et peccatorum remissione juxta praescriptum
ritum impertiri valeant.

Facultas tri-
buitur bene-
dictionem
apostolicam
impertiendi
in articulo
mortis.

Tenor Brevis Apostolici est sequens :

Dilecto filio Julio Zichy Electo episcopo Quinqueecclesien.

Pius Pp. X. Dilecte Fili Salutem et Apostolicam Benedictionem. De aeterna
animarum salute pro Nostro officio solliciti, Christifidelibus in extremo mortis articulo
constitutis coelestis Ecclesiae thesauros abundantius reserare solemus, ut ipsi ex divinae
misericordiae largitate vitam aeternam facilius consequantur. Quo vero fideles promptio-
ribus in tanto discrimine subsidiis adiuvari valeant, in partem potestatis et sollicitudinis
Nostrae ceteros Pastores vocamus, ut sibi comparatis omnibus Apostolicae Sedis et
Nostrae Auctoritatis adiumentis, faciliorem eorum gregi aditum ad beatam Patriam
aperiant. Cum itaque tu dilecte fili a Nobis petieris ut Benedictionem Apostolicam cum
plenaria indulgentia in articulo mortis aegrotis tuae Dioecesis impertire possis, Nos
tuis hujusmodi votis libenter annuendum censuimus. Quare Tibi Apostolica Nostra
Auctoritate facultatem facimus, ut postquam consecrationem susceperis et donec
pastorali regimini Ecclesiae quinqueecclesien praefueris, quoties in dicta Dioecesi
aliquis utriusque sexus Christifidelis in mortis articulo constitutus existit si vere
poenitens et confessus ac S. Communionem refectus, vel quatenus id facere nequi-
verit saltem contritus nomen Jesu ore si potuerit sin minus corde devote invoca-
verit et mortem tanquam peccati stipendium de manu Domini patienti animo
susceperit, toties eidem per te ipsum seu per unum aut plures presbyteros sae-
culares vel regulares a te ad tui libitum semel vel pluries et quandocunque opus

fuerit delegandos et quoad moniales earum confessarium ordinarium Apostolicam Benedictionem Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis nomine cum plenaria indulgentia et peccatorum remissione juxta formulam a Benedicto XIV. Decessore Nostro praescriptam quam tibi tradi mandamus impertire licite possis ac valeas. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub. Annulo Piscatoris die XVI. Decembris MCMV. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Pro Dno Card. Macchi

Nicolaus Marini.

1124

1906.

Asservatio
SS. Eucha-
ristiae in
ecclesiis fili-
alibus prohi-
betur.

Innotuit Nobis SS. Eucharistiam sine indulto speciali etiam in ecclesiis filialibus, imo etiam in sacellis et capellis asservari, in quibus nec omni septimana s. Missae sacrificium celebretur. Quapropter renovatio specierum SS. Eucharistiae tempore debito obtineri haud possit et cum ecclesiae et capellae eiusmodi clausae teneantur, nec adoratores SS. Eucharistiae inveniantur. Devotio et zelus, quo cor Nostrum erga Jesum Eucharisticum repletum est, movet Nos, ut pro munere Nostro SS. Eucharistiae decentem et convenientem asservationem providentes abusus huiusmodi tollamus. Ideo tenore praesentium SS. Eucharistiae Sacramentum in ecclesiis filialibus vel in capellis ecclesiarum parochialium asservari prohibemus. Juxta decreta S. Rituum Congreg. enim SS. Eucharistiae Sacramentum continuo asservari *potest* et *debet* in solis Ecclesiis parochialibus seu quae subditum populum habent, in cathedralibus et conventualibus, item in ecclesiis monialium, si monasterium canonice sit erectum juxta decr. S. Rituum Congr. 16. Ap. 1644. n. 1349.; idem innuere et permittere videtur S. R. C. 25. Mart. 1593. n. 51. in supplem. quoad ecclesias collegiatas. *In aliis autem Ecclesiis asservari nequit, nisi habeatur speciale indultum Sedis Apostolicae* vel immemorabilis consuetudo, quae tamen probanda est et rationibus sufficientibus innitatur oportet.

Ubi autem non commoditas sacerdotum, sed adiuncta specialia et gravia suadeant asservari ulterius quoque SS. Eucharistiam, causae huius exponendae et ad officium dioecesanum promovendae sunt, ut indultum huiusmodi a Sede Apostolica exoperari possit.

1125

1906.

Theses theo-
logicae pro
a. 1906.

Thesis a Ven. Clero curato elucubrandae pro *corona vernali* a. 1906. e theologia pastorali:

Mikor éljen az eszélyes lelkipásztor tanítói-, s papi hivatala körül különösen mérséklettel? Üdvös-e a tévedőkkel s ellenségeskedőkkel szemben a szenvedélyes feddés, dorgálásnak hangja?

Pro corona autumnali eiusdem anni e iure canonico:

Sacerdos in quibus casibus contrahat irregularitatem; quae sint eius sequelae; et quid agendum in casu sic contractae irregularitatis?

Simul requiro omnes sacerdotes ad theses elaborandas juxta statuta Synodi dioecesanæ obstrictos, ut officio suo tempore praefixo sine exceptione satisfaciant.

1126

1906.

Thesim theologicam pro corona vernali a. 1905. praefixam: „Quae sunt obligationes subditorum erga principem, erga patriam, erga gubernium?“ plurimi diligenter elucubrarunt, qui dissertationi operam dederunt. Prae caeteris tamen excellunt elucubratione scientifica: Stephanus *Cserti*, Andreas *Czindery*, Michael *Sandrk*, Georgius *Blandl* et Emericus *Moyzis*.

Recensio
thesis pro
corona
vernal 1905.

1127

1906.

Nominati sunt *Vice-Archidiaconi*:

Personalia.

Balog Josephus, parochus in Laskafalu, districtus Dárda.

Halvax Josephus, parochus in Mágocs, Districtus Mágocs.

Kemény Balthasarus, parochus in Magyarország, districtus Gödre.

Zádor Aloysius, parochus in Baranyabán, districtus Baranyavár.

Constituti sunt *Notarii*:

Ambach Michaël, parochus in Nagynyárád, districtus Mohács.

Szücs Josephus, parochus in Sásd, districtus Gödre.

Nominati sunt *parochi* atque investituram canonicam obtinuerunt:

Auerbach Josephus, administrator, pro beneficio parochiali Kisvaszar,

Bubreggh Adalbertus, administrator, pro beneficio parochiali Szászvár,

Csonka Ferdinandus, administrator, pro beneficio parochiali Keszü,

Háj Eduardus, administrator, pro beneficio parochiali Ibafa,

Mayer Georgius, administrator, pro beneficio Mecsekszabolcs.

Missi sunt cooperatores:

Budanovich Vincentius e Harkanovci ad Magyarország,

Éber Geysa e Ráczpetre ad Egerág,

Fájth Eugenius e Villány ad Mágocs,

Hardy Ernestinus e Bakonya ad Ráczpetre,

Nyári Simon e Czikó ad Hőgyész,

Perényi Paulus e Ráczmecske ad Czikó,

Riedlinger Desiderius e Hőgyész ad Kurd,

Szeitz Josephus e Kurd ad Villány,

Fetter Julius, cooperator adusque in Egerág, munere subsidiarii functurus missus est ad Bakonya,

Gaál Joannes, cooperator in Magyarorszék, constitutus est subsidiarius in Kisasszonyfa.

1128

1906

Gyűjtőivek
az orsz. kath.
Tanítói Árvaházra.

Az Országos Kath. Tanítói Segélyalap nagyérdemű Elnökségének megkeresésére az „Orsz. Kath. Tanítói Árvaház“ érdekében kibocsátott „Kérelmet és aláírási ívet“ jelen körlevelemhez mellékelve az eh. tisz. lelkészkedő papság és az egyhm. tanítói kar minden tagja részére egy példányban megküldöm. Felhívom a t. plébános urakat, hogy ezeket a plébániájuk területén működő r. kath. tanítóknak kézbesíteni sziveskedjenek.

Sokkal szembetűnőbb az áldásos cél, melyet a Kath. tanítói Árvaház által elérni óhajtunk, hogy sem ezen ügy még ajánlásra szorulna. Meg vagyok azért győződve, hogy úgy az eh. tisz. papság, mint a r. k. tanító kar minden tagja tehetségéhez mért szívesen adakozik ezen célra.

1129

1906.

Kimutatások
a gyűjtött
pénzekről

Az elmúlt 1905. év folyamán a püspöki irodához alábbi czélokra küldött pénzekről kiállított kimutatásokat egyidejűleg közlöm a tisz. pappal és pedig:

1. a kath. czélokra Péterfillér czimén beküldött pénzekről.

2. a Szt. Missiók, a Szt. Sir őrei, a serdülő vakok és szt. Lászlótársulat czéljaira egybegyűlt pénzekről.

1130

1906.

Irodalmi mű-
vek ajánlása.

Aulik Dávid segédlelkész „Virágszálak az Úr Jézus oltárára minden hónapban“ cz. oktató és elmélkedések könyvét a t. lelkészkedő papságnak pártfogásába ajánlom. Szentségimádások alkalmával különösen jó szolgálatot tesz e könyv a buzgó hívőknek. Kapható a szerzőnél: Fadd, Tolnam. Ára csinos vászonkötésben aranynyomású czimképpel 2 K. 40 f.

Bourdaloue S. J. Egyházi beszédeinek I. kötetét adta ki magyar nyelven a Csanádi Növendékpapok Magyar Egyházirodalmi Iskolája Temesvárt. A munkát a t. egyházmegyei papság figyelmébe ajánlom. Megrendelhető a fentnevezett Egyházirodalmi Iskolánál Temesvárt, Papnevelő intézet.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 24-a. Martii a. 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

VII.

1407

1906.

Rmus. Dnus. Franciscus Nagl, Episcopus Tergestinus et Iustinopolitanus, Sacrorum Rituum Congregationi sequentes quaestiones solvendas humillime proposuit, nimirum :

I. An fideles absolute in articulo mortis in lingua vernacula peracta, sicuti modo pluries fit, indulgentias lucrari queant ?

II. In missis de Requite post elevationem loco *Benedictus*, Litaniae uti ex Rituali Romano in ordine commendationis animae, vel Lauretanae, canuntur, et huiusmodi Missae fiunt lectae. Insuper in Missis cantatis de die, intonato *Credo* sacerdos prosequitur Missam uti lectam usque ad Praefationem. Quaeritur an haec tolerari possint ?

III. An sacerdos lingua vernacula officium divinum Breviarii Romani ex. gr. Nativitatis domini, defunctorum etc. cum populo peragens, vel Litanias Sanctorum in Processionibus Rogationum eadem lingua persolvens, teneatur has partes Breviarii Romani in lingua latina iterum recitare ?

Et Sacra Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis Liturgicae, reque mature perpensa, respondendum censuit :

Ad I. *Negative*, quia haec benedictio in articulo mortis est praecatio stricto sensu liturgica.

Ad II. *Negative*, et hos abusus omnino esse eliminandos.

Ad III. *Affirmative* ; nam qui ad recitationem divini Officii et cuiusque partis Breviarii Romani sunt obligati, tantum in lingua latina haec recitari debent, alias non satisfaciunt obligationi. Atque ita rescripsit. Die 3 Junii 1904. — A. Card. *Tripepi*, Pro-Praefectus. L. + S. † D. *Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

1408

1906.

Sacra Rituum Congregatio per decretum *Parentin. et Polen.* die 8. Januarii 1904. rescripsit dies, quibus prohibentur exsequiae pro defuncto, cum effertur corpus, esse „omnia festa quae uti primaria sub ritu duplici I classis et quidem de praecepto celebrantur ; et si non sint de praecepto, illae Dominicae ad quas praefatorum solemnitas transfertur.“ Exorta autem controversia de sensu quo intelligenda et dicenda sint festa de praecepto, Rmus. Canonicus Calendarii Rhemensis ordinator, de consensu

Circa absolute in articulo mortis et recitationem Officii divini in lingua vernacula, necnon circa Missam.

Quibus in festis prohibentur exsequiae defunctorum.

Rmi. Dni. Vicarii Capitularis, Sede vacante, a Sacra Rituum Congregatione sequentis dubii resolutionem humillime flagitavit; nimirum:

I. An festa de praecepto illa sint, in quibus praeter obligationem a parocho adimplendam adest quoque altera et quidem duplex obligatio parochianis imposita, nempe tum Missam audiendi, tum ab operibus servilibus cessandi?

II. An exsequiae cum Missa, praesente corpore, fieri possint in festis suppressis, quorum solemnitas in Dominicam sequentem non transfertur?

Et Sacra Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisito voto Commissionis Liturgicae omnibusque sedulo perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. *Affirmative.*

Ad II. *Negative* iuxta decretum n. 4003. *Carcassonen.*, quaest. I. ad II, et III. Atque ita rescripsit. Die 1 Decembris 1905. — A. Card. *Tripepi*, Pro-Praefectus. L. + S. † D. *Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

1409

1906.

Indulgentia
conceditur
recitantibus
Orationem ad
Cor Jesu pro
conversione
peccatorum.

Beatissime Pater, Franciscus Episcopus Erythrarum et Auxiliaris dioecesis Argentinensis, ad Sancitatis Vestrae pedes maxima cum reverentia provolutus, enixe petit, ut omnibus christifidelibus indulgentiam trecentorum dierum toties quoties concedere benignissime dignetur, qui pie ac devote recitant orationem sequentem:

Oremus

Domine Jesu, clementissime Salvator mundi, Te per Sacratissimum Cor Tuum supplices exoramus, ut omnes oves errantes nunc ad Te Pastorem et Episcopum animarum suarum converlantur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

IUXTA PRECES

Die 26 Octobris 1905.

PIUS PP. X.

Praesens Rescriptum exhibitum fuit huic Secretariae Sacrae Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae. In quorum fidem etc. — Datum Romae ex eadem Secretaria die 22 Nov. 1905. — *Josephus M. Can. Coselli*. Substitutus.

1410

1906.

Obitus Alex-
andri Teslér.

Teslér Alexander parochus in Pécsvárad sacramentis rite susceptis die 30-a Martii a. c. animam Creatori suo reddidit anno aetatis 71-o. sacerdotii 48-o. Ab a. 1870 egit parochum in Pécsvárad.

Animum denati consuetis piis ad aram suffragiis Ven. Cleri dioecesani commendo.

Lux perpetua luceat Ei!

1411

1906.

Tenore praesentium notum reddo Ven. Clero dioecesano RD. Franciscum *Piszaszics* parochum Kisköszegensem v. t. s. Ven. Cleri, accedente consensu Ven. Capi. u. i. Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiensis pensione annua 1700 coronarum provisum esse.

Piszaszics
Franciscus et
Gehring Phi-
lippus ruden-
donantur
cum pensione
annua.

Cum vero in numero sacerdotum pensionatorum per obitum Attali Uray nova vacantia exorta esset, Ven. Capitulum pensionem annuam 1500 coronarum Philippo *Gehring* parochi infirmo Somberekensi applacidavit, utpote qui votis Ven. Cleri quoque rudedonandus renunciatus est.

1412

1906.

Beneficium parochiale Pécsvárad mortis causa vacans iuri patronatus fundi R. Scientiarum Universitatis Budapestinensis obnoxium concursui publico usque 31 am Maii a. c. duraturo exponitur, qui animo ducuntur isthoc beneficium obtinendi praesentibus invio, ut recursus suos Reg. Hung. Ministerio Cultus et Publicae Institutionis inscriptos intra terminum praeclusi tymbro legali provisos ad officium dioecesanum promoveant.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Pécsvárad.

1413

1906.

Pro beneficio parochiali Baranyaszentistván per translationem vacanti, li. berae collationis episcopalis obnoxio concursus usque 31-am Maii a. c. publicatur. Recurrentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Officio Dioecesano inscriptos intra terminum praefixum Mihi exhibeant.

Concursus
pro beneficio
parochiali Ba-
ranyaszent-
istván

1414

1906.

Beneficium parochiale Bár per translationem vacans iuri patronatus Fundi Religionis Budapestinensis obnoxium concursui publico usque 31-am Maii a. c. duraturo exponitur. Competentes examine prosynodali provisos praesentibus provoco, ut recursus Reg. Hung. Ministerio Cultus et Publicae Institutionis inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium dioecesanum mittant.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Bár.

1415

1906.

Kulcsár Joannes emer. vicearchidiaconus et parochus in Garé denuo constitutus vicearchidiaconus districtus Némethi.

Personalia.

Kirschan Edmundus parochus in Baranyaszentistván praesentatus est pro beneficio parochiali Kisköszeg atque investituram canonicam obtinuit pro eodem beneficio.

Reiner Franciscus parochus in Bár investitus est pro beneficio parochiali Somberek.

Constituti sunt administratores :

Horváth Dionysius adusque administrator Somberekensis in Baranyaszent-
istván.

Hortobágyi Josephus, cooperator adusque Dunaszekcsőensis, in Bár.

Translati sunt cooperatores :

Koch Julius e Magyarkeszi ad Vásárosdombó.

Kun Ludovicus e Vásárosdombó ad Magyarkeszi.

1416
1906.

Az ehm. pap-
ságot érdeklő
alapítványok
1905. évi
számadási ki-
vonata.

A pécsegyházmegyei alapítványi hivatal 1905. évi zárszámadásaiból a tiszt. egyházmegyei papságot érdeklő pénztárakról kiadott kivonatot jelen körlevél melléklete gyanánt küldöm meg minden plébánia-hivatal részére.

1417
1906.

Templom-
pénz tőke-
kamat adója.

Tájékoztatásul közléteszem a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának a templomi tőkék tőkekamatadója vonatkozó 19/1902. számú döntvényét, melynek értelmében a templomok céljaira szolgáló tőkék kivétel nélkül megadóztatnak.

Határozat: A templomok (imaházak) céljaira szolgáló tőkék kamatjövödelme tőkekamat és járadékadó alá esik.

Indokok: A tőkekamat és járadékadóról szóló 1875. évi törvényczikk kifejezetten azon a czimen, hogy valamely kamatozó tőke bizonyos célra szolgál, egyedül a közvetlenül a tudományok előmozdítására és a nyilvános közoktatás céljaira szolgáló tőkék kamatjövödelmét mentesíti 2. §-ának 6. pontjában a tőkekamat és járadékadó alól.

A templomok (imaházak) habár a nép vallási és erkölcsi érdekeinek előmozdítása s evégből a valláserkölcsi oktatás képezi is egyik legfőbb feladatukat, első sorban mégis a vallás gyakorlására rendelve s nem tekinthetők oly intézeteknek, melyek közvetlenül a tudományok előmozdítására és a nyilvános közoktatás céljaira szolgálnak . . . mert valláserkölcsi oktatásuk nincs azokhoz a föltételekhez kötve, amelyeket a népiskolai közoktatásról szóló 1868 évi 38. t.-cz. 11—15. §-ai és 17. §-a a népoktatási tanintézetek nyilvános jellegére nézve megszabnak.

1418

1906.

A női Mária-kongregációk dr. Városhy Gyula kalocsai érsek és dr. Széchenyi Miklós gr. győri megyés püspök védnöksége alatt országos zarándoklatot rendeznek Mária-Cellbe.

Női Mária-
Kongregációk
zarándoklata
Mária-Cellbe

Részt vehetnek a zarándoklatban, melyet dr. Városhy Gyula kalocsai érsek és gróf Széchenyi Miklós győri püspök vezetnek, a hazai női Mária-kongregációkon kívül hölgyek, asszonyok és leányok, fiatalok és öregek, a szülők és rokonok; férfiak csak kivételesen, lehetõleg az egyes intézetek és kongregációk elöljárói, a hitoktatók. A részletes programot azon felhívással közlöm a tiszt. papsággal, hogy azt a hívek tudomására hozzák. *A leányiskolák hitoktatói terjesztsek és ajánlják mennél szélesebb körben e népzarándoklatot.*

Részletes program: A zarándoklatokban résztvevők utazhatnak mint 1., 2. és 3. osztályu utasok, az árak a következők:

2. osztályu utasok teljes költsége 67 korona.

3. osztályu utasok teljes költsége 42 korona

Az 1. osztályu utasok költsége ezzel arányosan valamivel magasabb, pontosan itt az árat csak akkor állapíthatjuk meg, ha az 1. osztályra is történtek jelentkezések.

A megjelölt árak ellenében a következőket kapják:

a) 2. osztályu utasok.

1. Szabadjegy Budapesttől a különvonaton Kernhof-ig, onnan szabadmenet kocsin Mária-Cellig, vissza kocsin Mária-Celltől Kernhofig és vasuton Budapestig, vagy bármely állomásig, mely ez utvonalba esik.

2. Lakás, takarítás és kiszolgálás, ugyszintén a Cook-cégnek egy kalauza; cz árban benne van egyuttal minden borra való a vendéglőben és a kocsisok számára.

3. A következő étkezések: május 22-én reggeli Kernhofban, ugyanaznap Mária-Cellben ebéd és vacsora, következő nap Mária Cellben reggeli és ebéd, este pedig vacsora Kernhofban.

b) A 3. osztályu utasok.

Minden teljesen ugyanaz, mint a 2. osztályu utasoknál, kivéven, hogy a vasuton 3. osztályu helyhez van joguk, az étkezésben némi változással.

A 2. osztályu utasok, hacsak maguk másképp nem kívánják, legfeljebb ketten hálnak egy szobában, a 3. osztályu utasok hárman, esetleg négyen. Gondoskodunk arról is, hogyha rokonok, vagy egy városból valók, egy intézetből stb. számosabban jönnének, azok együvé kerüljenek, csak erre vonatkozólag idején pontos adatokat kérünk.

Az 1. osztályu utasok a vasut teljes menetén első osztályu ülőhelyet kapnak, azonkívül mindent, amit az előbbieket, az étkezésben pedig ehhez viszonyítva történnek változások, amiről az egyes jelentkezőket, ha erre a rendezőt felszólítják külön értesítjük.

A zárandoklat csak akkor jön létre, *ha legalább 300 résztvevő jelentkezik*, a jelentkezés legvégső terminusa *május 3.* Kíváncsok, hogy azoknál, kik Budapesten túl, Mária-Cell felé, valamelyik állomáson óhajtanak fölszállni, erről a rendezőt minél előbb értesítsék, hogy az viszont tudomásukra hozhassa, mikor ér a különvonat az illető állomásra.

Az utirány Budapest—Győr—Sopron Kernhof lévén, csak az ez irányba eső állomásokról érvényes a jegy a fölszállásra; az utazás tehát Budapestig, vagy az utirány más állomásig, hol a fölszállás történik, az egyeseket külön terheli.

A jelentkezők mindegyike a jelentkezés végső határidejéig, május hó 3-ig előzetesen tartozik 15 koronát a rendező címére beküldeni, a hátralevő összeget pedig legkésőbb május hó 10-ig, aminek ellenében megküldetik a jegy, esetleg az igazolvány melynek ellenében Budapesten, vagy a fölszállás helyén a jegy kiszolgáltatik. A jelentkezés vissza nem vonható, s ha utána valaki a zárandoklatban való részvételtől vissza akar lépni, vagy betegség stb. miatt elmarad, a rendezőségnek vele szemben semmi kötelezettsége sincs.

Május hó 3-án túl csak kivételesen fogadtatnak el jelentkezések. A zárandoklathoz csatlakozott tanárnők és tanítónők gondjaira lesznek bízva kisebb nagyobb számban azok, kik szülők vagy rokonok nélkül jönnek, vagy akikkel az egyes intézetek nem küldenek felügyelőnőt.

Ruhában lehetőleg melegen kell öltözködni, hogy minden eshetőségre el legyünk készülve. Az utra legcélszerűbb egyszerű sötét ruha, azonkívül *egy fehér ruha, hogy az ájlatosságoknál, különösen a szent áldozásnál a zárandoklat összes nő-résztvevői lehetőleg egyenlően, fehérben vehessenek részt és ezzel is nagyobb fényt nyerjen a magyarok Nagyasszonya iránt kimutatott hódolat.*

Az indulás pontos ideje:

Budapestről május hó 21-én este fél nyolckor, gyülekezés és ismerkedés az indulás előtt két órával a keleti pályaudvar II. oszt. várótermében. Mivel a különvonat csak azokon az állomásokon fog megállani, ahol fölszállást jeleztek, ennek el nem mulasztása rendkívül fontos, különben a rendezőség nem felel az esetleges kellemetlenségekért, úgy szintén nem felel, ha a megjelölt időpontban pontosan nem vár a különvonatra a jelentkező.

A különvonat Győrbe érkezik este fél 11 órakor, Kernhofba május 22 én reggel 7 órakor, ott reggeli után a zarándokok átszállnak kocsikba, melyeken megérkezés Mária-Cellbe 1 órakor délben.

Május hó 23-án az ebéd után ismét kocsikon vissza Kernhofba, hol vacsora után este 6 óra tájt a különvonaton vissza Budapest felé. Győrbe érkezik e vonat május hó 24-én reggel 3, Budapestre pedig 6 órakor.

A rendezőség gondoskodik arról, hogy 22-én délután kellő számban magyar, német, esetleg francia nyelven gyóntató papok legyenek Mária-Cellben; 23-án délelőtt gróf Széchényi Miklós győri püspök mond szentbeszédet, utána dr. Városv Gyula kalocsai érsek ünnepélyes szentmisét mely alatt az összes résztvevők megáldoznak. A szentmise alatt magyar ének, ugyszintén az összes ájtatosságok alatt.

A rendező címe: *Nitsch Árpád János*, győri szentszéki jegyző, a „Nagyasszonyunk” női Mária-kongregációk lapjának szerkesztője, Győr püspökvár. Minden további felvilágosítást szívesen nyújt, ha ez irányban megkeresik, s a levélben 10 filléres bélyeget mellékelnek. Jelentkezések nála eszközlendők, hozzá címzendők egyuttal a pénzküldemények.

Ha bárminő előre nem látott változás történnék a programban, ez hírlapok útján közzé fog tétetni.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 24-a Aprilis a. 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

VIII.

1597

1906.

Sacra Tridentina Synodus, perspectas habens ineffabiles quae Christifidelibus obveniunt gratiarum divitias, sanctissimam Eucharistiam sumentibus (*Sess. 22. cap. 6.*) ait: *Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spiritali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent.* Quae verba satis aperte produnt Ecclesiae desiderium, ut omnes Christifideles illo coelesti convivio quotidie reficiantur, et pleniores ex eo sanctificationis hauriant effectus.

De retum
de quotidiana
SS. Euchari-
stiae sump-
tione.

Huiusmodi vero vota cum illo cohaerent desiderio, quo Christus Dominus incensus, hoc divinum Sacramentum instituit. Ipse enim nec semel nec obscure necessitatem innuit suae carnis crebro manducandae suique sanguinis bibendi, praesertim his verbis: *Hic est panis de coelo descendens; non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt: qui manducat hunc panem vivet in aeternum* (Ioan., VI, 59) Ex qua comparatione cibi angelici cum pane et manna facile a discipulis intelligi poterat, quemadmodum pane corpus quotidie nutritur, et manna in deserto Hebraei quotidie refecti sunt, ita animam christianam caelesti pane vesci posse quotidie ac recreari. Insuper quod in oratione Dominica exposci iubet *panem nostrum quotidianum*, per id SS. Ecclesiae Patres fere unanimes docent, non tam materialem panem, corporis escam, quam panem eucharisticum quotidie sumendum intelligi debere.

Desiderium vero Iesu Christi et Ecclesiae, ut omnes Christifideles quotidie ad sacrum convivium accedant, in eo potissimum est, ut Christifideles, per sacramentum Deo coniuncti, robur inde capiant ad compescendam libidinem, ad leves culpas quae quotidie occurrunt abluendas, et ad graviora peccata, quibus humana fragilitas est obnoxia, praecavenda; non autem praecipue ut Domini honori, ac venerationi consulatur, nec ut sumentibus id quasi merces aut praemium sit suarum virtutum (S. August. *Serm. 57 in Matth. De Orat. Dom., v. 7.*) Unde S. Tridentinum Concilium Eucharistiam vocat *antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis et a peccatis mortalibus praeservemur* (*Sess. 13, cap. 2.*)

Hanc Dei voluntatem priores Christifideles probe intelligentes, quotidie ad hanc vitae ac fortitudinis mensam accurrebant. *Erant perseverantes in doctrina Apostolorum et communicatione fractionis panis* (Act., II, 42.) Quod saeculis posterioribus etiam factum esse, non sine magno perfectionis ac sanctitatis emolumento, Sancti Patres atque ecclesiastici Scriptores tradiderunt.

Defervescente interim pietate, ac potissimum postea Ianseniana lue undequaque grassante, disputari coeptum est de dispositionibus, quibus ad frequentem et quotidianam Communionem accedere oporteat, atque alii prae aliis maiores ac difficiliore, tamquam necessarias, expostularunt. Huiusmodi disceptationes id effecerunt, ut perpauca digni haberentur, qui SS. Eucharistiam quotidie sumerent, et ex tam salutifero sacramento pleniores effectus haurirent; contentis caeteris eo refici aut semel in anno, aut singulis mensibus, vel unaquaque ad summum hebdomada. Quin etiam eo severitatis ventum est, ut a frequentanda caelesti mensa integri coetus excluderentur, uti mercatorum, aut eorum *qui essent matrimonio coniuncti*.

Nonnulli tamen in contrariam abierunt sententiam. Hi, arbitrati Communionem quotidianam iure divino esse praeceptam, ne dies ulla praeteriret a Communionem vacua, praeter alia a probato Ecclesiae usu aliena, etiam feria VI in Parasceve Eucharistiam sumendam censebant, et ministrabant.

Ad haec Sancta Sedes officio proprio non defuit. Nam per decretum huius Sacri Ordinis, quod incipit *Cum ad aures*, diei 12 mensis Februarii anni 1679, Innocentio Pp. XI adprobante, errores huiusmodi damnavit et abusus compescuit, simul declarans omnes cuiusvis coetus, mercatoribus atque coniugatis minime exceptis, ad Communionis frequentiam admitti posse, iuxta singulorum pietatem et sui cuiusque Confessarii iudicium. Die vero 7 mensis Decembris a. 1690, per decretum *Sanctissimus Dominus noster* Alexandri Pp. VIII, propositio Baii, purissimum Dei amorem absque ullius defectus mixtione requirens ab iis, qui ad sacram mensam vellent accedere, proscripta fuit.

Virus tamen Iansenianum, quod bonorum etiam animos infecerat, sub specie honoris ac venerationis Eucharistiae debiti, haud penitus evanuit. Quaestio de dispositionibus ad frequentandam recte ac legitime Communionem Sanctae Sedis declarationibus supervixit; quo factum est, ut nonnulli etiam boni nominis Theologi, raro et positis compluribus conditionibus, quotidianam Communionem fidelibus permitti posse censuerint.

Non defuerunt aliunde viri doctrina ac pietate praediti, qui faciliorem aditum praeberent huic tam salubri Deoque accepto usui, docentes, auctoritate Patrum, nullum Ecclesiae praeceptum esse circa maiores dispositiones ad quotidianam, quam ad hebdomadariam aut menstruam Communionem; fructus vero uberiores longe fore ex quotidiana Communionem, quam ex hebdomadaria aut menstrua.

Quaestiones super hac re diebus nostris adauctae sunt et non sine acrimonia exagitatae; quibus Confessariorum mentes atque fidelium conscientiae perturbantur, cum christianae pietatis ac fervoris haud mediocri detrimento. A viris idcirco praeclarissimis ac animarum Pastoribus SS. mo D. no Nostro Pio Pp. X enixae preces porrectae sunt, ut suprema Sua auctoritate questionem de dispositionibus ad Eucharistiam quotidie sumendam dirimere dignaretur; ita ut haec saluberrima ac Deo acceptissima consuetudo non modo non minuatur inter fideles, sed potius augeatur et ubique propagetur, hisce diebus potissimum, quibus Religio ac fides catholica undequaque impetitur, ac vera Dei charitas et pietas haud parum desideratur. Sanctitas vero Sua, cum Ipsi maxime cordi sit, ea qua pollet sollicitudine ac studio, ut christianus populus ad Sacrum convivium perquam frequenter et etiam quotidie advocetur eiusque fructibus amplissimis potiatur, questionem praedictam huic Sacro Ordini examinandam ac definiendam commisit.

Sacra igitur Concilii Congregatio in plenariis Comitiis diei 16 mensis Dec. 1905. hanc rem ad examen accuratissimum revocavit, et rationibus hinc inde adductis sedula maturitate perpensis, ea quae sequuntur statuit ac declaravit:

1° Communio frequens et quotidiana, utpote a Christo Domino et a Catholica Ecclesia optatissima, omnibus Christifidelibus cuiusvis ordinis aut conditionis pateat; ita ut nemo, qui in statu gratiae sit et cum recta piaque mente ad S. Mensam accedat, prohiberi ab ea possit.

2° Recta autem mens in eo est, ut qui ad S. Mensam accedit non usui, aut vanitati, aut humanis rationibus indulgeat, sed Dei placito satisfacere velit, ei arctius charitate coniungi, ac divino illo pharmaco infirmitatibus ac defectibus occurrere.

3° Etsi quam maxime expediat ut frequenti et quotidiana Communionem utentes venialibus peccatis, saltem plene deliberatis, eorumque affectu sint expertes, sufficit nihilominus ut culpis mortalibus vacent, cum proposito se nunquam in posterum peccaturos; quo sincero animi proposito, fieri non potest quin quotidie communicantes a peccatis etiam venialibus, ab eorumque affectu sensim se expediant.

4° Cum vero Sacramenta Novae Legis, etsi effectum suum ex opere operato sortiantur, maiorem tamen producant effectum quo maiores dispositiones in iis suscipiendis adhibeantur, idcirco curandum est ut sedula ad Sacram Communionem praeparatio antecedat, et congrua gratiarum actio inde sequatur, iuxta uniuscuiusque vires, conditionem ac officia.

5° Ut frequens et quotidiana Communio maiori prudentia fiat uberiorique merito augeatur, oportet ut Confessarii consilium intercedat. Caveant tamen Confessarii ne frequenti seu quotidiana Communionem quemquam avertant, qui in statu gratiae reperiatur et recta mente accedat.

6° Cum autem perspicuum sit ex frequenti seu quotidiana S. Eucharistiae sumptione unionem cum Christo augeri, spiritualem vitam uberius ali, animam virtutibus effusius instrui, et aeternae felicitatis pignus vel firmitus sumenti donari, idcirco Parochi, Confessarii et concionatores, iuxta probatam Catechismi Romani doctrinam (*Part. II, n. 60*), christianum populum ad hunc tam pium ac tam salutarem usum crebris admonitionibus multoque studio cohortentur.

7° Communio frequens et quotidiana praesertim in religiosis Institutis cuiusvis generis promoveatur; pro quibus tamen firmum sit decretum *Quemadmodum* die 17 mensis Decembris 1890 a S. Congr. Episcoporum et Regularium latum. Quam maxime quoque promoveatur in clericorum Seminariis, quorum alumni altaris inhiant servitio; item in aliis christianis omne genus ephebeis.

8° Si quae sint Instituta, sive votorum solemnium sive simplicium, quorum in regulis aut constitutionibus, vel etiam calendariis, Communiones aliquibus diebus affixae et in iis iussae reperiantur, hae normae tamquam mere *directivae* non tamquam *praeceptivae* putandae sunt. Praescriptus vero Communionum numerus haberi debet ut quid minimum pro Religiosorum pietate. Idcirco frequentior vel quotidianus accessus ad eucharisticam mensam libere eisdem patere semper debebit, iuxta normas superius in hoc decreto traditas. Ut autem omnes utriusque sexus religiosi huius decreti dispositiones rite cognoscere queant, singularum domorum moderatores curabunt, ut illud quotannis vernacula lingua in communi legatur intra Octavam festivitatis Corporis Christi.

9° Denique post promulgatum hoc Decretum omnes ecclesiastici scriptores a quavis contentiosa disputatione circa dispositiones ad frequentem et quotidianam Communionem absterneant.

Relatis autem his omnibus ad SS. mum D. N. Pium PP. X. per infrascriptum S. C. Secretarium in audientia diei 17 mens. Dec. 1905, Sanctitas Sua hoc E. morum Patrum decretum ratum habuit, confirmavit atque edi iussit contrariis quibuscumque minime obstantibus. Mandavit insuper ut mittatur ad omnes locorum Ordinarios et Praelatos Regulares, ad hoc ut illud cum suis Seminariis, Parochis, institutis religiosis et sacerdotibus respective communicent, et de executione eorum quae in eo statuta sunt S. Sedem edoceant in suis relationibus de dioecesis seu instituti statu.

Datum Romae, die 20. Dec. 1905.

† VINCENTIUS Card. Episc. Praenest., *Praef.*

C. De Lai, *Secretarius.*

Decretum Apostolicum communicando vehementer exhortor omnes Seminariorum rectores, ephebeorum moderatores, parochos, religiosorum institutorum confessarios, ut frequentem ac quotidianam sacram Communionem pro viribus

promovere ac commendare studeant. Absoluta nunc jam omni dubietate de qualitate dispositionum ad quotidianam Communionem exigendarum id unice curandum, ut fideles in statu gratiae cum proposito nunquam in posterum peccandi et cum recta piaque mente ad altare Dei accedant. Nihil certe est animabus salubrius, nullum in perfectione christiana progrediendi medium efficacius, nulla via aptior, qua antiqua fidelium religio ac charitas revehatur, quam frequentior Communio.

Exinde dormiunt multi et velut de vite secti palmites arescunt, quia obliviscuntur comedere panem omne delectamentum in se habentem.

Quo magis autem fideles ad sacram mensam alliciantur, *alacres semper ac promptos oportet esse curatores animarum ad dispensandos divinae misericordiae thesauros.*

Explicanda erit etiam saepe saepius in sermonibus sacris ac catechesibus doctrina catholica de effectibus sacrae Communionis. Faciat Deus optimus, ut reflorescente in dioecesi Nostra consuetudine frequentis ac quotidianae Communionis, saluberrimos vitae christianae fructus consequamur.

1598

1906.

Sanctissimo Domino nostro Pio PP. X vel maxime cordi est, ut efficacius in dies propagetur, uberioresque edat virtutum omnium fructus laudabilis illa ac Deo valde accepta consuetudo, qua fideles, in statu gratiae, rectaque cum mente, ad sacram Communionem quotidie sumendam accedant. Quamobrem supplicia plurimorum vota ab Eminentissimo Viro Cardinali Casimiro Gennari delata benigne libenterque excipiens, iis plane cunctis, qui memoratam consuetudinem habent, aut inire exoptant, specialem merito gratiam elargiri statuit. Clemens porro PP. XIII f. r., per decretum huius Sacri Ordinis, sub die 9 Decembris 1763, omnibus christifidelibus, „qui frequenti peccatorum Confessione animum studentes expiare, semel saltem in hebdomada ad Sacramentum Poenitentiae accedere, nisi legitime impediantur, consueverunt, et nullius lethalis culpa a se, post praedictam ultimam Confessionem, commissae sibi conscii sunt, indulget, ut omnes et quascumque Indulgentias consequi possint, etiam sine actuali Confessione, quae caeteroquin ad eas lucrandas necessaria esset. Nihil tamen innovando circa Indulgentias Iubilaei, tam ordinarii quam extraordinarii, aliasque ad instar Iubilaei concessas, pro quibus assequendis, sicut et alia opera iniuncta, ita et sacramentalis Confessio, tempore in earum concessione praescripto peragatur.“ Nunc vero Beatissimus Pater Pius X omnibus christifidelibus, qui in statu gratiae et cum recta piaque mente quotidie Sancta de Altari libare consuescunt, quamvis semel aut iterum per hebdomadam a Communionem abstineant, praefato tamen f. r. Clementis PP. XIII. Indulto frui posse concedit, absque hebdomadariae illius Confessionis obligatione, quae coeteroquin, ad Indulgentias eo temporis intervallo decurrentes rite lucrandas necessaria exstaret.

Decretum quo largitur, ut per quotidianam vel frequentem Communionem omnes lucrari possint indulgentiae absque onere hebdomadariae Confessionis.

Hanc insuper gratiam eadem Sanctitas Sua futuris quoque temporibus fore valituram clementer declaravit. Contrariis quibuscumque non obstantibus. Datum Romae, e Secretaria S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, die 14 Februarii 1906. — A. Card. *Tripepi*, Praefectus. — † *D. Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

Praesens rescriptum exhibitum fuit Secretariae S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae. In quorum fidem, etc.

Datum Romae, ex eadem Secretaria, die 16 Febr. 1906. — *Iosephus M. Can. Coselli*, Substitutus.

1599

1906.

Indulgentiae
recitantibus
precem pro
diffusione pii
usus quoti-
dianae Com-
munionis.

SSmus Dñs Noster, cum ipsi maxime cordi sit, ut usus quotidianae Communionis tam salubris ac Deo acceptus, in christiano populo, Christo Domino adiuvante, ubique propagetur, omnibus Christifidelibus, qui praefatam orationem devote recitaverint, tercentum dierum indulgentiam quotidie lucranda; eis vero qui per mensem integrum id egerint, atque die, proprio arbitrio eligendo, sacramento poenitentiae expiati sacraque Communione refecti, publicum oratorium visitaverint ac iuxta intentionem Sanctitatis Suae oraverint, plenariam indulgentiam benigne concessit. Quas indulgentias animabus etiam in Purgatorio detentis profuturas declaravit. Praesentibus in perpetuum valituris contrariis quibuscumque non obstantibus. In quorum fidem ect. Casimirus Card Gennari.

Praesens Rescriptum exhibitum fuit huic S. Congregationi Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae. In quorum fidem etc. Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. C. die 3. Junii 1905. † *D. Panici*. Archiep. Laodicen., Secret.

Oratio pro diffusione pii usus Communionis quotidianae: Dulcissime Jesu qui in mundum venisti, ut omnibus animabus vitam gratiae tuae dares, utque eam in iisdem conservares et aleres, factus es quotidiana medicina quotidianae carum infirmitatis et quotidianum nutrimentum; humiliter Te rogamus, propter Cor tuum amore nostri flagrans, digneris in omnes divinum tuum spiritum diffundere, ut quae in statu mortalis peccati misere versantur, ad Te se convertendo, vitam gratiae amissae recuperent; quae vero, ex munere tuo, hanc coelestem vitam vivunt, ad tuam sacram mensam quotidie, cum poterunt, devote accedant, ut per quotidianam Communionem venialium peccatorum antidotum quotidie recipiendo, vitam gratiae tuae quotidie in seipsis nutriendo, itaque magis ac magis se purificando, ad vitae Tecum beatae adeptionem tandem perveniant. Amen.

Imádság a mindennapi szentáldozás elterjedéseért.

Oh édes Jézus, ki azért jöttél e világra, hogy az ember lelkének a kegyelem életét megadjad, hogy pedig ezt benne föntartsad és ápoljad, mindennapi

gyöngeségének mindennapi gyógyszere és neki mindennapi tápláléka lettél; irántunk való szeretettől lángoló szivedre alázatosan kérünk, áraszsd mindenkire szent lelkedet, hogy akik halálos bűnben vannak, Te hozzád visszatérve, az elveszett kegyelmi életet újra megnyerjék; akik pedig segítségeddel a kegyelem állapotában élnek, tőlük telhetőleg naponként áhitattal járuljanak szent asztalodhoz, hogy így a mindennapi szent áldozásban mindennapi bocsánatos vétkeik ellenszerét magukhoz vevén és magukban a kegyelem életét növelvén, mindinkább megtisztulva, a Te veled boldog együttélésbe eljussanak. Amen.

Ezen imához Öszentsége X. Pius pápa a következő búcsukat adta: 300 napi búcsukat azoknak, akik egyszer napjában ájtatosan elmondják; havonként egyszer teljes búcsut azoknak, akik az egész hónapon át naponként elimádkozzák s valamely szabadon választható napon meggyónnak, áldoznak, valamely templomot vagy nyilvános kápolnát meglátogatnak s ott Öszentsége szándékára imádkoznak. Ezen búcsuk a purgatoriumi lelkek javára is fordíthatók.

1600

1906.

Vetuit S. Tridentina Synodus ad sacros ordines ascendere, vel ordines iam susceptos exercere eos omnes, qui a suo Episcopo fuerint etiam extraiudicialiter prohibiti. Ita namquae in *cap. I, sess. 14, de reform.* statuitur:

De alumnis ex uno Seminario vel ex uno instituto religioso dimissis, in alterum seminarium non recipiendis.

„Cum honestius ac tutius sit subiecto, debitam Praepositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deservire, quam cum Praepositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Praelato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus, aut qui a suis ordinibus, seu gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates sive honores, restitutio suffragetur.“

Cum vero generalis haec lex Seminariorum quoque alumnos comprehendat, si quis eorum, sive clericus, sive clericatui adhuc non initiatus, e pio loco dimittatur eo quod certa vocationis signa non praebeat, aut qualitatibus ad ecclesiasticum statum requisitis non videatur instructus, hic certe deberet, iuxta grave S. Concilii monitum, sui Praeceptoris iudicio subesse et acquiescere.

At contra saepe contingit ut e Seminario dimissi, eorum qui praesunt iudicium parvipendentes et in sua potius opinione confisi, ad sacerdotium nihilo minus ascendere studeant. Quaeritant itaque aliud Seminarium, in quod recipiantur, ubi studiorum cursum expleant, ac denique aliquo exhibito plus minusve sincero ac legitimo domicilii aut incardinationis titulo, ordinationem assequuntur. Sanctuarium autem ingressi haud recta via, quam saepissime fit, ut Ecclesiae utilitati minime

sint. Passim vero utrumque Ordinarium, et originis et ordinationis, diu fastidioseque vexant, ut sibi liceat ad natale solum regredi, ibique consistere, dioecesi in qua et pro qua ordinati sunt derelicta, et alia optata, pro cuius necessitate aut utilitate minime assumpti sunt, ubi imo eorum praesentia otiosa est et quandoque etiam damnosa: unde Episcopi in graves angustias coniiciuntur.

His itaque de causis nonnullarum provinciarum Episcopi inter se conveniunt statuentes in sua Seminaria neminem admittere qui ante fuerit a propria dimissus.

Sed cum particularis haec conventio non plene neque undique sufficeret, complures Ordinarii S. Sedem rogaverunt, ut generalem legem ferret, qua malum radicitus tolleretur.

His itaque attentis et omnibus ad rem mature perpensis. SSmus. D. N. Pius PP. X, cui cordi quam maxime est ecclesiasticam disciplinam integram conservare, et a sacris avertere quemlibet qui probatissimus non sit, accedente etiam voto Em. S. C. Concilii Patrum in Congregatione die 16 mensis Decembris 1905. emisso, praesentibus litteris statuit atque decernit:

1° Ut in posterum nullus loci Ordinarius alterius dioecesis subditum sive clericum sive laicum in suum Seminarium admittat, nisi prius secretis litteris ab Episcopo Oratoris proprio expetierit et cognoverit, utrum hic fuerit olim e suo Seminario dimissus. Quod si constiterit, omittens iudicare de causis, aut determinare utrum iuste an iniuste alius Episcopus egerit, aditum in suum Seminarium postulanti praecludat.

2° Qui vero bona fide admissi sunt, eo quod reticuerint se antea in alio Seminario versatos esse et ab eo deinde dimissos, statim ut haec eorum conditio cognoscatur, admonendi sunt ut discedant. Quodsi permanere velint, et ab ordinario id eis permittatur, eo ipso huic dioecesi adscripti maneant, servatis tamen canonicis regulis pro eorum incardinatione et ordinatione; sed aucti sacerdotio in dioecesim, e cuius Seminario dimissi fuerint, regredi ibique stabile domicilium habere prohibentur.

3° Pariter cum similis ferme ratio vigeat, qui dimissi ex Seminariis aliquod religiosum Institutum ingrediuntur, si inde exeant postquam sacris initiati sunt, vetantur, in dioecesim redire, e cuius Seminario dimissi fuerint.

4° Dimissi vero ex aliquo religioso Instituto in Seminarium ne admittantur, nisi prius Episcopus secretis litteris a moderatoribus eiusdem Instituti notitias requisierit de moribus, indole et ingenio dimissorum, et ingenio dimissorum, et constiterit nil in eis esse quod sacerdotali statui minus conveniat.

Denique meminerint Episcopi fas sibi non esse, nomine proprio manus cuiquam imponere, qui subditus sibi non sit eo modo et uno ex iis titulis, qui in Constitutione *Speculatores* Innocentii XII. et in decreto S. C. Concilii quod incipit

A primis die XX m. Iulii 1898 statuuntur. Ac pariter neminem ordinari posse qui non sit utilis aut necessarius pro ecclesia aut pio loco pro quo assumitur iuxta praescripta a S. Tridentino Concilio in cap. 16, Sess. 23 de reform.

Vult autem Sanctitas Sua ut statuta haec et cautelae omnes a sacris canonibus in re tam gravi adiectae, ab omnibus Ordinariis ad unguem servantur; idque ipsorum conscientiae et sollicitudini quam maxime commendat.

Praesentibus valituris, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, die 22 m. Dec. 1905.

† VINCENTIUS Card. Ep. Praenest., *Praefectus*. L. †. S.

Caietanus De Lai, Secretarius.

1601

1906.

A festo sancti Georgii usque festum S. Michaelis Archang. permittitur, ut celebrantes, haud exspectantes mandatum Nostrum praesuleum addere valeant pro opportunitate in omnibus Missis post orationes a Rubrica praescriptas aut alias imperatas, collectam ad petendam pluviam aut ad postulandam serenitatem, seu illam, quae inter diversas No. 16. et 17. signatur. Servatis caeterum Rubricis et decretis, quae talem collectam in dpl. I. cl. excludunt, in dupl. II. cl. vero, nonnisi in missis privatis admittunt.

Commemo-
ratio ad
petendam
pluviam vel
serenitatem.

1602

1906.

Deo favente exeunte mense Maii et initio Junii a. c. Visitationem Canonicam institutam, simul Sacramentum s. Confirmationis distribuam in parochiis districtus Mohács et Szekszárd infra recensitis ordine sequenti:

Ordo vis.
Can. et con-
firmationis.

Die 22-a Maii in Babarcz

„ 23-a „ „ Lánycsók

„ 24-a „ „ Mohács ad S. Mich.

„ 25-a „ „ „ ad S. Crucem.

„ 26-a „ „ Somberek

Die 27-a Maii in Bár

„ 28-a „ „ Dunaszekcső

„ 29-a „ „ Báta

„ 30-a „ „ Bátaszék

Festo Pentecostes, die 3-a et 4-a Junii, Quinque-Ecclesiis in Ecclesia Cathedrali hora 8-a mane confirmabo fideles Quinque-Ecclesienses.

Die 6-a Junii in Várdomb

„ 7-a „ „ Szekszárd (Civ. Int.)

„ 8-a „ „ „ (Ujváros)

„ 9-a „ „ Siógárd

Die 10-a Junii in Harcz

„ 11-a „ „ Mözs

„ 12-a „ „ Tolna

„ 13-a „ „ Fadd.

1603

1906.

Exercitia ss.
pro sacerdo-
tibus.

Consuetudini laudabili in dioecesi Nostra vigenti insistentes praesentibus sacra exercitia pro Ven. Clero dioecesano sub manuductione alicuius patris e Societate Jesu in aedibus Seminarii servanda indicimus.

Ss. exercitia pro sacerdotibus inchoabuntur *21-a Augusti* vespere, finientur vero *25-a Augusti* mane cum communione sacra.

Fructus saluberrimos ss. exercitiorum ad restaurandas vires spirituales in Vobis ipsis, Venerabiles in Christo Fratres, atque in populo fideli curae Vestrae concredito optime nostis. Quapropter paterne et amanter invitamus Vos omnes et singulos, ut memores vocationis Vestrae **plurimi** conveniatis et fructus uberrimos ss. exercitiorum percipiat. Certe optime utemini tempore, quum paucis diebus sacram illam solitudinem, in qua Deus ad cor hominis loquatur, incolueritis.

Comparituri in aedibus Seminarii hospitio et victu diebus suprafatis erga 10 coronas providebuntur, cooperatores tamen a solutione huius intertentionis relevo. Requiritur porro, ut comparituri hanc intentionem suam 7 saltem diebus praevis vicereктору Seminarii notam reddant et superpelliceum, stolam albi coloris, item libellum aureum Thomae a Kempis de „Imitatione Jesu Christi“ secum ferant.

1604

1906.

Lelki sz. gyakorlatok az egyházmegye tanítók részére.

A nevelők és tanítók eszményképe, a világ legnagyobb Tanítója, az édes Jézus. lerakta Egyházában azon igazságokat, melyeken a nevelés nagy művészete is nyugszik. Ezen nagy és örök igazságokat kívánom egyházmegyém kedves tanítóinak lelkébe visszaidézni a sz. gyakorlatok ideje alatt, hogy Isten szelleme ébressék lelkökben, családjaikban, ezt ültessék át a gondjaikra bizott ártatlan ifjúság szívébe és ekként az ifjúságnak ne csak ismereteit gyarapítsák, hanem neveljék is, az egész községnek pedig példaképül szolgáljanak és áldásává váljanak.

Örömmel értesültem, hogy egyházmegyém derék tanítói közül számosan akadtak a multban, kik a lelki sz. gyakorlatok célját megértették, azokon épületesen, lelki haszonnal vettek részt. Azon reményben, hogy ez évben még számosabban ragadják meg az alkalmat, hogy a lelki magányba visszavonuljanak, és itt lélekben megújuljanak, elhatároztam, hogy az előző évek példáját követve ez idén is tartatok lelki sz. gyakorlatokat egyházmegyém kedves tanítói részére.

Szeretettel hívom azért erre az egyházmegyei, összes r. k. tanítókat, a tiszt. lelkészkező papságot pedig felkérem, hogy a plébániabeli tanítókkal a lelki sz. gyakorlatok idejét, helyét és körülményeit oly buzgalommal közöljék, hogy ezekről azok mindegyike kellő időben tudomást szerezzen és eljárásuknak észrevehető eredményét lássam.

Az egyházmegyei r. k. tanítók részére a lelki sz. gyakorlatok f. évi **augusztus 6-án** este 6 órakor kezdődnek és 10-én a kora reggeli órákban sz. áldozással érnek véget.

A kik ezen lelki sz. gyakorlatokon egyházmegyei tanítóim közül részt venni óhajtanak, elhatározásukat *legalább egy héttel előbb* a pécsi papnevelő intézet aligazgatóságánál jelentsék be s a szemináriumban ezen napok alatt ingyenes ellátásban részesülnek.

1605

1906.

Rss. D. *Pozsgay* Josephus canonicus nominatus est commissarius penes Personalia.
gymnasium Ordinis Cist. Quinque-Ecclesiis pro instructione in doctrina religionis.

Antal Georgius, administrator in Sióagárd obtenta praesentatione pro eodem beneficio investitus est parochus.

Reisz Antonius administrator in Véménd praesentatus est pro eodem beneficio a que investituram canonicam obtinuit.

1606

1906.

Felhivom a tisztelendő lelkészkedő papságot, hogy *különösen a gimn. IV. osztályát végzett és érettségét tett*, valamint a főgimn. V. VI. VII. osztályát végző tanulóknak alkalmas módon adják tudomására, hogy a növendékpapok felvétele a pécsi papnevelő intézetbe f. évi július 1-én és július 2-án fog megejteni. Akik pályázni szándékoznak, előző évi iskolai bizonyítványukkal és keresztelő levelükkel, valamint himlő ellen történt újra oltásukat igazoló bizonyítványukkal f. évi július 1-én a délelőtti órákban jelentkezzenek a pécsi papnevelő intézet aligazgatójánál, ki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. A pályázati vizsgálat és felvétel július 2-án d. e. $\frac{1}{2}$ 10 órakor a papnevelő intézet dísztermében fog megtartatni. Megfelelő bizonyítvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélnek, előnyben részesülnek.

Növendék-
papok
felvétele,

A felvételi vizsgálat ideje alatt olyan pályázók, akik ebbeli szándékukat a papnevelő intézet aligazgatójának *eleve* bejelentik, a papnevelő intézetben ingyenes ellátásban részesülnek.

1607

1906.

Közlöm a Pécsi Püspöki Tápintézet felvételi feltételeit az 1906/907 tanévre. Felvétel a Tápintézetbe.
Azok közül az 5-ik és 9-ik pont pontos betartására külön felhivom a **érdekeltek** figyelmét.

Mindazok, akik a Pécsi Püspöki Tápintézetben a jövő 1906/907. iskolai évben akár a Hetey Sámuel alap terhére, akár más jótévk adományából fentartott ingyenes, avagy fizetési helyet elnyerni óhajtanak, folyamodványaikat hozzám

czimezve, a tápintézet igazgatójánál (Tiszt. Komócsy István kisebb papnevelő int. subregens Pécs, Papnövelde u. 2. sz.) legkésőbb folyó évi *juni*us 1-ig nyujtsák be. A pályázati feltételek a következők:

1. Amennyiben valaki olyan helyre kérelmezi fölvételét, melyet az egyházmegyei espereskerületek, tanítótestületek vagy egyesek tartanak fen, folyamodásaikat a fentartók közvetítésével vagy írásbeli ajánlatával nyujtsák be. Ilyen írásbeli ajánlás nélkül a pártolásra való hivatkozás figyelembe nem vehető.

2. Személyes megjelenés nem szükséges, de a viszontválasz és okmányok biztosítására, levélbélyeg és ajánlás fedezésére 45 fill. bélyegeken csatolandó. Ennek hiányában az intézet igazgatója az okmányokat nem küldi vissza.

3. Azoknál, kik az elmúlt iskolai évben nyertek már ellátást a Tápintézetben, ezen körülmény jelzendő, valamint az is, kinek jótéteményét élvezték.

A folyamodványban pontosan kiirandó a szülők (gyám), vallása, polgári állása, lakása, postacíme.

4. Elemi iskolások a Tápintézetbe, fel nem vétetnek. Tanítóképző-intézeti növendékek, gimnáziumi, reáliskolás és polgári iskolai tanulók közül is csak azok, kik az év végén legalább elsőrendű osztályzatot nyernek. A jelen tanév első feléről szóló értesítő, vagy annak bélyegtelen hiteles (pld. a tanár urak vagy plébános urak által láttamozott) másolata csatolandó.

5. Az érdekelt szülők a felvételi értesítést még a tanév lezárása előtt megkapják, hogy gyermekeik kellő elhelyezéséről eleve gondoskodhassanak; kötelesek azonban az intézet igazgatójánál a felvett növendék 1905/906. évi iskolai bizonyítványát, esetleg beirási igazolványát *juli*us hó első felében bemutatni, illetve postán beküldeni. Amennyiben valaki ezt elmulasztaná, avagy a feltételeken felvett növendéknek elégtelen osztályzata is volna, a felvétel érvénytelen s a helyet más érdemesebb kapja meg.

6. A pécsi egyházmegyei tanítók gyermekei a Hetey alapítvány helyein elsőséget nyernek.

7. Egyesek fizetési helyeket is nyerhetnek el. Ez esetben a Tápintézet ellátási díja, melyért a növendékek ebédet és vacsorát kapnak, 10 hónapra 120 k., mely összeg 60 koronás részletben az intézet igazgatójánál fizetendő. Késedelmezés esetén az igazgató záros határidőt szab, s ha az alatt a fizetés be nem folyik, a növendéket elbocsáthatja. Ugyanez történik olyan növendékkel, kinek pártfogója nem fizeti be a tandíjat.

8. A felvett növendék tartozik mindenben az intézet igazgatójának rendelkezéseihez alkalmazkodni. Meg nem felelő viselet, vagy rossz tanulás esetén az intézetből eltávolíttatik. Az így eltávolított vagy önként távozó növendékek befizetett díjaikat, a már megkezdett hónapra nem kapják vissza.

9. Mindennemű befizetések az intézet igazgatójához (Tiszt. Komócsy István kisebb papnevelő int. subregens Pécs, Papnövelde-u. 2. sz.) küldendők, ki is az egy-

házmegyei hatóságnak köteles azokról kimutatásokat előterjeszteni. Az egyházmegyei hatóság pedig körlevélileg nyugtázza azokat.

A Püspöki Tápintézet fõntartása és további fejlesztése fõpásztori mûködésem kedves gondját képezi. Más szegényebb sorsu családok érdemes gyermekeinek fõlsegélyezése mellett elsõ sorban egyházmegyei tanítószágom gyermekeinek neveltetését óhajtom biztosítani. Egyházmegyém espereskerületei, fõként pedig tanító-egyesületei megértik azt, mekkora anyagi és erkölcsi érdekek fûzõdnek középiskolai ifjúságunk ellátásához és helyes irányu neveléséhez. Ohajtandó lenne, hogy azon espereskerületekhez és tanítótestületekhez, melyek eddig is fentartottak helyeket, a fõnt közöltek szerint mások is csatlakozzanak s elõterjesztéseiket ez irányban idõben megtegyék.

1608

1906.

Közlöm a Pécsi Püspöki Tápintézet Igazgatójának elem terjesztett kimutatását azon befizetésekrõl, melyek nála az 1905/906 iskolai év javára befolytak : Kimutatás a Tápintézetre befolyt pénzekrõl.

Troll Paulai Ferencz cz. püspök, nagy prépost	10 helyért	1200 K.	
Szeifricz István praelát. kanonok	2 „	240 „	
Hanny Gábor „ „	2 „	240 „	
Spies János apát „	1 „	120 „	
Wajdits Gyula plébános „	4 „	480 „	
Biró Imre plébános	1 „	120 „	
Dr. Rézbányay József teológiai tanár	1 „	120 „	
„ Késmárky István jogtanár	1/2 „	60 „	
„ Igaz Béla püspöki titkár	1/2 „	60 „	
Virág Ferencz spirituális	1/2 „	60 „	
Pécsi nem lelkészkedõ papság 8 tagja	2 „	200 „	30 f.
Dombovári esperes kerület	1/2 „	60 „	
Gödrei „ „	1 „	120 „	
Máriakéméndi „ „	1 „	120 „	
Mohácsi „ „	1 „	120 „	
Németbólyi „ „	1 „	90 „	67 f.
Pécsi „ „	1 „	120 „	
Siklósi „ „	1/2 „	66 „	
Szekszárdi „ „	1 „	120 „	
Szentlõrinczi „ „	1 „	120 „	
Mohácsvidéki Tanító Egylet	1 „	120 „	
Sásdvidéki r. k. „ „	1 „	120 „	
Tamásividéki „ „ „	1 „	120 „	
Koch Ede pleb. Villány		5 „	

Kulcsár János esp. pleb.	10 K.
Szekeres Ferencz „	5 „
Auerbach József „	2 „
Schmeller József „	4 „
Halvax József „	5 „
Takács István „	4 „
Rajczi János „	2 „
Klein József „	8 „
Jozgits János dr. „	8 „
Teppert József „	8 „
Anderle József „	8 „
Weisz János „	8 „
Marton Sándor segédlelkész	2 „
Dubniczky László „	2 „
Fehérvári Ferencz tanító	2 „
Goldberger János „ Pereked	1 „
Hübner János „ Püspöknádasd	6 „
Szalai Gyula „ Hird	1 „
Jakab Fülöp „ Püspöknádasd	5 „
Horváth Kamill „	1 „
Hartmann Antal	10 „
Radics Gyula ktanító Zomba	10 „
Schultz Károly esp.	6 „
Hofmeiszter Ferencz pleb.	10 „
Mágocsi Esp. kerület	22 „
Dunaföldvári Esp. ker. papsága	50 „
„ „ „ tanítósága	27 „
Kétyi László Szakcs	5 „
Matzkó László gyógyszerész, Szakcs	5 „
Horváth László jegyző, „	5 „
Radnics József nyug. tanító B.-Mágocs	5 „

Ezekon kívül a Hetey, Kutor, Walter és Holndonner féle alapítványok esedékes kamatai, valamint a fizetések növekedése járulékaik szolgálták a tápintézet folyó költségeinek fedezésére.

1609

1906.

Építkezési
utasítás.

Nagy azon különböző épületek száma az egyházmegyében, melyeket csak egyházhatósági előzetes engedély alapján szabad felállítani vagy javítani.

A kérvények, melyek az egyházhatósági engedély kieszközlése céljából felterjesztetnek, a legtöbb esetben nincsenek oly módon felszerelve, hogy műszaki felülvizsgálatra alkalmasak lennének.

Minek következménye, hogy azok esetről-esetre megfelelő utasítás kíséretében visszaküldetnek. Ezen körülmény ugy az eh. hatóságnak, mint a t. plébános uraknak sok meddő munkát okoz. Ennek elejét veendő utasítást dolgoztattam ki arra nézve, miként kell felszerelni az építkezési kérvényeket és miként kell eljárni az építkezés keresztülvitelében.

Ezen utasítást alább egész terjedelmében mihez tartás céljából oly megfigyeléssel közlöm a t. egyházmegyei-, különösen pedig az eh. lelkészkedő papsággal, hogy a nem megfelelőleg felszerelt kérvények jelen utasításra való hivatkozással fognak visszaküldetni.

Amiért is felkérem a t. egyházmegyei papságot, hogy az alábbi utasítást tanulmányozni és a jövőben ennek értelmében eljárni szíveskedjék.

Egyben értesitem a t. egyházmegyei papságot, hogy 1. az alkuegyezmény és 2. a szerződés mintái kinyomtatva az egyházmegyei irodában bármikor kaphatók. Esetről-esetre azonban külön megkeresés nélkül is csatoltatni fognak.

É p í t k e z é s i u t a s í t á s

A pécsi egyházmegyei templomok, kápolnák, plébánia épületek, iskolák és minden más egyházmegyei hatósági felügyelet alá tartozó épületek, építmények terveinek, költségvetéseinek elkészítésére és az építkezés kivitelére.

Megjegyeztetik, hogy ezen utasítás az egyes kegyurak által eszközölt helyreállítási munkálatokra csak az esetben vonatkozik, ha egyházmegyei beavatkozás kívántatik. Templomok, kápolnák építése és javítása azonban mindig csak egyházhatósági engedéllyel eszközölhető.

A.

A z é p í t k e z é s i m u n k á l a t e l ő k é s z í t é s e .

Minden építkezési munkálat felszerelése, szerkesztése és külalakja tekintetében a következő szabályok lesznek irányadók :

Minden építkezési kérvény a következő melléklettel felszerelve terjesztendő az egyházmegyei hatóság elé :

1. Műszaki leírás.
2. Építkezés tervei.
3. Részletes előméretköltségvetés.
4. Munkabérek és anyagárak.

1. Műszaki leírás.

A műszaki leírásban az építés színhely-viszonyai, a talaj minősége, az épület programja körülírandó, szóval minden felsorolandó, mi a tervezet megvilágítására és megítélésére szolgálhat. — Ha vasszerkezetek alkalmaztatnak, azoknak hordképességi számítása a művelethez csatolandó. A műleírás csakis teljesen új építkezéseknél vagy nagyobb átalakításoknál szükséges, kisebb, egyszerűbb építkezéseknél a leírás az előméretkövetés elején közölhető.

2. Tervek.

A tervek csakis a megfelelő szakemberek által készítendőek el. A tervezet hez a következő rajzok szükségesek :

a) Az épületek elhelyezését pontosan előtűntető helyzeti rajz, esetleg lejt-mérési méretjelzésekkel. Ha nagyobb esések lennének, a szomszédos telkek és utcák kitűntetésével. Ezen helyszinrajz feltétlenül kívánatos olyan esetben, midőn a templom, iskola, vagy plébánia nem a régi helyén, hanem új helyen építtetik.

b) Alapfalazatok és minden emelet-sor alaprajza.

c) Az egymástól eltérő homlokzatok rajza.

d) A szerkezetek teljes megértéséhez szükséges metszetrajzok. Az összes rajzok kellő felirásokkal, méretjelzésekkel és léptékekkel látandók el, még pedig a hosszások, szélességek és magasságok méterekben, a falak vastagsága és faszerkezetek keresztmetszete centiméterekben, a vasszerkezetek miliméterekben fejezendők ki.

A terveken az újonnan építendő részek vörös, a fenállók szürke, a lebontandók sárga, vasrészek kék, körészek lila és cementfalazat vörösbarna, a lebontandó faszerkezet sötétbarna, az új faszerkezetek pedig világos barna színekkel festendők. A metszetrészek mindig sötétebb árnyalatban festendők, mint a nézetben látszó részek.

Ha más utasítás tervezőnek nem adatnék, az építési tervek alap-, metszet- és homlokrajzai 1 : 100 nagyságban a metszet és szerkezeti rajzok pedig oly mértékben készítendőek, hogy abból a szerkezet megítélhető legyen, de minden esetre legalább 1 : 50 arányban. A helyszinrajzokul esetleg a kataszteri térkép másolatai is szolgálhatnak. Lejtmérési adatok felüntetésénél a hosszások 1 : 1000, a lejtmérési magasságok pedig 1 : 100 nagyságban szerkesztendőek.

A templom belső berendezési tervek, oltár, szószék, keresztelő medence, padok, gyontatószek stb. a nagysághoz mérten 1 : 10, — 1 : 50 léptékben állítandók elő. Kisebb kápolnák, kereszték, stációk stb. terveire hasonlóképp állanak az utóbbi léptékek.

A tervrajzok a könnyű kezelhetőség és megőrzés érdekében, hogyha nagyok és több lapból állanak, akkor összeköthető kemény papírlemezek közé helyezendők, ha pedig kisebbek, azok a fogalmazási félív egyszeres vagy többszörös nagyságában állítandók ki, még pedig úgy, hogy a rajz a fogalmazási félív nagyságában, azaz 34 cm. magas és 21 cm. széles lapok alakjában könyvalakulag összehajtható legyen.

A tervrajzok másolatai másoló vászonpapíron készítendők az eredetiekhez hasonlóan kiállítva. — Az iskolák építési terveinél a törvény által megszabott méretek, fűtési és szellőztetési módszerek különösen figyelembe veendők.

3. Előméretköltségvetés.

Az előméretköltségvetés kellő részletezéssel a tervek alapján és ezekkel összhangban oly módon szerkesztendő, hogy az abban előforduló méretek a tervekben fellelhetők legyenek.

Az előméretköltségvetés az egyes munkanemek szerint úgy szerkesztendő, hogy abban a munka minősége oly részletességgel leírva legyen, hogy abból a végrehajtásnál, építésnél alkalmazandó anyagok és keresztülviendő munkák minősége félremagyarázhatlanul megítélhető legyen. Nagyobb építéseknel az asztalosmunkától a lakatos-, mázoló- és üveg munka elkülönítendő, illetve külön kitüntetendő.

Az egyes munkanemek sorszámmal látandók el. A munkamennyiségeknél nem elegendő a végösszege feltüntetni, hanem rendszeresen leírandók azon tételek, melyekből a végösszeg előáll, tehát az előméretköltségvetésnek összes előforduló munkák egyes méreteit és a megfelelő egységárakat kell tartalmazni.

A költségvetések magyar nyelven állítandók ki, amennyiben azonban az egyházmegyének Slavoniába eső részeiben ez kivihető nem volna, úgy német nyelvű, vagy pedig horvát nyelvű, de magyar vagy német fordítással ellátott költségvetések terjesztendők be.

A költségvetések azon esetben is, ha tervek nincsenek, pl. helyreállítási munkálatoknál, kellő részletezettséggel állítandók ki.

4. Munkabérek és anyagárak jegyzéke.

A tervek és költségvetéshez, ha lehetséges, helyhatóságilag (községi bíró, vagy elöljáróság) által hitelesítendő jegyzék csatolandó, mely jegyzékben a beépítendő anyagok egységi ára, a helyi munkabérek, napszámok, továbbá az egyes anyagok szállítási és fuvar költsége feltüntetendő. A munkabéreknél a legmagasabb és leg-

alacsonyabb egységárak teendők ki. A téglá ára ezrenként, mészé mmánként stb. veendők be, vagyis a mint darab, súly vagy méret szerint bocsájtatnak áruba. Ezen munkabér és anyagárak jegyzéke csakis teljesen új építkezéseknél mellékelendő, valamint 2000 koronát meghaladó helyreállítási munkálatoknál

B.

A z é p í t k e z é s k e r e s z t ü l v í t e l e.

1. engedély kieszközlése.

Mindenemű építkezési terv és költségvetés és azok fentebb kívánt mellékletei az egyházmegyei hatósághoz beterjesztendők jóváhagyás, illetve engedélyezés végett. Az egyházmegyei hatóság engedélye nélkül semminemű építkezés nem teljesíthető, kivéven a sürgős eseteket, midőn esetleg a legkisebb haladók is tetemes anyagi kárral járna, vagy midőn sürgős intézkedés elkerülhetetlen. Azonban az ilyen dolgok is azonnal bejelentendők.

Az egyházmegyei hatóság saját szakközegével a terveket, költségvetéseket felülvizsgálhatja és annak véleménye, bírálatja alapján adja meg a kellő utasításokat, vagy engedélyt. Az egyházmegyei hatóság a szükséghez mérten megadja az utasítást, hogy a munkálatok magánalku, vagy szűkebb versenytárgyaláson, vagy nyilvános árlejtésen adassanak ki.

2. Az építkezés biztosítása és kivitele.

A terv és költségvetés jóváhagyása után az utasítás értelmében a munkálatok kiadatnak az előirt módon vállalkozóiknak.

a) A vállalatba adásnál a vállalati összegnek 10 0/0-a biztosíték fejében készpénzben, takarékbetéti könyvben vagy az állami építkezéseknél elfogadott értékpapirban a vállalkozó által leteendő. Egyes esetekben lehetséges az is, hogy előre csak az 50/0 teendő le, míg a hiányzó 50/0 az első kereseti részletből vonandó le.

b) A vállalkozókkal a szerződés úgy kötendő, hogy a szerződés az aláírás után a vállalkozóra azonnal kötelező, míg az építetőre csakis egyházmegyei jóváhagyás után. Minden vállalati szerződés jóváhagyás végett az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendő és pedig az aláírás után azonnal.

A nagyobb építkezéseknél esetről-esetre az árlejtés eredménye, az ajánlatok megbirálás végett beterjesztendők lesznek, azonban erre mindig külön rendelet fog kiadatni.

c) A vállalati szerződésben mindig hivatkozni kell az állami és köztörvényhatósági építkezéseknél használt általános és részletes feltételekre, és pedig azon

értelemben, hogy az építkezés közben vagy utána minden vitás ügy az azokban előírt szabályok szerint bíraltatnak el. A vállalkozó kötelezendő ezen feltételeknek magát alávetni.

d) Az előbbi pontban említett feltételekben a befejezési határidő be nem tartása esetén büntetéspénzek, jótállási határidő befoglaltatik, amennyiben a szerződésben külön intézkedés nem történik, úgy ezen intézkedések érvényesek. Kisebb építkezéseknél elegendő egy évi jótállás kikötése, azonban nagyobb építkezéseknél az általános és részletes feltételekben foglaltak betartandók.

e) Az építkezés ellenőrzése első sorban az építtető kötelessége, minden építkezésnél egy ellenőrző bizottság választandó vagy küldendő ki. Ezen bizottság köti meg a szerződést a vállalkozóval, ellenőrzi az építkezést és építkezés közben az utasításokat megadja. A bizottság elnöke mindig az illetékes plébános, jegyzője a segédlelkész vagy a tanító.

Jogában áll az építtetőnek az építkezés idején szakértővel ellenőriztetni a munkálatokat és a vállalkozó kötelezendő ennek utasításait elfogadni. Esetleg ellenőrzés céljaira az egyházmegyei hatóság rendelkezésre bocsájtja saját szakértőjét.

Az egyházmegyei hatóság a mennyiben szükségét látja saját szakközegét kiküldi ellenőrzés céljából.

Az építkezési ellenőrző bizottság szigorúan ellenőrzi az építkezést. Az építkezés fontosabb eseményeit egy naplóba bejegyzi, a vállalkozónak adandó utasítások ezen naplóba bejegyzendők és vállalkozóval aláírandók. A vállalkozó előre figyelemztetendő, hogy a változásokat, pótmunkákat kellő időben még keresztülvitelük előtt bejelentse az ellenőrző bizottságnak, hogy onnan engedélyt kapjon, a mennyiben elmulasztja a jelentést, úgy az már később az építtetőre nem kötelező.

f) Az építkezések befejezése azonnal bejelentendő az egyházmegyei hatóságnak. A befejezéskor köteles már a vállalkozó a leszámolási költségvetést, vagy ha sok változtatás történt, a kiviteli tervet az ellenőrző bizottságnak átadni és ezek az eredeti okiratokkal együtt beterjesztendők az egyházmegyei hatóságnak.

Az iratok beterjesztése után az egyházmegyei hatóság fog intézkedni a felülvizsgálat iránt és a szükséghez képest szakértőjét kiküldi.

g) Az egyházmegyei hatóság az építkezési ügyek szakszerű kezelésére állandó egyházmegyei szakértőt alkalmaz, ki is esetről-esetre az egyházmegyei hatóság útján az építtető felek által igénybe vehető.

Az építkezési ügyekből kifolyólag az egyházmegyei mérnök szakértő tanácsokat, felvilágosításokat az őt egyenesen megkeresőknek is ad, azonban a jelen utasításban előírt eljárásoknál csakis az egyházmegyei hatóság utasítása és engedélye folytán állhat rendelkezésre.

h) Mindezen utasítás szerint teljesítendő építkezéseknél a helybeli keresztény munkásegylet előnyben részesítendő és elsősorban a tervezésre és a kivitelre felhi-

vandó. Ha pedig ilyen nem volna, úgy a pécsi ker. munkásegyesület minden egyes esetben feltétlenül felhivandó, ha nem is tervek készítésére, hanem a munkálatok keresztülvitelére.

Jelen utasítás szigorúan betartandó és netaláni mulasztások folytán keletkező károkért az illető plébános első sorban felelős az egyházmagyei hatósággal szemben.

1610

1906.

Elemi isk. tanítók- és tanítónők részére szünidei tanfolyamok.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi Minisztertől. 33805. szám. Az elemi iskolai tanítók és tanítónők részére a folyó iskola év nagy szünidejében tartandó továbbképző tanfolyamok tárgyában a kir. tanfelügyelőkhez intézett rendeletem mását van szerencsém a főtiszt. főhatóságnak szíves tudomás végett oly tiszteletteljes kérelem hapcsán megküldeni, hogy a főtisztelendő főhatóság alá tartozó iskoláknál működő tanítókat és tanítónőket e tanfolyamokon való részvételre buzdítani méltóztassék. Budapest, 1906. április hó 21-én. A miniszter helyett: Molnár, államtitkár. Valamennyi főtiszt. egyházi főhatóságnak.

A m. kir. vallás és közokt. Minisztertől. 33805. szám. Tudomás és további szabályszerű eljárás végett értesitem a tanfelügyelő urat, hogy a folyó iskolai év szünidejében és pedig július hó 2-ától kezdődőleg az 1906. évi január hó 10 éa 102.594/905. sz. a. kelt rendelettel kiadott tanítói továbbképző tanfolyamok szervezeti szabályzatában foglaltak alapján, több állami képzőintézetnél, a korábbi évekhez hasonlóan három hétre terjedő tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok fognak tartatni: még pedig: tanítók számára a budapesti I. kerületi, a kolozsvári, a bajai és a sárospataki állami elemi isk. tanítóképző-intézetekben; tanítónők részére pedig a budapesti II. kerületi, a kolozsvári és a szabadtéri áll. el. isk. tanítónőképző-intézetekben.

Ezen tanfolyamokon, a jövő iskolaév elején életbeléptetendő népiskolai új tantervre való tekintettel, különös figyelem lesz fordítandó a rajzra, az énekekre, a kézügyességre (slöjd) és ezeknek népiskolai methodikájára.

Mindegyik tanfolyamra 50—50 hallgató vétetik fel, akik közül tanfolyamonkint 30—30 állami költségen nyer az intézet internatusában szállást és étkezést, azonkívül 15—15 korona utazási költségben is részesül.

A saját költségükre jelentkező többi hallgatók ingyen szállást nyernek az intézetben, hol mérsékelt áron étkezést is kaphatnak.

A fentebb megjelölt tanfolyamokon kívül a rajz, a kézügyesség (slöjd) és ének tanítás új iránya módszerének elsajátítása céljából, tekintettel az 1906/7. tanévben életbe lépő népiskolai új tanterv követelményeire, három hétre terjedő külön rajz-kézügyességi és ének-tanfolyam fog a kaposvári állami elemi iskolában és a

szolnoki áll. főgymnáziumnak e célra átengedett rajztermében tartatni. Az ezen tanfolyamokon az ott helybeli tanítókon és tanítónőkön kívül résztvevő vidéki (nem kaposvári, szolnoki) tanítók közül 30—30 egyenkint 30 korona segélyben fog részesülni.

A felsorolt kilenc tanfolyam bármelyikére való felvételért folyamodhatnak az ország bármely részében lakó és *bármilyen jellegű* elemi népiskolánál működő okleveles tanítók és tanítónők.

A felvétel iránti bélyegtelen jelentkező beadványok az illető kir. tanfelügyelőnél nyújtandók be, akinek tankerületében a folyamodó működik.

A pályázati határidő 1906 május hó 15. A felvételre jelentkezők kérvényeit megfelelő táblázatos kimutatás és véleményező jelentés kapcsán és annak feltüntetése mellett, hogy melyik tanfolyamra kívánja a folyamodó magát felvétetni, a tanfelügyelő ur legkésőbbben f. évi május hó 25-ig terjessze ide.

Felhivom egyben a tanfelügyelő urat, gondoskodjék arról, hogy tankerülete minden jellegű iskoláinál működő tanítók és tanítónők kellő időben és megfelelően értesítve legyenek a megtartandó tanfolyamokról.

Budapest, 1906. április hó 21.

A miniszter helyett:

MOLNÁR

államtitkár,

1611

1906.

Immár egy éve annak, hogy a kath. írók és hírlapírók Országos Pázmány-Egyesülete védőirodát létesített, hogy visszaverje, vagy legalább valódi értékére szálítsa le azon alaptalan támadásokat, melyekkel a nem katolikus lapok az egyház intézményeit és az egyházi egyéneket támadják.

Az Országos Pázmány-Egyesület védőirodája ajánlatik.

A nemes célt, melyet a fentnevezett védőiroda maga elé tűzött a rendelkezésre álló eszközökhöz mértén fényesen elérte.

Igazán sikeres működését azonban nem csekély mértékben bénítja azon körülmény, hogy a tiszt. lelkeskedő papság, bizonyára nem ismervén még eléggé az intézményt, a hozzá intézett kérdésekre ügyet sem vet.

Amiért is felhivom az egyházmegyei tiszt. papság figyelmét az országos Pázmány-Egyesület védő irodájának igazán üdvös intézményére, elvárván egyben, hogy ennek megkereséseire *azonnal* érdemlegesen válaszolni fog, — sőt a hozzája közel eső vidék lapjait: pártkülönbség és irányzatra való tekintet nélkül figyelemmel kíséri s ha inkrimináló közleményre talál, azt a fentnevezett védő irodához fogja juttatni. Természetesen tisztében marad a beküldőnek, hogy ellenőrizze a sértő lapot, vajjon közli-e a helyreigazítást, melyre — hivatalos adatok alapján — a központból felszó-

littatott. A Kath. írók és hírlapírók Országos Pázmány Egyesülete védő irodájának helyisége Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. II. 17.

1612

1906.

Irodalmi mű-
vek ajánlat-
tatnak:

„Bölcséleti
Folyóirat“ és
Hittudományi
Folyóirat.

1. Dr. Kiss János, pápai praelatus és egyetemi rendes tanár szerkesztésében megjelenő „Bölcséleti Folyóirat“ és „Hittudományi Folyóirat“ c. évnegyedes közlönyöket, melyek mindegyikének fenmaradása és felvirágzása kívánatos, az egyházmegyei tiszt. papság figyelmébe és pártfogásába ajánlom. Megrendelhető fentnevezett szerkesztő-kiadónál. Budapest, VII., Rottenbiller-utca 5/a. sz. Ára egy-egy folyóiratnak egész évre 10 K.

„Havi Köz-
löny“ folyó-
irat.

2. „A Havi Közlöny“ c. lelkipásztorkodási folyóiratot, mely a t. lelkész-
kedő papságnak elméleti és gyakorlati téren egyaránt megbízható szakközlőnye, az
ehm. tiszt. papságnak figyelmébe és pártfogásába ajánlom. Sőt amennyiben szegé-
nyebb ellátásu javadalmasok ez iránt külön kérelmeznek, és kérelmüket a templom-
pénztár állapotáról kiállított kimutatással is támogatják, kivételesen a templompénztár
terhére is engedélyezem e folyóirat megrendelését. Előfizetési ára évi 10 K. Meg-
rendelhető: Patzner István szerkesztőkiadónál Temesvár, Gyárváros. R. k. Plébánia.

Vajó József
dr. műve.

3. Vajó József dr., jászópremontrei kanonokrendi theologiai tanárnak
„A vallás és kinyilatkoztatás“ cím alatt kiadott művét melegen ajánlom az apologe-
tikai kérdések iránt érdeklődők figyelmébe. Ára 3 K. Megjelent a Szent István-
társulat bizományában.

„A ker. mér-
téketességi
egyesületek-
ről“ kiadott
füzet.

4. A keresztény mértékletességi mozgalom szervezésére és fejlesztésére
nézve hasznos utmutatással szolgál a dr. Gyürky Ödön tollából saját kiadásában
„A keresztény mértékletességi egyesületekről“ cím alatt megjelent s a nevezett szer-
zőnél (Budapest, IV. Molnár-utca 19. sz. I.) 60 filléren kapható 42 oldalas füzet,
melyet t. papjaim és tanítóim figyelmébe a legmelegebben ajánlok.

Kálmán Ká-
roly r. k. ta-
nitó népies
füzete.

5. „Bort igyunk, ne pálinkát!“ c. népies füzetet az ehm. tiszt. papság
figyelmébe ajánlom. Kapható a szerzőnél, Kálmán Károly r. k. tanítónál Szekszárdon,
ára egy füzetnek 40 fillér.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10-a. Maii a. 1906.

† Julius, m. p.

episcopus.

IX.

1804

1906.

Pius PP. X. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam in re biblica tantum est hodie momenti, quantum fortasse nunquam antea, omnino necesse est, adolescentes clericos scientia Scripturarum imbui diligenter; ita nempe, ut non modo vim rationemque et doctrinam Bibliorum habeant ipsi perceptam et cognitam, sed etiam scite probeque possint et in divini verbi ministerio versari, et conscriptos Deo afflante libros ab oppugnationibus horum hominum defendere, qui quidquam divinitus traditum esse negant. Propterea in Litt. Encycl. *Providentissimus* recte decessor Noster illustris edixit: „Prima cura sit, ut in sacris Seminariis vel Academiis sic omnino tradantur divinae Litterae, quemadmodum et ipsius gravitas disciplinae et temporum necessitas admonent“. In eandem autem rem haec Nos, quae magnopere videntur profutura, praescribimus:

Litterae
Apostolicae
de ratione
studiorum
Sacrae Scrip-
turae.

I. Sacrae Scripturae praeceptio, in quoque Seminario impertienda, ista complectatur oportet: primum, notiones de inspiratione praecipuas, canonem Bibliorum, textum primigenium potissimasque versiones, leges hermeneuticas; deinde historiam utriusque Testamenti; tum singulorum, pro cuiusque gravitate, Librorum analysim et exegesis.

II. Disciplinae biblicae curriculum in totidem annos partiendum est, quot debent alumni Ecclesiae intra Seminarii septa commorari ob sacrarum disciplinarum studia: ita ut horum studiorum emenso spatio, quisque alumnus id curriculum integrum confecerit.

III. Magisteria Scripturae tradendae ita constituentur, quemadmodum cuiusque Seminarii conditio et facultates ferent: ubique tamen cavebitur, ut alumnis copia suppetat eas res percipiendi, quas ignorare sacerdoti non licet.

IV. Quum ex una parte fieri non possit, ut omnium Scripturarum accurata explicatio in schola detur, ex altera necesse sit omnes divinas Litteras sacerdoti esse aliquo pacto cognitae, praeceptoris erit, peculiares et proprios habere tractatus seu *introductiones* in singulos Libros, eorumque historicam auctoritatem, si res postulaverit, asserere, ac analysim tradere: qui tamen aliquanto plus, quam in ceteris, in eis Libris immorabitur ac Librorum partibus, quae graviores sunt.

V. Atque is ad Testamentum vetus quod attinet, fructum capiens ex iis rebus, quas recentiorum investigatio protulerit, seriem actarum rerum, quasque hebraeus populus cum aliis Orientalibus rationes habuit, edisseret; legem Moysi summatim exponet; potiora vaticinia explanabit.

VI. Praesertim curabit, ut in alumnis intelligentiam et studium Psalmorum, quos divino officio quotidie recitaturi sunt, excitet: nonnullosque Psalmos exempli causa interpretando, monstrabit, quemadmodum ipsi alumni suapte industria reliquos interpretentur.

VII. Quod vero ad novum Testamentum, presse dilucideque docebit, quatuor Evangelia quas habeant singula proprias tanquam notas, et quomodo authentica esse ostendantur; item totius evangelicae historiae complexionem, ac doctrinam in Epistolis ceterisque Libris comprehensam exponet.

VIII. Singularem quandam curam adhibebit in iis illustrandis utriusque Testamenti locis, qui ad fidem moresque christianos pertinent.

IX. Illud semper, maxime vero in novi Testamenti expositione meminerit, suis se praeceptis conformare eos, qui postea voce et exemplo vitae erudire ad sempiternam salutem populum debeant. Igitur inter docendum commonefacere discipulos studebit, quae sit optima via Evangelii praedicandi: eosque ex occasione ad exequenda diligenter Christi Domini et Apostolorum praescripta alliciet.

X. Alumni, qui meliorem de se spem facient, hebraeo sermone et graeco biblico, atque etiam, quoad eius fieri possit, aliqua alia lingua semitica, ut syriaca aut araba, erunt excolendi. „Sacrae Scripturae magistris necesse est atque theologos addecet, eas linguas cognitae habere, quibus libri canonici sunt primitus ab agiographis exarati, easdemque optimum factu erit si colant alumni Ecclesiae, qui praesertim ad academicos theologiae gradus aspirant. Atque etiam curandum, ut omnibus in Academiis de ceteris item antiquis linguis, maxime semiticis, sint magisteria* (Litt. Encycl. *Providentissimus*).

XI. In Seminariis, quae iure gaudent academicos theologiae gradus conferendi, augeri praelectionum de Sacra Scriptura numerum; altiusque propterea generales specialesque pertractari quaestiones ac biblicae vel archeologiae, vel geographiae, vel chronologiae, vel theologiae, itemque historiae exegesis plus temporis studiique tribui oportebit.

XII. Peculiaris diligentia in id insumenda erit, ut secundum leges a Commissione Biblica editas, delecti alumni ad academicos Sacrae Scripturae gradus comparentur: quod quidem ad idoneos divinarum Litterarum magistros Seminariis quaerendos non parum valebit.

XIII. Doctor Sacrae Scripturae tradendae sanctum habebit, nunquam a communi doctrina ac Traditione Ecclesiae vel minimum discedere: utique vera scientiae huius incrementa, quaecumque recentiorum sollertia peperit, in rem suam

convertet, sed temeraria novatorum commenta negliget: idem eas duntaxat quaestiones tractandas suscipiet, quarum tractatio ad intelligentiam et defensionem Scripturarum conducat: denique rationem magisterii sui ad eas normas diriget, prudentiae plenas, quae Litteris Encyclicis *Providentissimus* continentur.

XIV. Alumni autem quod scholae praelectionibus ad hanc assequendam deerit, privato labore suppleant oportet. Quum enim particulatim omnem enarrare Scripturam magister prae angustiis temporis non possit, privatim ipsi, certo ad hanc rem constituto spatio in dies singulos, veteris novique Testamenti attentam lectionem continuabunt; in quo optimum factu erit, breve aliquod adhiberi commentarium, quod opportune obscuriores locos illustret, difficiliores explicet.

XV. Alumni in disciplina biblica, ut in ceteris theologiae, quantum nimirum e scholae praelectionibus profecerint, periculum subeant, antequam ex una in aliam classem promoveri et sacris ordinibus initiari possint.

XVI. Omnibus in Academiis quisque, candidatus ad academicos theologiae gradus, quibusdam de Scriptura quaestionibus, ad *introductionem* historicam et criticam, itemque ad exegesim pertinentibus, respondebit; atque experimento probabit, satis se interpretationis gnarum ac hebraei sermonis graecique biblici scientem.

XVII. Hortandi erunt divinarum Litterarum studiosi, ut, praeter interpretes, bonos lectitent auctores, qui de rebus cum hac disciplina coniunctis tractant; ut de historia utriusque Testamenti, de vita Christi Domini, de Apostolorum, de itineribus et peregrinationibus Palestinensibus: ex quibus facile locorum morumque biblicorum notitiam imbibent.

XVIII. Huius rei gratia, dabitur pro facultatibus opera, ut modica conficiatur in quoque Seminario bibliotheca, ubi volumina id genus alumni in promptu sint.

Haec volumus et iubemus, contrariis quibusvis non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XXVII Martii anno MDCCCXVI, Pontificatus Nostri tertio.

A. Card. MACCHI.

1805

1906.

Pius PP. X. Ad perpetuam rei memoriam. Expositum est Nobis piam juvenum opificum societatem in Coloniensi dioecesi primum institutam, ea incrementa Deo fautore, suscepisse, ut nunc in universae Germaniae, Austriae et Hungariae, atque Helvetiae dioecesibus reperiatur erecta. Societas in sectiones partitur, unaquaeque sectio sacerdote gaudet praeside. Nunc vero, cum sicuti ad Nos admotae preces praeseferunt, tum Coloniensi Antistiti, tum sectionum praesidibus tum reliquis

Indulgentiae
pro Kath.
Legény-
egylet.

christifidelibus eandem in societatem adscitis in votis admodum sit, ut indulgentias tam frugifero instituto a Decessore Nostro Leone PP. XIII. per similes Apostolicas Literas die XIX. Decembris mensis anno MDCCCXCIV ad decennium concessas, nunc elapso huiusmodi concessionis spatio in perpetuum prorogare velimus, Nos votis ipsis annuendum libenti quidem animo existimavimus. Quare de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli App. : eius auctoritate confisi omnibus et singulis christifidelibus, qui dictam societatem in quacumque Germaniae, Austriae et Hungariae atque Helvetiae dioecesi in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus si sumpserint, Plenariam ; ac tam inscriptis quam adscribentis in posterum in dictam societatem sodalibus, sacerdotibus, praesidibus, magistris et benefactoribus pariter in Germaniae, Austriae et Hungariae atque Helvetiae dioecesi-bus existentibus, si vere poenitentes et confessi ac S. Communionem refecti respec-tivam Parochialem Ecclesiam, vel respectivae sectionis oratorium die festo patrocinii S. Josephi et die anniversario foundationis eiusdem societatis, vel Domi-nica immediate sequenti a primis vespers usque ad occasum solis dierum huius-modi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro christianorum Principum con-cordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exal-tatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, Plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper dictis fidelibus nunc et in posterum eandem in Societatem adlectis, aliisque supra recensitis, qui corde saltem contriti qualibet per annum feria secunda psalmum „Miserere“ recitaverint, et quoties quodlibet bonum opus vel iuxta Societatis statuta vel in eius utilitatem et incrementum exercuerint, de numero poenali in forma Ecclesiae consueta centum iis dies expungimus. Deni-que largimur fidelibus supradictis si malint liceat, plenariis hisce ac partialibus indulgentiis functorum vita labes poenasque expiare. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis valituris. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XV. Decembris MCMV Pontificatus Nostri anno tertio. Pro Dno. Card. *Macchi*. Nicolaus Marini.

1806

1906.

Reverentiae a
sacris minis-
tris in Bene-
dictionibus
SS. sacra-
menti
faciendae.

Quum circa reverentias a sacris ministris faciendas in expositione SSmi Eucharistiae Sacramenti dissideant probati S. Liturgiae interpretes, hodiernus Rmus Procurator Generalis Piae Salesianae Societatis sequentia dubia Sacrorum Rituum Congregationi pro opportuna declaratione humillime subiecit ; nimirum :

I. Cum flectendum est utrumque genu ad Sacramentum adorandum (puta in accessu ad altare ubi expositum est SS. Sacramentum et in recessu ab eodem), flectioni genuum estne addenda profunda inclinatio totius corporis an solius capitis?

II. Cum expositor, aperto ostiolo Tabernaculi, genuflectit priusquam SS. Sacramentum extrahat et cum, reposito Sacramento, genuflectit priusquam ostiolum claudat, debentne ceteri qui genuflexi adsunt adorare cum profunda inclinatione corporis, an cum inclinatione solius capitis, an utpote iam genuflexi nullam praeterea reverentiam exhibere?

III. An et quam reverentiam exhibere debeat minister genuflexus antequam surgat aliquid facturum? Videlicet 1) Celebrans antequam surgat recitaturus orationem *Deus qui nobis sub Sacramento* etc. debetne omittere quamlibet reverentiam, an inclinare caput, an corporis inclinatione adorare? 2) Idem quaeritur de Celebrante ac ministris surrecturis ad imponendum incensum; 3) De Celebrante antequam surgat ad altare ascensurus ut populo benedicat; 4) De expositore antequam surgat ascensurus ad altare ad deponendum e throno SS. Sacramentum; 5) De acolytho antequam surgat iturus ad abacum ad velum accipiendum.

IV. Celebrans postquam, Benedictione impartita, ab altari descendit et genua flexit in infimo gradu, debetne omittere quamlibet inclinationem an inclinare caput, an totius corporis inclinatione adorare?

V. More apud Subalpinos recepto, secundo thus imponitur post cantatam orationem *Deus qui nobis* etc. Iam quaeritur 1) an mos servari possit? Et quatenus affirmative, quaeritur 2) an sacerdos, cantata oratione, debeat ante impositionem incensi aliquam praestare reverentiam et qualem?

VI. Utrum sacerdos qui SS. Sacramentum exposuit et ab altari descendit thus impositurus debeat ante impositionem adorare uno genu flexo, an utroque, an statim absque genuflexione incensum imponere ut quidam eruunt ex Memoriali Rituum Benedicti XIII, c. II, § III, n. 5.?

VII. Iuxta Caeremoniale Episcoporum dum Celebrans canit orationem *Deus qui nobis* etc. ministri librum sustinent genuflexi: contra Liturgiae expositores eos surgere iubent vel saltem id eis permittunt. Quaeritur qua norma utendum?

VIII. An Celebranti in impartienda Benedictione cum SS. Sacramento ministrare nequeant, loco diaconi et subdiaconi, duo clerici pluvialibus induti? An diacono et subdiacono dalmatica et tunicella indutis adiungi queant duo vel quatuor clerici induti pluviali?

Et Sacra Rituum Congregatio ad relationem subscripti Secretarii, exquisito Commissionis Liturgicae suffragio, omnibusque sedulo perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. Inclinatio mediocris, id est capitis, et modica humerorum inclinatio, quae in casu habetur uti profunda.

Ad II. Nulla reverentia facienda est.

Ad III. Quoad 1-um. Nullam reverentiam debet facere;

Quoad 2-um. Inclinationem mediocrem faciant;

Quoad 3-um., 4-um. et 5-um. Nulla reverentia facienda est; at si acolythus transeat ante altare genuflectat in medio.

Ad IV. Nulla reverentia facienda est.

Ad V. Quoad 1-um. Negative.

Quoad 2-um. Provisum in praecedenti.

Ad VI. Ambo genua flectat in infimo gradu, inclinationem mediocrem faciat, assurgat et ponat incensum in thuribulo.

Ad VII. Ministri genuflexi maneant, librum sustinendo iuxta Caeremoniale Episcoporum lib. II, cap. XXXIII, n. 27.

Ad VIII. Quoad 1-um. Affirmative si Benedictio cum SSmo Sacramento fiat immediate post Vesperas solemnes, id est si Celebrans cum Pluvialistis non recedat ab altari: dummodo alter sacerdos vel diaconus exponat et reponat SSmum Sacramentum, illudque Celebranti tradat et ab eo recipiat.

Quoad 2-um. Negative

Atque ita rescripsit. Die 16 Februarii 1906.

A. Card. *Tripepi*, Pro-Praefectus.

† D. *Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

1807

1906.

Personalia.

Pfisterer Aemilius parochus in Baranyaszentgyörgy et *Cselenkó* Joannes curatus in Püspökpusztá cum assensu patronatus cambiaverunt, priori commissa est administratio curatiae Püspökpusztá, posterior institutus parochus in Baranyaszentgyörgy.

1808

1906.

Obitus Zsu-

lyevics Mar-
tini, parochi,

Zsulyevics Martinus, parochus in Kisasszonyfa, die 26-a Maii a. c. post diuturnam infirmitatem sacramentis moribundorum iteratis vicibus rite et pie susceptis ad aeternam haereditatem vocatus est anno aetatis 49-o sacerdotii 26-o. Ab a. 1890. egit parochum in Bogdása, ab a. 1898. fuit parochus in Kisasszonyfa.

Animam denati confratris piis ad aram precibus Ven. Cleri dioecesani iuxta statuta Synodi dioecesanæ commendo.

Lux perpetua luceat Ei!

1809

1906.

Beneficium parochiale Kisasszonyfa vacans et iuri patronatus Illmi D. Joannis e Comitibus Draskovich obnoxium concursui publico usque 30-am Junii a. c. duraturo exponitur.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Kisasszonyfa.

Competentes praesentibus provoco, ut recursus Illustrissimo Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi Mihi exhibeant.

1810

1906.

A jövőre nézve mihez tartás céljából figyelemzettem egyházmegyéim tisztelendő papságát, hogy XIII. Kelemen pápa 1759-ben kelt „Cum primum“ kezdetű constitúciója értelmében áldozópapoknak az egyházmegyei hatóság engedélye nélkül országgyűlési képviselőjelölteknek fellépni tilos.

Figyelemze-
tés az orsz.
képviselő
választás
ügyében.

1811

1906.

A kath. Tanítói Segélyalap Elnökségének kérelmére az alábbi felhívást egész terjedelmében oly utasítás kapcsán közlöm az iskolaigazgató plébánosokkal, hogy azt az „Orsz. Kath. Tanítói segélyalap“ plébániájuk területén működő tagjainak haladéktalanul hozzák tudomására, a nem tagokat pedig buzdítsák a belépésre.

Az országos
kath. tanítói
segélyalaphól
nyerendő
ösztöndijak
és segély-
pénzekért
benyújtandó
kérvények
határideje.

Az Országos Kath. Tanítói Segély-alap Elnöksége. 415./1906. számhoz. Felhívás. Az „Országos Kath. Tanítói Segély-alap“ mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében jogosítva vannak ösztöndíjak, vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat az alapszabályok 18. §-a szerint az alapgyűjtőbizottság, vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján f. évi július 15-ig az illető főtitelendő egyházmegyei Főtanfelügyelőséghez beterjeszteni sziveskedjenek.

Tájékoztatásul tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határozata értelmében a folyamodványt, a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése végett alá kell iratni az illetékes plébániai hivatal által. Ezen hitelesítés sem községi, sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. A mi a melléklendő iskolai bizonyítványokat illeti, tekintettel arra, hogy a középponti bizottság ülése csak augusztus utolsó napjaiban tartható és így a folyamodványok elintézése az iskolai beiratások idejéig alig eszközölhető, legcélszerűbb hiteles másolatokban becsatolni. Kérem egyúttal a t. Tagokat, hogy az új tagsági könyvecskéket, amelyek a folyamodványhoz csatolandók, megszerezni sziveskedjenek.

Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azon t. Tagok részesülhetnek, akik legalább három év óta nem élvezték az alap jótéteményét. A folyamodványban

azért is világosan megemlíteni kérem, mikor és minő segélyben részesült a folyamodó; esetleg gyermekei élveznek-e és minő ösztöndíjat.

Végül a t. Tagok érdekében kiemelendőnek tartom, hogy azok a folyamodványok, a melyekhez tagsági könyvecske nincs mellékelve; továbbá amelyek nem az egyházi hatóságok útján, vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, nem fognak figyelembe vétetni. Esztergom, 1906. évi május hó 15-én. Dr. WALTER GYULA az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap középp. bizottságának elnöke.

1812

1906.

Orsz. kath.
tanítói segély-
alap közgyű-
lésére egy-
házmegyei
képviselő vá-
lasztása ren-
deltetik el.

Az Orsz. Kath. Tanítói Segély-alap elnöksége 416/1906 sz. a. az alább következő meghívást teszi közzé.

Az Országos Kath. Tanítói Segély-alap Elnöksége. 416/1906. szám. A főtisztelendő egyházmegyei hatóságnak Pécs. *A magyarországi latin és görög szer- tartású római katolikus tanítók segélyalapjának középponti bizottsága folyó évi ren- des közgyűlését Budapesten, augusztus hó 25-én az angolkisasszonyok templomában 9 órakor végzendő csendes sz. mise meghallgatása után a „Katholikus kör“ disz- termében (IV. Molnár-utca, 1. emelet) fogja megtartani.*

Mély tisztelettel kérem a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot, hogy az új alapszabályok IX. 30. §. c) pontja értelmében a nagyméltóságu püspöki karnak képviselőjére meghatalmazottat kiküldeni; d) pontja értelmében pedig az alap tag- jainak képviselőjére az egyházmegye tanítószága körében a választást elrendelni és a megbízottak neveit alulírott tudomására adni méltóztassék. Kiváló tisztelettel Esz- tergom, 1906. évi május hó 15-én. Főtisztelendő egyházmegyei hatóságnak alázatos szolgája Dr. WALTER GYULA az orsz. kath. tanítói segélyalap középp. bizottsá- gának elnöke.

Ebből kifolyólag a plébános urakat felhívom, hogy a plébániájokban mű- ködő azon tanítókat, akik az orsz. kath. tanítói segélyalap tagjai, figyelmeztessék, hogy a kerületi nt. esperes urnak lehetőleg f. évi július 1-eig terjeszszék be zárt borítékban a kath. tanítói segélyalap tagját képező azon egyházmegyei tanító nevét, kit az orsz. kath. segélyalap közgyűlésére egyházmegyei képviselő gyanánt megvá- lasztani és kiküldeni óhajtanak.

A kerületek tagjai nem kötelesek kerületükben levő tanítóra szavazni, mert az egyházmegye tanítószágát csupán egy tanító képviseli, s így a közóhaj jobban kifejeződik, ha az összes kerületek bármelyik, egyházmegyénk kötelekébe tartozó tanítóra szavaznak.

A szavazatok eredménye összegezve, s a szavazólapok a kerületi esperes s a plébániában működő tanítókból alakított szavazatszedő bizottság által lezárva f. évi július 15-ig az egyhm. tanfelügyelői hivatalba küldendők, hogy az egyhm.

tanhatóság a legtöbb szavazatot nyert tanítót képviselőül kiküldhesse. Ezen eljárás a jövőben is, minden évben követendő.

1813

1906.

A közigazgatási bíróság a párbér-kötelezettség dolgában figyelemreméltó A parochialis köteleken kívül állók párbérkötelezettsége.

döntvényt állapított meg, ugyanis teljes ülésében a következőket mondotta ki :
P. It. G. 93—1905. A királyi Kuria 31. számú döntvénye *nem zárja ki*, hogy az átvállalás és községi avertálás mint külön jogcímnél fogva a *parochialis köteleken kívül állóknak párbérteljesítési kötelezettsége megállapitassék*, mert a község mint erkölcsi testület terheiben a község minden birtokosa résztvenni köteles.

Indokok : A hiteles másolatban csatolt 1788. évi Canonica visitatio szerint az uniní Communitas vállalta a hatvan mérő buzának kiszolgáltatási kötelezettségét a következő kijelentéssel : „Cribrati puri tritici a Communitate percipit fixe m. Pos. 60,“ következőleg, miután „Communitas“ alatt ugy akkor, mint jelenleg is a község mint erkölcsi testület értetett és értetik, ez esetben községileg átvállalt és avertált párbérről van szó, amint ezt a közigazgatási hatóságok is a csatolt vonatkozó iratok szerint megállapítottak, minélfogva éppen az idézett döntvény indokolása szerint, abban kifejezést nyert az az általános elv, hogy a parochialis kötelekhez nem tartozók rendszerint a párbér teljesítésére nem szoríthatók, nem áll utjában annak, hogy az átvállalás és községi avertálás mint külön jogcímnél fogva a parochialis köteleken kívül állóknak párbérteljesítési kötelezettsége megállapitassék, a minek jogi alapja az, hogy a község mint erkölcsi testület terheiben a község minden birtokos lakosa részt venni köteles. A kifejtetteknek fogva nem lévén megállható alapja alperes amaz érvelésének s arra fektetett panaszának, hogy a „Communitas“ kifejezés alatt az akkori viszonyokra való tekintettel a római katolikus egyházközség értendő s hogy ebből folyólag, valamint a m. kir. Kuria 31. sz. döntvényére figyelemmel, alperes mint izraelita vallásu uniní lakos a párbér teljesítésére sem közvetlenül, sem közvetve nem kötelezhető ; az elsőbíróság nem sérthetett és nem is sértett anyagi jogszabályt, midőn alperesnek kötelezettségét megállapította. S minthogy a fellebbezési bíróság ítéletében kötelező jogszabály megsértése nélkül megállapított s ekként a S. E. 197. §-a értelmében ehelyütt is irányadónak tekintendő tényállás szerint Unin politikai község az általa átvállalt és avertált párbért emberemlékezet óta természetben vetette ki és hajtotta be, még pedig akként, hogy minden „Okruch“ (negyed urb. telek) után egy vagy fél mérő buza és egy vagy fél mérő rozs volt kiszolgáltatandó s ez a kivetési módozat és aránykulcs mindaddig, míg közigazgatási uton meg nem változtatik, kötelezőnek elfogadandó, minthogy továbbá tény gyanánt az is meg lett állapítva, miként alperes az 1893-tól 1902 évben 7 urb. egynegyed teleknek volt birtokosa s hogy fenti időre a teljesítést megtagadta s minthogy végül alperes nem bizonyította

azt, hogy a nála hátralekban maradt tartozás pótladó alakjában kivettetett és ő így módon az ő birtoka és illetve adója arányában arra már fizetést eszközölt, illetve, hogy a község a római kath. plebánosnak járó párbért általában már előbb is községi pótladóban beszédte, elévülési kifogása pedig mint törvényben nem gyökeres, bírói figyelembe nem vehető, mindezeknél fogva nem sértett a felebbezési bíróság jogszabályt az által sem: midőn alperest a kivetési módozat és kulcsnak megfelelően a tíz év hátralekos gabonamennyiség természetbeni kiszolgáltatása vagy ennek megfelelő és szintén jogszabály megsértése nélkül megállapított egyenértékű megfizetésében elmarasztalta. (1905. október 30-án, G. 93)

Jegyzet: A királyi Kuria 31. sz. polgári döntvénye így hangzik: Az magában véve, hogy egyes helyeken a visitatio canonica feljegyzései szerint a párbér minden ház vagy telek után szolgáltat ki, nem képez alapot arra, hogy a kérdéses helyeken a párbért ingatlanokon nyugvó dologi tehernek tekinthessék. Az indoklásban kifejtetik, hogy a párbér a hivek önkéntes obligációiból veszi eredetét, célja a kath. lelkész ellátásának biztosítása volt s ennél fogva az fogalmilag a plebániái kötelekhez tartozóknak jogszokás (laudibilis consuetudo) útján keletkezett személyes kötelezettségen alapul. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a párbérről egyes esetekben szerződés és más jogalkotó tények folytán ingatlanhoz kötött dologi teherre nem válhatott; mert valahányszor átvállalt vagy községileg avertált párbérről van szó, a fent kifejezést nyert általános elv nem állhat útjában annak, hogy a fenforgó külön jogcímnél fogva a parochiális kötelekhez nem tartozók is a katolikus lelkészt illető párbér fizetésére vagy kiszolgáltatására köteleztessenek.

1814.

1906.

Tanítók lakásáról

267—905. Másolat. Magyar királyi vallás és közoktatásügyi miniszter 69955. szám. — Sopron vármegye közigazgatási bizottságának folyó évi július 13-án 68 jkvi és 1433 kb. sz. alatt hozott azon határozatát, melylyel kötelezte a p—i r. kat. hitközséget, hogy a tanító részére az őt megillető két szobából stb. álló lakást valamint $\frac{1}{4}$ hold kertjárandóságot, esetleg ezeknek a helyi viszonyok szerint megfelelő pénzbeli egyenértéket bocsássa rendelkezésére, s amelylyel a 40 korona fűtési atalánynak megvonhatását kimondotta, — a r. kath. iskolaszék és P—i község részéről beadott felebbezések folytán felülvizsgálat alá vettem, s azt az alábbi indokok alapján hatályon kívül helyezem s N. N. p—i r. kath. tanítót eziránti kérelmével elutasítom. A tanítók fizetéséről szóló 1868. 33. t.-c. 142. §-a, és az 1893. évi 26. t.-c. I. §-át helyesen csakis úgy lehet értelmezni, hogy az iskolafentartó a törvéynél fogva feltétlenül köteles a tanítóknak a 10000—1894. sz. utasítás 1 §-ban megjelölt tisztességes lakást és $\frac{1}{4}$ holdnyi kertet természetben, vagy a helyi viszonyok szerinti értékben, és ezenfelül legalább 600 koronányi készpénzfizetést

kiszolgáltatni; — de, a hol az iskolafentartó által a tanítónak nyújtott járandóságok összege együttvéve akkora, hogy abból a jelzett tisztességes lakás és kertnek a helyi viszonyokhoz mért egyenértéke, valamint a készpénzfizetés minimuma kikerülnek, az pótlásra nem kötelezhető. — A p—i r. kath. tanító tehát emiatt, hogy csak egy szobából álló lakást élvez, kertjárandósága pedig nincsen, az iskolafentartó ellen igénynyel már csak azért sem léphet fel, mert díjlevelében részére biztosított fűtési átalány körü belül megfelel $\frac{1}{4}$ hold kertjárandóság egyenértékének. Erről a közgazgatási bizottságot f. évi augusztus 22-én 1744. és 1813. sz. a. kelt jelentésére a közlemények visszazárása mellett további eljárás végett értesitem. Budapest, 1905. nov. 18-án. A miniszter meghagyásából: aláírás — miniszteri tanácsos. A másolat hitelül: Miskey Károly, s. k. h. kiadó. (P. H.) 7781—905. Guáry, fő-zolgabíró. (P. H.)

1815

1906.

Az Országos Állatvédő Egyesület azzal a kéressel fordult a közoktatás-
ügyi m. kir. kormányhoz, hogy két oly intézményt honosítson meg hazánk nép-
oktatási tanintézetében, mely az Amerikai Egyesült Államokban már évek óta kiváló
eredménynyel gyakorlatban van és folyton fejlődik.

A madarak
és fák napja
az iskolákban.

Az egyik a *Madarak Napja* (Birds day), a másik a *Fák Napja* (Arbor day) intézménye.

Az egyesült Államok minden iskolájában ugyanis évenként egy nap kizárólagosan a madaraknak van szentelve akként, hogy a tanító azon a napon tanítványainak fölfogásaihoz mérten szép és beható előadást tart a madarak életéről s jelentőségéről a természet háztartásában és az embernek nemcsak gazdaságában, de lelkületében is.

És ugyancsak minden iskolában az évnek egy bizonyos napja a fáknak van szentelve. E napon az oktató a fak jelentőségét fejtegeti. A főszó azonban arra van fektetve, hogy minden gyermek valamely alkalmas, kopár helyen egy pár csemetét ültet el, mely azután magával a gyermekkel növekszik s így a gyermek lényéhez fűződik.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumnak a szóban forgó intézmény meghonosítása céljából folyó évi április 27-én 26120. szám alatt kelt körirata kapcsán ezennel elrendelem, hogy a főhatóságom alá tartozó elemi népiskolákban — a mennyiben lehetséges — már a folyó 1906. tanévben, de mindenesetre a jövő tanévtől kezdődőleg május vagy június hóban egy előre meghatározandó külön nap szenteltessék minden évben kizárólag arra a célra, hogy azon a napon a tanító a hasznos madarak természetével, jelentőségével, a madarak védelmének és szaporításának szükséges voltával, az erre szolgáló módokkal és eszközökkel az

iskolai ifjuságot megismertesse; — és ugyanezt a napot felhasználja arra is, hogy a fáknek és cserjéknek a hasznos madaraknak fészkelésére és szaporodására való befolyását megvilágosítván, a fák és a befásítás nagy jelentőségét is megmagyarázza és a hol ezt a helyi viszonyok megengedik és indokolják, hasson arra is, hogy a gyermekek a vidéki viszonyokhoz képest legtöbb előnyt szolgáltató fák és csemeték ültetéseivel tegyék a madarak és fák napját emlékezetessé és állandóan hasznossá.

Az elemi népiskolai tanítók, addig is, míg a madarak és fák napján tartandó előadásra nézve külön utmutatások és vezérfonalak adatnak ki, *Hermann Ottónak* a „*Madarak hasznáról és káráról*“ szóló munkájából merithetik a szükséges adatokat.

Minthogy pedig e munka nem áll minden elemi néptanító rendelkezésére az Országos Állatvédő Egyesület évről-évre pályázatot fog hirdetni a madarak és fák napjára alkalmas előadások írására és a díjazott pályamunkákat díj nélkül fogja az összes, bármily je'legű iskoláknak a szükséges mennyiségben rendelkezésére bocsátani.

A madarak és fák napjának a befásításra vonatkozó részét illetőleg első sorban a selyemtenyésztéshez szükséges szederfák jelentőségének ismertetésére és terjesztésére kell a főszólyt fektetni és csak másodsorban a gyümölcsfákra és pedig azért, mert a szederfáknak és az ezek által feltételezett selyemtenyésztési iparnak az országban igen nagy gazdasági és szociális jelentősége van.

Közzgazdasági azért, mert oly iparágról van szó, melynek viszonyaink az ország tulnyomó nagy részében kedveznek; mely fejlődésképes és ma már 140000 tenyésztő családot és hét gyárban több ezer munkást foglalkoztat. Szociális jelentősége pedig abból áll, hogy extenzív gazdasági viszonyaink mellett a szegényebb-sorsu munkás családokban pénzt juttat abban az évszakban, midőn ez a legnagyobb jótétemény, t. i. az aratás előtt. Továbbá azért fektetendő főszóly a szederfák terjesztésére, mert a „madarak és fák napján“ az iskolai ifjuság, úgy mint az az Egyesült Államokban történik és amint az a dolog természetéből is folyik, csemetéket és fákat csakis közterületeket képező kopár helyekre, utak mellé stb. ültethet. Ezeken a területeken pedig a gyümölcsfák elhelyezése a kártételek szempon'jából mindenhol célszerűnek nem mondható.

Meg vagyok arról győződve, hogy ezen a nép javának előmozdítására irányuló rendeletet a néptanítók buzgón és lelkiismeretesen végre fogják hajtani és igyekezni fognak, hogy a fa s a bokor szeretete elterjedjen a nép között, mert annak megóvásával és ápolásával együtt önként föltámad és gyökeret ver a nép szívében s értelmében egyaránt a hasznos madarak védelme is.

Felhivom az egyházkerületi esperes-tanfelügyelőket, iskola-igazgatókat és iskolaszékeket, hogy a *fák- és madarak napját* már ez évben tartsák meg és ez iránt haladéktalanul intézkedjenek. Egyben elrendelem, hogy a madarak és fák

napjának megtartásáról, a napnak, melyen tartatott és az ünnepély lefolyásának rövid megemlítésével, az egyházmegyei tanfelügyelőségnek tegyenek jelentést.

1816

1906.

Hock János budapest-kőbányai plébánosnak, „Jézus élete“ cím alatt, egy-^{Tiltott könyv.} házfőhatósági engedély nélkül megjelent, tehát már ez okból is tiltott könyve, ezenfelül oly tanokat foglal magában, melyek a kath. hit igazságaival ellenkezően, — az esztergomi főegyházmegye főtiszt. kormányát ezen munkának kifejezett eltiltására is kényszerítették.

Bár a nevezett szerző az egyházi főhatóság intézkedésének engedelmesen alávetette magát, mindazonáltal az Athenaeum-vállalat, mint az említett mű kiadója, e könyvet forgalomba hozta s hirdetés útján most is terjeszti, amit megakadályozni — sajnos — nem lehet.

Nehogy tehát a hivek, a szerző személyisége s a tetszetős cím által félrevezetve, a szóban levő ártalmas könyv olvasásával hitök tárgyában megtéveszteszenek — a nevezett könyvnek olvasását egyházmegyém hiveinek is ezennel megtiltom, lelkiismereti kötelességévé tevén egyházmegyém minden lelkészének és hitoktatójának, hogy ott, ahol annak szüksége mutatkozik, hiveiket, illetve a gondjukra bízott tanuló-ifjúságot óva figyelmeztessék az idézett munka kártékony voltára s azon szomorú következményekre, melyekkel a tiltott könyvnek olvasása b. e. XIII. Leo pápának 1897. évi janur hó 17-én kiadott „Officiorum ac munerum“ kezdetű Constitutioja értelmében minden katolikusra nézve jár.

1817

1906.

A „Styria“ grázi egyetemi könyvnyomda alábbi kiadványait, melyeket Ő^{Gregorián énekkönyvek ajánlatnak.} Szentsége engedélyével tesz közzé, a t. egyházmegyei papság figyelmébe ajánlom:

1. Ordinarium Missae typis *choralibus* impressum, quam editionem approbavit S. R. C. Exemplar 75 ob., compactum 1 cor. 25 ob.

2. Ordinarium Missae typis *modernis* impressum, curante Camillo Grunewald, professore Jaurinensi (Győr). Exemplar 60 et 90 obol.

3. Organum comitans Kyriale sive ordinarium Missae, curante Michaële Horn. Exemplar 6 cor.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31-a. Maii a. 1906.

† Julius, m. p.

episcopus.

X.

2569

1906.

Beati mortui, qui in Domino moriuntur! O mi Deus, moriendum mihi est certo; sed nescio quando, quomodo, ubi moriar; hoc unum scio, me in aeternum perituum, si in peccato lethali expirem. Beatissima Virgo Maria, Mater Dei sancta, ora pro me peccatore, nunc et in hora mortis meae. Amen.

Preces ad ob-
tinendam gra-
tiam be e
moriendi.

SSmus D. N. Pius PP. X. in Audientia die 14. Decembris 1905. ab infra-scripto episcopo oratore habita, istam precationem corde contrito recitantibus, indulgentiam tercentum dierum toties quoties lucranda concedere dignatus est. *Gustavus Carolus Majláth*, Ep. Transsylvaniae.

Praesens rescriptum exhibitum fuit huic Secretariae S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae. In quorum fidem, etc. — Datum Romae, ex eadem Secretaria, die 12. Januarii 1906. — *D. Panici*, Archiep. Laodiceus, Secret

2570

1906

Caesarea et Regia Apostolica Sacratissima Maiestas altissima sua resolutione dd. 25-a Junii a. c.

Distinctiones
ecclesiast

Stephanum Szeifricz, Praelatum domest. S. S., Canonicum Cantorem, Electum Episcopum Pharosensem,

Josephum Pozsgay, Canonicum Magistrum Eccl. Cathedr., abbatem titulare de Gurla,

Josephum Wurster, drem, Canonicum Magistrum et Rectorem Seminarii, abbatem tit. S. Jacobi de Simigio,

Julium Wajdits, Canonicum Magistrum Juniorem et parochum Ecclesiae Cathedr., praepositum tit. S. Nicolai Alba-Regalensem, item

Emericum Biró, parochum in Dunaföldvár, praepositum tit. S. Antonii de Lechnitz benignissime nominare dignata est.

2571

1906

Graduales
promotiones
in Ven. Capi-
tulo et novi
canonici.

Sua Sacratissima Caesarea et Regia Apostolica Maiestas ope altissimae dd.
25-ae Junii a. c. resolutionis gradualem in Capitulo meo Cathedrali promotionem
et quidem

Stephani Szeifricz, Canonici Cantoris in Praepositum Majorem,
Antonii Walter, Canonici Custodis in Canonicum Lectorem,
Gabrielis Hanny, Archidiaconi Tolnaensis in Canonicum Cantorem,
Joannis Spies Canonici Magistri Senioris in Canonicum Custodem,
Josephi Pozsgay Canonici Magistri in Archidiaconum Ecclesiae Cathedralis,
Josephi Wurster dr., Canonici magistri in archidiaconum Tolnaensem,
Julii Wajdits, Canonici Magistri Junioris in Canonicum Magistrum Senio-
rem rati habere, atque tria vacantia stalla Canonicorum Magistrorum :

Augustino Frantich, assessori Consist. et parocho in Kővágószőlős.
Aloysio Döbrössy Canonico Honorario et directori Instituti Episcopalis candi-
datorum pro ludimagisterio,

Ludovico Szilvek, dri, capellano aul. Caes. et Regiae Maiestatis atque
professori SS. Theol. seniori benignissime conferre dignata est.

Eadem altissima resolutione Canonicos ad honores Ecclesiae Cathedralis
clementissime nominare dignabatur :

Joannem Rézbányay, Camerarium ad hon. S. S. et. Regentem Orphano-
trophii Cathedr. Eccles.

Carolus Körmendy, Assess. Consist. et Vice-Rectorem Seminarii,
Franciscum Romaisz, Vicearchidiaconum et Parochum in Püspöknádasd,
Adalbertum Igaz dr., Camerarium ad hon. S. S., Secretarium Epplum.

2572

1906.

Mutationes in
Cancellaria
Eppli.

Adalbertus Igaz dr., canonicus ad hon., relevatus est a munere secretarii
et nominatus est director Cancellariae Epplis,

Otto Szőnyi dr., notarius consist. constitutus est ad interim professor
Studii-Iuridici Episcopalis.

Dionysius Mosonyi dr., caeremoniarius epplis promotus est in secreta-
rium epplum.

Josephus Morschauser, cooperato in Bonyhád nominatus est archivarius
epplis.

2573

1906.

Wajdits Julius, praepositus tit., canonicus, relevatus est a munere parochi Ecclesiae Cathedr., Canonici Poenitentiarum, item a munere directoris scholarum Monialium de Nostra Domina et nominatus Inspector supr. scholarum dioec. Personalia.

Frantich Augustinus, canonicus, constitutus est parochus Ecclesiae Cathedralis, Canonicus Poenitentiarum et director scholarum Monialium de Nostra Domina.

Döbrössy Aloysius, canonicus relevatus est a munere Inspectoris supremi scholarum dioec. ad interim gesto, item a munere directoris Instituti Episcopalis candidatorum pro ludimagisterio.

Gyömörey Sigismundus dr., professor Instituti Episcopalis candidatorum pro ludimagisterio, nominatus director eiusdem Instituti.

Dr. Sipos Stephanus praebendatus nominatus est professor theol. suppl. et praefectus studiorum in Seminario.

Jakab Adalbertus, professor theol. supplens et praefectus studiorum constitutus est professor Instituti Episcopalis candidatorum pro ludimagisterio.

Czernohorszky Josephus, praebendatus Ecclesiae Cathedralis, obtenta praesentatione pro beneficio Pécsvárad, investitus est parochus ibidem.

Bistván Vitus, cooperator Petrijevcensis, praesentatus et investitus est parochus pro Bár.

Bödy Carolus, vicarius in Pécsvárad nominatus et investitus est pro beneficio parochiali Baranyaszentistván.

Magyar Josephus, parochus in Felsőireg morbi causa resignavit parochiam et ad interim pensione annua provisosus est.

Assessores Consist. nominati sunt:

Tóth Julius parochus in Szentlőrincz.

Dr. Fent Franciscus parochus in Szekszárd-ujváros.

Constituti sunt administratores:

Horacsek Andreas, cooperator Szakcsensis, in Kisasszonyfa,

Palkó Stephanus, vicarius Felsőiregensis, in Felsőireg,

Krum Petrus dr., succentor et sacristiae director Ecclesiae Cathedralis, in Kövágószőlős.

Fodor Josephus, cooperator in Pinczehely, constitutus erga preces proprias Rssmi D. Michaëlis Hangyály parochi vicarius in spiritualibus in Pinczehely.

Translati sunt cooperatores :

Horváth Dionysius, administrator in Baranyaszentistván, ad parochiam Szebény.

Czindery Andreas, e Püspökszenterzsébet ad Petrijevei,

Gaál Joannes e Kisasszonyfa ad Szakes,

Hortobágyi Josephus adminisztrator Bárensis ad Mohács ad S. Michaëlem,

Tihanyi Joannes neopresbyter missus est ad parochiam Püspökszenterzsébet.

2574

1906.

Ordinatio.

Praesentibus notum reddo Ven. Clero dioecetano per manuum Nostrarum Episcopatum impositionem *Josephum Bauer*, *Josephum Bende*, *Adalbertum Magyar*, *Julium Székely*, *Joannem Tihanyi*, *Bartholomaeum Tolnai* theologos Meos cursum SS. Theologiae quartum absolutos die 22-a Junii ad S. Subdiaconatum, die 23-a Junii ad S. Diaconatum, die 24-a Junii vero ad S. Presbyteratum et quidem sub sacro pontificali ritu sollemni in Ecclesia Cathedrali ad titulum dioeceseos promotos esse. — Pariter ad notitiam perfero venerabilis Cleri, Me die 25-a Julii Fr. *Coelestinum Novák* Ordinis S. Francisci e provincia S. Joannis Capistrani subdiaconum dimissorialibus rite provisum in Püspökszentlászló in sacello Meo domestico S. Diaconatus ordine ad titulum paupertatis religiosae initiasse.

2575

1906.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Felsőireg.

Beneficium parochiale Felsőireg per resignationem morbi causa vacans juri patronatus Inclyto dominii Felsőireg (Illustrissimi D. Liberi Baronis Victoris Schosberger de Tornya) obnoxium concursui publico usque 31-am Augusti a. c. duraturo exponitur. Competentes examine prosynodali provisos praesentibus invio, ut recursus Inclyto dominio Felsőireg respective Illustrissimo Domino Patrono inscriptos intra terminum praecclusi Mihi exhibeant.

2576

1906.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Kövágószőlő.
lős.

Pro Beneficio parochiali Kövágószőlős per altissimam resolutionem vacanti, juri patronatus Venerabilis Capituli Ecclesiae Cathedralis obnoxio concursum publicum usque 31-am Augusti a. c. duraturum indico. Qui animo ducuntur isthoc beneficium obtinendi praesentibus provoco, ut recursus suos Venerabili Capitulo inscriptos intra terminum praecclusi ad Me promoveant.

2577

1906.

Obitus Syl-
vestri Jakics
parochi.

Sylvester Jakics parochus in statu quietis cum pensione annua die 5-a Julii a. c. sacramentis rite munitus anno aetatis 70-o, sacerdotii 47-o ad aeternam

haereditatem vocatus est. Egit parochum in Szalatnak, Nagymányok et Darázs. Ab a. 1899 cessit in statum quietis et pensione annua provisosus est.

Animam denati piis suffragiis trium missarum sacrificiorum iuxta statuta Synodi dioeceseanae commendo.

2578

1906.

Thesim teologicam: „Hypothesis evolutionis et progressus in materia religionis est falsa“ pro corona autumnali a. 1905 praefixam elucubrauerunt sacerdotes 61. Pro accurata et compendiosa elucubratione laudem merentur imprimis: Müller Carolus, Blandl Georgius, Braun Stephanus, Budanovich Vicentius, Czindery Andreas, Mindszenti Vilhelmus, Reinhardt Georgius, Reiner Franciscus, Wölfel Franciscus et Zserdin Josephus.

Recens o the-
sis coronae
autumn. pro
a. 1905.

2579

1906.

Occasione concursus publici in aedibus Seminarii die 2-a Julii a. c. sub praesidio Meo asservati inter alumnos seminarii suscepti sunt:

Alumni in
in Seminari-
um suscepti.

Pro studio theol.: Berlakovics Joannes, Csupik Arthur, Graumann Emericus, Léh Josephus, Mikszits Petrus.

In class. VIII. gymn.: Németh Stephanus

In class. VII. gymn.: Baranyai Joannes, Marek Josephus, Scheich Julius.

• *In class. VI. gymn.*: Horváth Ludovicus, Nusser Joannes.

In class. V. gymn.: Bisvurm Adamus, Fischer Julius, Lösch Stephanus, Martina Michaël, Piliván Michaël, Tóbi Josephus, Weldin Franciscus.

2580

1906.

A nagyméltóságú és főt. magyar püspöki kar megbizása folytán készülő új katekizmusok végleges szövegezése annyira előre haladt, hogy legközelebb kinyomatik a Szent-István-Társulatnál:

Uj Katekiz-
musok ügyé-
ben sürgös
jelentés ki-
vántatik.

1. A „Római Kath. Elemi Katekizmus a biblia elemeivel az elemi népiskolák második osztálya részére“ (színes illusztrációkkal, ára kötve 50 fillér) és

2. a „Római Kath. Kis Katekizmus“ az elemi népiskolák többi osztálya részére illusztrálva (kötve ára 52 fill.), — mindkettő az esztergom főegyházmegyei hatóság engedelmével.

Ennek kapcsán elrendelem, hogy már a jövő 1906/7. iskolai évben az új *Elemi Katekizmus*, melyhez külön bibliai tankönyv nem szükséges a fenhatóságom alá tartozó elemi népiskolák 2. osztályában-, az új *Kis Katekizmus* pedig a jövő, első évben, csak az elemi népiskolák harmadik osztályában s a következő években fokozatosan a többiben is használtassék.

Tekintettel azon körülményre, hogy fentjelzett 2 Katekizmus egyelőre korlátolt számban nyomatik, felkérem a t. plébános urakat, hogy a plébániájukban szükséges Katekizmus példányok számáról — külön az Elemi Katekizmus — és külön a Kis Katekizmus példányairól — *f. évi aug. 14-éig mulhatatlanul* jelentést tegyenek az Egyházmegyei Hatóságnak, mert csak ezen módon tájékozhatom a Szent-István társulat nyomdáját a szükséges példányszámokról.

2581

1906.

Apáczaak adománnyűjtési engedélye.

Mihez tartás végett értesitem a t. Papságot, hogy a nagymélt. püspöki kar legutóbbi tanácskozmányán kimondott határozathoz képest „szerzetesnők könyöradományt csak akkor gyűjthetnek, ha *a)* azon háznak megyés püspökétől, melynek számára gyűjtenek, és *b)* azon főpásztortól, kinek egyházmegyéjében gyűjtenek, engedélyt fölmutatnak.“

2582

1906.

Család-lapok kiállítása elrendeltek.

Az anyakönyvek pontos vezetése s hitelessége szempontjából fölötte szükséges, hogy a lelkészeknek minden anyakönyvi bejegyzésnél, a hiveknek sokszor téves vagy hiányos bmondása helyett, teljesen biztos adatok álljanak rendelkezésükre.

Ezen szükségleten kívánok segíteni akkor, midőn a hazánk több egyházmegyéjében máris használatos u. n. „Család-lapok“-nak a hivek részére kiállítását ezen egyházmegyében is jelen rendeletemmel kötelezővé teszem.

E család-lap oly okmány, melybe egy-egy családra vonatkozólag a szülők házasságkötésén kívül minden keresztes és halál-eset maga az illető anyakönyvvezető lelkész által sajátkezűleg bejegyeztetik, mely bejegyzés módjára nézve különben az alábbi minta világos tájékozást nyújt.

A nmélt. püspöki kar legutóbb tartott tanácskozmányában hozott határozatához képest elrendelem tehát, hogy ezentul a lelkész urak minden házasságkötés alkalmával az illető házasságkötésnek teljesen díjtalanul ily családlapot állítsanak ki s abba a házasságkötés adatait, az anyakönyv alapján jegyezzék fel, — utasítván egyuttal a családfőt, hogy azt a családban előforduló minden születés vagy elhalálozás esetén az illető plébánia hivatalnál, a további adatok bevezetése végett mutassa be.

Ehhez képest minden lelkész köteles leendő az ily család-lapokból megfelelő számu nyomtatott példányt (darabja 4 fillérért kapható a lyceumi könyvnyomdában, Madarász Bélánál Pécs) a plébánia hivatal számára mielőbb beszerezni. — A szükséges költséget a templomok pénztáraiból ezennel engedélyezem.

Meg kell még jegyeznem, hogy a szóban levő családlapok, kizárólag egyházi használatra szolgálván, a m. kir. pénzügyminiszteriumnak 91,488/895. számú rendelete értelmében bélyegmentesek.

M I N T A.

I. Czimlap.

Egyházi célra a m. kir. pénzügyminiszterium 1895. évi 91488. sz. rendelete alapján bélyegmentes.

CSALÁD-LAP.

Szabó János és Tóth Anna családja részére.

*

E családlap minden egyházi anyakönyvezésnél felmutatandó.

II. lap.

Hivatalos tanusítvány.

Szabó János róm. kath., a pécs székesegyházi plebánia hive, és Tóth Anna róm. kath., a pellérdi plebánia hive (vagy vegyes házasságoknál megfelelően jelezve vallásuk és a nem katolikusoknak lakhelyük . . . -i lakos) a pellérdi templomban alulírt napon a róm. kath. egyház szertartása szerint egymással házasságot kötöttek.

Pellérd, 1900. aug. 1.

(Plebániai hivatalos bélyegző.)

A lelkész sajátkezű aláírása :

A f é r j		A n ő	
e l h a l á l o z á s á n a k			
helye	ideje	helye	ideje
Görcsöny	1906. jun. 3.	—	—

Görcsöny, 1906. jun. 3.
(Pleb. hivatalos bélyegző.)

A lelkész sajátkezű aláírása :

III. lap.

A család gyermekeinek			
Sor- szám	n e v e	keresztelés helye, ideje	elhalálozási helye, ideje
1	Vincze	Keszű, 1902. jan 16. (Pleb. bélyegző)	Görcsöny, 1905. okt. 30. (Pleb. bélyegző.)
2	Katalin	Keszű, 1904. máj. 25. (Pleb. bélyegző.)	

2583

1906.

A Magyar-
országi Kath.
Egyesületek
orsz. Szövet-
sége pécse-
gyházmegyei képvise-
letének sza-
bályzata és
ügyrendje
jóváhagyatik.

Nagy társadalmi átalakulás előtt állunk. Ellenfeleink nem alszanak, a földmives és iparos osztályt egyaránt hálójukba igyekeznek keríteni s anyagi boldogulással való kecsegtetés mellett legdrágább kincsétől, hitétől óhajtják megrabolni, hogy ezután vak eszközeiké váljanak.

Elérkezett azért az idő, midőn ezt tétlenül nézni nem szabad. A keresztény társadalmi akciónak hazánkban minél hathatósabb előmozdítására alakult a *Magyarországi kath. Egyesületek Országos Szövetsége* központi irodája: Budapesten, VIII., Szentkirályi-u. 28., melynél a lelkészek szociális tevékenységükben kellő utbaigazítást, irányítást és erkölcsi támogatást nyernek. — Ugyanazon czélt, melyet a Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége tűzött maga elé, kívánja szolgálni ennek *pécs-egyházmegyei képviselete*, melynek szervezeti szabályzatát és ügyrendjét jóváhagytam és a képviseletbe a pécsi kebelbeli nem lelkészkedő papág-, valamint az egyes esperesi kerületek által kijelölt képviselők választását jóváhagytam, valamint a „szervezeti szabályzat és ügyrend“ által nyújtott jogomnál fogva nekik megbízást adtam, névszerint:

Streicher József apátplebánosnak a dunaföldvári esperesi kerületben,
Szabó Géza főgymn. hittanárnak a szekszárdi esperesi kerületben,
Radó Dezső kiérd. esperes plébánosnak a pécsváradi esperesi kerületben,
Walter József plébánosnak a pécsi esperesi kerületben,
Beck Lajos plébánosnak a szentlőrinczi esperesi kerületben,
Frey János dr. plébánosnak a siklósi esperesi kerületben,
Dréher Arnold bikali plébánosnak a mágocsi esperesi kerületben,
Herger József szigetvári plébánosnak a szigetvári esperesi kerületben,
Vitkovits Ferencz szakcsi plébánosnak a dombóvári esperesi kerületben,
Ambach Mihály plébánosnak a mohácsi esperesi kerületben,

Anderle József kakasdi plébánosnak a bonyhádi esperesi kerületben,
Buzsáky Imre vörösmarti plébánosnak a dárdaí kerületben azon reményben, hogy az Országos Központ legutóbb történt megválasztását megerősíti,
Prantner Ferencz esperesplébánosnak a máriakéméendi esperesi kerületben,
Szüts József sásdi plébánosnak a gödrei esperesi kerületben.
Plank Kamill németbólyi plébánosnak a németbólyi esperesi kerületben,
Kirschanek Ödön kisköszegi plébánosnak a baranyavári esperesi kerületben,

Streicher Péter esperesplébánosnak a völgysegi esperesi kerületben,
Stokinger István vajszlói plébánosnak a németi esperesi kerületben,
Szánthó Ignác pálfai plébánosnak a simontornyai esperesi kerületben,
Fráncsics Pál bedegi plébánosnak az értényi esperesi kerületben,
Virág Ferencz papnevelőintézeti lelkiigazgatónak a pécsi kebelbeli nem lelkészkező papság részéről.

Streicher József apátot, paksi plébánost, a Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége pécssegyházmegyei képviselőnek elnöki tisztében, — *Frey János* dr. németmároki plébánost, ugyanezen képviselő titkári tisztében már előzőleg megerősítettem.

Midőn őszinte örömmel közlöm a „Magyarországi kath. Egyesületek Országos Szövetsége pécssegyházmegyei képviselőnek“ megalakulását a tiszt. egyházmegyei lelkészkező papsággal, ugyanakkor felkérem, hogy a *képviselő* közreműködését igénybe venni s a kath. restauratio ügyét saját hatáskörében társadalmi úton lelkesen felkarolni sziveskedjék.

A lelképásztor, kinek működése a templomon és plébánia irodán túl nem terjed, ma már nem tölti be igazán hivatását. Sajnos, akárhányan akadnak a hivek közül, kikre már egyik helyen sem hathat a lelkész. Ha azonban társadalmi akciót kezd és a vagyoni egyenlőtlenségből eredő irigységet az által igyekszik hiveinek szívéből kiirtani, hogy a keresztény szeretet alapján gazdaságilag szervezni és támogatni igyekszik hiveit, akkor megmenthetők még az Egyháznak és a Hazának egyaránt!

Tevékeny szeretet, ügybuzgóság kívántatik csak, hogy e téren valami történjék. Igazán hálás működési tér a papra, a lelkészre nézve, mert ha a hivek látják, hogy lelkük gondozása mellett lelképásztoruk sorsuk iránt is érdeklődik, helyzetükön javítani óhajt, határtalan bizalommal fognak iránta viseltetni.

Valóban megérdemli tehát ezen ügy, hogy tisztelendő Testvéreim az Urban, különösen a fiatalabb erők ezt felkarolják, ezen téren magokat képezni igyekezzenek. Ilyen kérdéseket papi összejeveleteik, — különösen pedig koronai üléseik alkalmával tárgyaljanak. Alakítsanak ker munkás egyesületeket vagy más kath. egyesületeket, szövetkezeteket.

Aki pedig ily társadalmi akcióra nem érez hivatást, igyekezzék megnyerni ilyenre a pécsegyszék-megyei képviselőt megbízottait, vagy legalább terjeszsze hívei közt az „Igaz Szó” czímen megjelenő, rendkívül olcsósága mellett kitűnően szerkesztett heti lapot, melyet a Magyarországi kath. Egyesületek Országos Szövetsége tart fenn s a mely hivatva van a kereszténytelen szociálistikus iránynak a nép minden rétegében már elterjedt irodalmi tevékenységét ellensúlyozni (Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII, Szentkirályi-u. 28. a. II. 12. Előfizetési ár: egész évre 3.60 K., félévre 1.80 K., negyedévre 1 K.) A jobb módú hívek és iparosok között szerezzenek minél több pártoló tagot két koronás tagsági díjjal a Szent-István társulatnak. Szerezzenek mentől több előfizetőt az „Uj-Lap”-nak a krajczáros gonosz irányú lapok ellensúlyozására. Aki katolikus keresztény sajtót nem támogatja, ennek nem szerez közönséget, az hiába küzd a kereszténytelen áramlat ellen.

Bizom, hogy tisztelendő Testvéreim megértettek s a legjobb igyekezetükkel fognak mindnyájan társadalmi tevékenységet kifejtteni. Törekvéseik sikerére a jó Isten áldását főpásztori szeretettel esdem.

2584

1906.

Az iskolai és hitközségi zárszámadások és költségvetések beterjesztésének új határideje.

1898-ik évben 1846. sz. alatt üdvös püspöki rendelet adatott ki, melynek értelmében az iskolai és hitközségi zárszámadások és költségvetések jóváhagyás céljából évről-évre az egyházhatóság elé terjesztendők. Eme rendeletet úgy indokaiban, mint lényegében nemcsak hogy továbbra is fentartom, sőt annak minél lelkiismeretesebb végrehajtását sürgetem.

Felmerült eset kapcsán egyben e rendeletet részben következőleg módosítom: a költségvetés, és az ezt megelőző évi zárszámadás mindenkör egyszerrre és pedig legkésőbb február hó 1-éig küldessenek be, mert a gyakorlat kiderítette, hogy ha a zárszámadás, mint a fenhivatolt rendelet követeli, később küldetik be, mint a költségvetés, akkor utóbbinak pontossága hitelesen meg nem állapítható, s így az egyházhatóság anyagi felelősséggel járó jóváhagyása sem adható meg.

2585

1906.

Alapítványok tőkeamatadóját az alapítványok törvényes képviselője köteles fizetni.

4350/1906. Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási biróság a Pécsegyszék-megyei alapítványi hivatalnak tőkeamatadóügyét, melyben a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóság 1905. évi szeptember hó 20-ik napján 13743. sz. alatt s a közigazgatási bizottság 1905. évi november hó 15. napján 669. sz. alatt határozott; a nevezett ügyfél panasza folytán 1906. évi május hó 4-ik napján tartott nyilvános ülésében tárgyalás alá vétén, következőleg

I T É L T:

A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad s kimondja, hogy a kérdéses alapítványok kamatjövedelme után kivetett tőkekamat adónak megfizetésére maguk az illető alapítványok, — illetve ezeknek a kamatjövedelmét terhelőleg, — az alapítványok törvényes képviselője kötelezendő.

I N D O K O K:

Az 1875: XXII. t.-cz. 6. § a szerint a tőkekamat- és járadékadó fizetésére a tőke és járadék jövedelmet húzó egyén, vagy erkölcsi személy, vagy annak törvényes képviselője köteleztetik. Az általános jogi fogalmakból kifolyólag nem szenved kétséget, hogy az alapítvány az erkölcsi vagy jogi személy jellegét ölti magára, minek következtében az általa élvezett kamatjövedelem után járó tőkekamatadóra nézve az előbbieken hivatkozott annak az elvnek kell alkalmazásba vétetnie, hogy ennek a tőkekamatadónak fizetésére maga az erkölcsi személy, — tehát az alapítvány-, illetve annak törvényes képviselője kötelezendő.

Tekintve, hogy az e bíróság részéről 693|1906 P. sz. alatt elrendelt bizonyítási eljárás során beérkezett adatokból s különösen az egyházmegyei alapítványi hivatalnak az 1906. évi február hó 15-ik napján kelt hivatalos iratából, nemkülönben az alsómocsoládi r. kath. plebánossal az 1906. évi február hó 28-ik napján felvett jegyzőkönyvben foglaltakból kitetszik, hogy a plebánosok a hivataluknál tett és egyházhatóságilag elfogadott alapítványi tőkéket tartoznak gyümölcsözésre az egyházmegyei alapítványi hivatalnál elhelyezni, mely hivatal ilyenképen egyenes és közvetlen adósa lesz a plebánia javádalomnak és a kamatokat tartozik a plebános kezeihez kifizetni; továbbá, hogy a plebánia vagyont illető szabályzat és utasítás II. fejezetének 3. §-a és 10. §-a szerint a plebánia vagyonát annak időszerinti plebánosai, vagy ezek helyettesítői kezelik és képviselik; tekintve, hogy ez adatok alapján fentebbieken hivatkozott jegyzőkönyvben az alsómocsoládi plebános kifejezetten azt kérte, hogy az alapítványok képviselője és kezelője gyanánt ő jelöltessék meg: az előleladottak értelmében ki kellett mondani azt, hogy a kérdéses alapítványok kamatjövedelme után kivetett tőkekamatadónak megfizetésére mint erkölcsi sze nély maga a kérdéses alapítvány, illetőleg ennek törvényes képviselője, és pedig az utóbbi nem személyes fizetési kötelezettséggel, hanem az adótárgyat képező kamat jövedelmét terhelőleg kötelezendő.

Megjegyzí a bíróság, hogy a jelen ítélete és a 1892|1904 P. sz. alatt meghozott előző ítélete között elvi ellentét nem forog fent, mivel ez az utóbbi ítélet által elbírált esetben az akkor rendelkezésre állott adatokból kitetszőleg, Polgár István a tőkekamatadónak megfizetésére személyesen látszott köteleztetni, a mit különösen a közigazgatási bizottság 3496|kb. számú határozatának az a része igazolt, a mely nevezettnek IV. oszt. kereseti adójára vonatkozott s így a közigazgatási bíró-

ságnak 18921|1904 P. számú ítélete s annak rendelkező részében foglaltak szerint az akkori panaszost csupán terhére kivetett tőkekamatadó megfizetésére vonatkozó (tehát a személyes fizetési kötelezettség alól) kívánta felmenteni.

A bíróság e határozat három példányát Pécs szabad királyi város közigazgatási bizottságnak 1906. évi márczius hó 13-ik napján 86 szám alatt kelt jelentése mellékletével együtt, foganatosítás végett, azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóságnak, a másikat pedig a panaszlónak az 1896. évi XXVI. t.-cz. 138. §-a és a 21973|1896. M. E. számú végrehajtási rendelet 24. pontja értelmében kézbesíttesse.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1906. évi május hó 4-ik napján tartott üléséből. P. II.

Dr. Székely József s. k.
tanácselnök.

Dr. Horváth s. k.
előadó.

2586

1906.

Állandó
lelki-
gyakorlatok
a Jézus tár-
saság buda-
pesti házá-
ban.

T. Papságom szives figyelmébe ajánlom a következő hirdelményt:

ÁLLANDÓ LELKIGYAKORLATOK.

Bizonyára ismeretes már a főtisztelendő papság előtt, hogy évek óta az év bármely szakában nyitva áll házunk a lelkigyakorlatra jelentkezők számára. Azért nem is hirdetjük többé oly gyakran. De mert legtöbbször mégis a nyári hónapokat használják fel e célra, azért újíjuk fel annak emlékét, hogy az idén is szívesen látjuk a főtisztelendő urakat.

Julius 2-től minden hétfőn este új csoport kezdődik egy rendtag vezetése alatt. Mindenki külön szobát és ellátást kap itt a rendházban. Elég egyszerű levelező-lapon jelentkezni, a breviariumot kivéve más könyvet nem szükséges hozni.

Budapest, VIII., Mária-utca 25.

Riesz Ferencz S. J.
házfőnök.

2587

1906.

Gyűjtés a
Károlyi
Sándor gróf
szobrára.

A „Károlyi Sándor szoborbizottság” felhívását, illetőleg gyűjtő-ívének egy példányát a nt. kerületi esperes urak részére ide zárva azzal küldöm meg, hogy a gróf Károlyi Sándor emlékére emelendő szoborra gyűjtendő adományokat s magát a gyűjtő-ívet — akár üresen is — szíveskedjének egyházmegyei hivatalomhoz beküldeni.

2588

1906.

A Szent-István Társulat pártoló tagjai részére egy-egy gyűjtőívet csatolok minden t. plébániahivatal számára azon reményben, hogy a tisztelendő lelkészkedő papság szívesen apostolkodik ezen jó ügy érdekében, melynek révén annyi épületes, tanulságos olvasmányhoz juthatnak csekély áldozat árán hivei.

Szent-István
Társulat pár-
toló tagjai
részére gyűj-
tő iven.

2589

1906.

A kalocsai rózsafüzér-készítő házi ipar vállalat, az egyházmegye főhatóságának jóváhagyásával, és az általa kiküldött felügyelő vezetése alatt az iskolából kikerülő fiatalságot foglalkoztatja rózsafüzérek készítésével. Eltekintve ezen háziipari oktatás szociális hasznától, amely keresetet és megélhetést biztosít a fiatalságnak, őket ezen nálunk elhanyagolt iparágban kiképezi és erkölcsileg üdvösen befolyásolja, az előállított tárgyak csínosságánál, tartósságánál és mérsékelt áránál fogva is, — hivatkozva a megküldött mintákra — melegen ajánlom ezen intézménynek fölkarolását Tisztelendő Papjaimnak. A kalocsai rózsafüzér-készítő háziipar vállalat teljesen kielégíthet minden igényt, annyira, hogy külföldi enemű tárgyak behozatalát egészen fölöslegessé teszi. Bővebb tájékoztatásul a vállalatot ismertető és árjegyzéket tartalmazó ívet szívesen küld és rendeléseket közvetít Tantos Ferencz segédlelkész, a vállalat felügyelője, Kalocsán.

Kalocsai ró-
zsafüzér
háziipar.

2590

1906.

Dr. Szentkirályi Sándor ügyvédnek „Az elmebetegek körüli eljárásról“ írt gyakorlati irányú munkáját a tiszt. egyházmegyei papságnak figyelmébe ajánlom. A lelkészkedő papság részére 2 K. 40 f. kedvezményes áron kapható a szerzőnél Nagyváradban (Szatmár m.)

Irodalmi mű
ajánlatik :
Dr. Szentki-
rályi Sándor
„Az elmebe-
tegek körüli
eljárásról.“

Datum in Püspökszentlászló, die 3-a. Augusti a. 1906.

† Julius, m. p.
ep scopus.

XI.

2651

1906.

Decretum de Clerico loco Subdiaconi vel Capellani in Missa Ministrante. Decretum de Clerico loco

Quum nonnulla dubia huic S. Rituum Congregationi proposita fuerint circa subdiaconi vel capellani in missa ministrante. servitium Clerici, qui aliquando vel loco Capellani in Missa solemni vel loco Subdiaconi in Missa ab Episcopo vel ab alio Praelato lecta vel etiam in Missa cantata absque Ministris inserviat, eadem S. Congregatio, audito voto Commissionis liturgicae, ut dubia ipsa omnino diluantur, haec statuenda et in posterum observanda decrevit:

1. Clericus ad munus Subdiaconi obeundum in Missa solemni nunquam deputetur, nisi adsit rationabilis causa et in minoribus ordinibus sit constitutus aut saltem sacra tonsura initiatus.

2. Clericus pro Subdiacono inserviens alba super amictu, cingulo et tunica absque manipulo sit indutus, atque omnia, quae ad Subdiaconum ex Rubricis spectant, rite expleat hisce tamen exceptis:

a) aquam ante Offertorium in calicem non infundat, quod in casu Diaconus praestabit;

b) calicem ipsum infra actionem nunquam tangat, neque pallam ab eodem removeat aut super eum reponat;

c) post ablutionem calicem non abstergat (abstergente ipso Celebrante), sed tantummodo illum componat more solito et velo cooperiat cum bursa et ad mensam deferat.

3. Clericus, qui loco Capellani Episcopo vel Praelato in Missa lecta aut alio Sacerdote in Missa solemni sine Ministris inserviat, saltem tonsuratus esse debet, si alius Minister in sacris in promptu non sit.

4. Clericus ipse omnia explorare potest, quae in Caeremoniali Episcoporum Lib. I., cap. XXIX, dicuntur, pro Missa ab Episcopo lecta, iis exceptis, quae supra n. 2. prohibentur Clerico munus Subdiaconi obeunti.

Insuper *a)* calicem ante Offertorium non abstergat ; *b)* nec vinum nec aquam in eo infundat ; *c)* nec patenam cum hostia, nec Calicem Celebranti tradat.

5. Calix pro Missa ab Episcopo vel a Praelato lecta, sicuti et pro Missa cantata sine Ministris, velo et bursa coopertus in abaco statuatur, amoto abusu illum non velatum retinendi et ad altare discoopertum deferendi.

6. Calix ipse post Communionem a Celebrante rite abstersus a Clerico ministrante suis ornamentis instrui poterit ac velo et bursa coopertus in abacum deferri.

7. Si vero Clericus sacra non sit tonsura initiatus, poterit quidem ab Episcopo aut a Praelato in Missa lecta uti Minister assumi, sed eo in casu calix velatus ante Missam ad altare deferatur et more solito in medio mensae super corporale statuatur ; Clericus vero non tonsuratus ita se gerat, ut in Missis a simplici Sacerdote celebratis. Poterit autem ad Missale Celebranti adsistere, folia vertere, palmatoriam sustinere ; calix autem ab ipso Celebrante suo tempore abstersus et velatus ac in medio mensae collocatus absoluta Missa in Sacristiam deferatur.

Atque ita censuit et servari mandavit.

Die 10. Martii 1906.

Super quibus facta postmodum Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae X. per infrascriptum Cardinalem S. Rituum Congregationi Pro-Praefectum fideli relatione, Sanctitas Sua sententiam ejusdem S. Concilii in omnibus ratam habuit et adprobavit, quibus privilegiis vel consuetudinibus, quae omnino abrogata esse declaravit, aliisque contrariis quibuscumque non obstantibus. Die 14. Martii 1906. — A. Card. TRIPEPI, *Pro-Paefectus* L. S. † D. Panici, Arch. Laod. *Secret.*

2652

1906.

Census fundationis
Caroli Szentmiklóssy.

Census die 1-a Febr. a. c. et die 1-a Augusti a. c. solutos foundationis pie memoriae Caroli *Szentmiklóssy* parochi quondam in statu quietis ad succollandos presbyteros iuniores dignos et bene meritos adjudicavi *Alexandro Mosgai* cooperatori in Szekszárd pro zelo in cura animarum, respective *Josepho Kuhl* cooperatori in Baranyabán pro zelo et dexteritate in catechesi.

2653

1906.

Personalia.

Catechetae constituti sunt penes scholas civitatis Qu.-Ecclesiensis :
Nunkovits Gabriel cooperator in Szebény,
Braun Stephanus cooperator Herczegszöllösis.

Translati sunt cooperatores :

Fájth Engenius e Mágocs ad parochiam Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiis,

Gábor Georgius catecheta penes scholas elementares civitatis Quinque-Ecclesiensis ad parochiam Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiis.

Schäfer Josephus cooperator in Mecsekszabolcs ad parochiam Ecclesiae Cathedralis Quinque-Ecclesiis.

Marton Alexander catecheta penes scholas civitatis Quinque-Ecclesiensis ad parochiam S. Augustini Quinque-Ecclesiis.

Szeitz Josephus e Villány ad Bonyhád.

Hardi Ernestus e Ráczpetre ad Mecsekszabolcs.

Missi sunt cooperatores :

Bende Josephus neomysta ad parochiam Villány,

Tolnai Bartholomaeus neomysta ad parochiam Herczegszöllös,

Bauer Josephus neomysta ad Mágocs,

Magyar Adalbertus neomysta ad Ráczpetre.

2654

1906.

A magyarországi kath. tanítók felbuzdulva az előző évek tanügyi kongresszusainak kedvező hatásain, a folyó évben is egyetemes nagygyűlés megtartását óhajtják és szorgalmazzák.

A Magyar
orsz. Kath.
Tanítók III.
nagygyűlése.

Egyházunk erőssége és egyik legföltettebb kincse az iskola s az általa képviselt katolikus tanügy lévén, az ennek emelésére s korszerű fejlesztésére irányuló nemes mozgalom felkarolása, pártolása legszentebb érdekeinket mozditja elő.

Ezért midőn a nagygyűlésre szóló meghívót, — mint a kath. tanítói nagygyűlésnek a nagymélt. magyar Püspöki Kar jóvoltából védnökelnöke, — alább egész terjedelmében közzéteszem, felhivom a t. lelkeszkedő és iskolaigazgató papság és összes kath. népoktatási intézeteim tanítóinak, illetve tanárainak figyelmét a nagygyűlésre és azon mindnagyobb számban való megjelenésüket, valamint az ügy érdekében való buzgólkodásukat szeretettel kérem. Különösen reménylem, hogy az egyházmegyei tanítóegyesületek magokat a nagygyűlésen képviseltetik.

Meghívó. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága és az Országos Kath. Tanügyi Tanács részére kiadott szabályzat értelmében a nagymélt. Püspöki Kar hozzájárulásával a Magyarországi Kath. Tanítók f. évben, augusztus hó 27. és 28. napjain Budapesten, a Szt-István-Társulat dísztermében képviseleti alapon megtartják a *Magyarországi Kath. Tanítók III-ik Nagygyűlését*.

E kongresszusra tisztelettel meghívjuk a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottságának, valamint az Országos Kath. Tanügyi Tanácsnak minden tagját, a hazai Kath. Tanítóegyesületek és körök kiküldöttjeit, a kath. népoktató-intézetek tanítóit és tanárait, a kath. magyar nemzeti népoktatás barátait. — Budapesten, 1906. július 10-én. Hazafias tisztelettel *Gróf Zichy Gyula*, pécsi püspök, a

kongresszus védnökelnöke. — Az Országos Kath. Tanügyi Tanács nevében : *Ember Károly*, lovag, világi elnök ; *Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly*, apát, egyházi elnök ; *Dreiszigler Ferenc*, titkár.

A magyarországi kath. tanítók III ik nagygyűlésének tárgysorozata.

A) Első nap, augusztus 27-én.

I. Ünnepélyes szentmise 9 órakor Jézus Szent Szive-templomában. A szentmisét mondja : *Gróf Zichy Gyula* pécsi püspök, védnök-elnök.

II. 10 órakor a nagygyűlés kezdete a Szent-István-Társulat disztermében.

1. Megnyitó beszéd. Mondja : *Gróf Zichy Gyula* püspök, védnök-elnök.

2. A nagygyűlést üdvözli : *dr. Jordán Károly* apát-plébános, az Országos Kath. Tanügyi Tanács egyházi elnöke.

3. A nagygyűlés megalakulása ; a tisztikar megválasztása ; a szakosztályok megalakítása.

4. A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztésének módszeréről általában. Előadó : *Ember Károly* lovag, Budapest.

A nemzeti öntudat és fajszeretet fejlesztésének módszere :

a) a népoktatási intézetek körében (hivatkozással és vonatkozással a népoktatási törvény reveziójára) ; előadó *Miklósy József* tanító, Esztergom ;

b) teendők a középoktatás körében ; előadó : *dr. Bilinszky Alajos* tanítónőképző-intézeti igazgató, Nagyszeben ;

c) a főiskolai oktatás körében ; előadó : *dr. Acsay Antal*, egyetemi tanár ;

d) a társadalom föladatai ; előadó : *Dreiszigler Ferenc* tanítónőképző-intézeti tanár, Kalocsa.

B) Első nap délután a szakosztályok üléseznek 3 órától.

I. Szakosztály tételei :

a) a kath. tanító a keresztény szociális tevékenység terén, előadó : *dr. Giesswein Sándor* apát-kanonok, országgyűlési képviselő ;

b) a katolikus népiskolai nevelés föladata a kivándorlás megszüntetésére ; előadó : *Tóth Géza* igazgató-tanító, Jászó.

E szakosztály tanácskozási helye : a Szent-István-Társulat nagyterme.

II. szakosztály tételei :

a) a katolikus népiskolai, ifjusági és népkönyvtárak nevelő hatása ; előadó : *Wohlmuth Ernő* tanító ;

b) a népszövetség nevelő hatása ; előadó :

E szakosztály tanácskozási helye : a Kath. Kör nagyterme.

III. A szakosztály tételei :

a) a tanítók képesítése, vonatkozással a tanítók erkölcsi és anyagi helyzetére ; előadó : *dr. Kováts Gyula* tanítónőképző-intézeti igazgató, Szatmár ;

- b) a tanítók fizetésügye ; előadó : *Barabás György* sárvári igazgató-tanító ;
c) a tanítók nyugdíjügye ; előadó : *Számborowszky Rezső* tanító, Nagyvárad.
E szakosztály tanácskozási helye : a Szent-István-Társulat tanácskozó terme.

C) Második nap, augusztus 28-án.

1. A nagygyűlés kezdete 10 órakor a Szent-István-Társulat disztermében.
2. A szakosztályok előadói előterjesztik a szakosztályok tárgyalásáról jelentéseiket és a határozati javaslatokat.

3. A Magyarországi Kath. Tanítók Országos (100-as) Bizottságának és az Országos Kath. Tanügyi Tanács tagjainak megválasztása és e bizottságok megalkotása.

4. A nagygyűlés bezárása.

Délután a nagygyűlés tagjai a székesfőváros különböző helyeire kirándulnak ; a különböző csoportok beosztásáról és vezetéséről a rendező bizottság gondoskodik.

2655

1906

Az Országos Központi Katholikus Legényegyesület ez évben lép alapítása ötvenedik évfordulójába ! — A tisztes ipar ünnepi határköve előtt állunk tehát, mely jelzi egyrészt a félszázados diadalmas múltat, de másrészt egy új félszázad munkaterének is felkiáltójele.

Az orsz.
közp. kath.
legényegyesület
jubileuma

Kis mag volt a legényegyesület eszméje ötven év előtt, de félszázad alatt gyökerei átfonták az egész országot s alig van e hazának jelentőséges városa, melyben ne lobogtatná egy-egy legényegyesület a tisztes ipar lobogóját.

Országos jelentőségűvé lett tehát a legényegyesület eszméje s ez országos jelentőségűvé teszi félszázados diadalmi ünnepünket is.

Áthatva ünnepünk jelentőségének érzetétől, már most felhívjuk testvér egyesületeinket, a katolikus köröket, kereszténymunkásegyesületeket, ipartestületeket, s minden egyesületének irányával hasoncélú és rokonérzésű intézményt és együttérzéssel tegyék magukévá a mi ünnepünket s jöjjenek el az Országos Központi Katholikus Legényegyesület *ötvenéves jubileumára* !

Az ünnepek sorrendjét következőképen állapítottuk meg : *Az ötvenéves jubileum ünnepe 1906 augusztus hó 18-ától 21-éig fognak tartani.*

I. Augusztus 18-án az érkezők fogadása, elszállásolása és ismerkedési estély.

II. Augusztus hó 19-én (vasárnap) ünnepi istentisztelet, diszfelvonulás, diszközygyűlés a városligeti iparcarnok kupolatermében, ünnepi ebéd. Délután a katolikus legényegyesületi országos segédmunka-kiállításának megnyitása, este diszelőadás.

III. Augusztus 20-án részvétel a szent István-napi körmenetben, délután kirándulás és népünnepély.

IV. Augusztus 21-én gyászistentisztelet Szabóky Adolf s az elhunyt tagok emlékére; a Szabóky-emléktábla leleplezése. — Délelőtt folyamán a legényegyesületi elnökök értekezlete. -- Délután kirándulás és sétahajózás a Dunán. Este bucsu-ünnepély a Gellérthegyen.

A részletekre, valamint kedvezményekre (féláru vasuti jegy, olcsó lakás, jutányos ellátás) vonatkozó értesítéseket később fogjuk szétküldeni.

Testvérek! Keresztény iparosok, jóbarátaink s elvtársaink!

Jöjjön el mindenki, aki csak jöhet! Mi tárt karokkal, testvéri szeretettel fogadunk mindenkit; mi odaadjuk erőnket, minden tehetségünket jubileumi ünnepségünk sikere érdekében, de a fényt a ti megjelenésetek, a ti részvételek adja meg.

Budapest, 1906. márczius havában. A jubileumot rendező előkészítő-bizottság nevében: *Schiffer Ferencz*, prépost-kanonok. elnök; *Erdősi Károly*, másod-elnök; *Molnár Mihály*, alelnök és az 50 tagu előkészítő-bizottság többi tagjai.

2656

1906.

48380. számhoz.

Pályázat.

Pályázat a
Lacken-
bacher ala-
pítványra.

A biblia tanulmányok előmozdítására és a kapcsolatos alapnyelvek tökéletes elsajátítására létesített Lackenbacher-féle alapítványból a héber Pentateuchus sorshuzás által meghatározandó 15 – 20 versének legsikerültebb és az alapítólevél határozmányainak leginkább megfelelő latin fordításáért és nyelvbeli, valamint tárgybeli magyarázatáért 945, azaz kilenc-száznegyvenöt korona tüzetik ki jutalmul. A feltételek a következők:

1. Mózes öt könyve mindegyikének a sors által kijelölt helyéről 3—4 versszak lesz a pályázók által héberből latin nyelvre lefordítandó és nyelvbeli, valamint rövidre fogott tárgyi magyarázatokkal ellátandó.

A pályázóknak rendelkezésére bocsáttatnak a héber biblián kívül Onkelos Targgumima (Berliner-féle kiadás 1884.) a szyr Peschitto-nak szövegkiadása és a Saadia haggakonak arabs versioja (héber betűkkel kiadta Derenbourg J. Oeuvres complètes de Saadia I. Páris 1893.)

Hasonlóképpen átengedettnek a pályázóknak használat végett a héber, szyr, aramai és arabs nyelvek szótárai.

Pályadijnyertes azon munkálat lesz, mely a héber szöveget a leghelyesebben adja vissza és amelynek nyelvbeli és tárgybeli magyarázatai a versek tekinte-

tében semmiféle lényeges nehézséget és a legfontosabb versiokat nem hagyja figyelmen kívül.

2. Az e célra kijelölt helyen összegyűlt pályázók dolgozataikat az e végből felállított bizottság felügyelete alatt meg nem szakítható 12 óra lefolyása alatt tartoznak befejezni.

3. A pályázatban részt vehetnek a) mindazon magyar vagy osztrák állampolgárok, akik a folyó évben vagy a legközelebbi múlt 1, 2 vagy a legfeljebb 3 évben a theologiai tanfolyamot a bécsi, prágai vagy budapesti egyetemen befejezték és a róm. kath. presbyteri fokot elnyerték;

b) mindazok, kik az előbbi feltételeknek megfelelőleg a két első pályázatban részt vettek, azonban jutalmat nem nyertek.

4. A jutalomért való versenyezés a bécsi egyetemen 1906. november 20-án kedden, a prágai és budapesti egyetemen pedig 1906. november 23-án pénteken fog megtartatni.

Folyamodók kötelesek a pályázatban való részvételre jogosultságukat az illető egyetem theologiai karának dekanátusa előtt okmányilag igazolni.

Bécs, 1906. május hó 31-én.

Az alsó-ausztriai csász. kir. helytartóságtól.

2657

1906.

Esztergom, az ősrégi sz. kir. város, Patrona Hungariae és szent István király tiszteletére egy heti, aug. 15-től 21-ikéig, ünnepséget rendez. Az ünnepi hét programjáról a város tanácsa lelkes felhívásban értesíti a közönséget. Olcsó lakások és ellátások iránt hatósági intézkedés történik. Mindennemű előzetes felvilágosítással szívesen szolgál a kiküldött a városi bizottság. Czim: sz. István ünnepi bizottság Esztergomban (városház, tanácsterem)

2658

1906.

Romaisz Ferencz, c. kanonok, esperes, püspöknádasdi plébános megírta „A pécs egyházmegyei világi papok missziós együletének története és tanulságai-t” az egyület választmányának megbízásából.

E munkát az egyházmegyei t. papság kiváló figyelmébe ajánlom. Ára posta szétküldéssel 1 K. 30 f., vászonkötésben 2 K. 30 f. Megrendelhető Wajdits Gyula prépost-kanonoknál Pécsen, vagy a szerzőnél. — A könyv árából befolyó jövedelem a pécs-egyházmegyei missziós egyület tulajdona.

Datum in Püspökszentlászló, die 8-a. Augusti a. 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

XII.

2784

1906.

Feria IV., die 25. Aprilis 1906. Cum huic Supremae Congregationi quaesitum fuerit, ut unica determinaretur formula brevis in administratione Sacramenti Extremae Unctionis in casu mortis imminientis, Emi ac Revmi Patres Generales Inquisitores, maturime re perpensa, praehabitoque Rmorum Consultorum voto decreverunt :

DECRETUM
quo determinatur forma
brevis administrandae
Extremae
Unctionis in
casu necessitatis.

In casu verae necessitatis sufficere formam : *Per istam sanctam unctionem indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti.* Amen.

Sequenti vero feria V., die 26. eiusdem mensis et anni, in audientia a SSmo D. N. Pio div. providentia PP. X, R. P. D. Adessori impertita, SSmus D. N. decretum Emorum et Rmorum Patrum adprobavit. Petrus Palombelli, S. R. et U. I. Notarius.

2785

1906.

Pro statu notitiae communico Ven. Clero dioecesano examen prosynodale, cui omnes pro beneficio curato competere volentes e praescripto Concilii Tridentini se subiicere tenentur, anno currenti diebus 25-a et 26-a Septembris servatum iri ita, ut prima die coram examinatoriis trinis e studiis stabilitis viva voce, altera autem die ex homiletica et catechesi scripto suam peritiam evincere teneantur.

Terminus
examinis prosynodalis.

2786

1906.

Sacris exercitiis inde a 21-a Augusti usque 25-am Augusti in aedibus Seminarii duce R. P. Ioanne Nep. Kostialik S. I. professore in gymnasio Colocensi servatis Mecum interfuerunt :

Exercitia ss.
pro sacerdotibus.

Ambach Michael, parochus in Nagynyárád, Arányi Geysa cooperator, Beck Ludovicus, parochus in Nagyicsérd, Budánovich Vincentius, cooperator, Charvát Ladislaus, vad. et parochus in Petrijevci, Csurda Adalbertus, parochus in Sumony, Dreher Arnoldus parochus in Bikal, Éber Geysa, cooperator, Gaál Ioannes, coope-

rator, Gadó Alexander, parochus in Viljevo, Gsvind Alexander, cooperator, Hofmeister Franciscus, assessor consist., parochus in Olasz, Káin Abel, cooperator, Kapossy Ioannes cooperator, Klein Theodorus, parochus in Pélmonostor, Kuhl Iosephus, cooperator, Magyar Nicolaus, parochus in Závod, Mindszenti Vilhelmus, cooperator, Perényi Paulus, cooperator, Pévald Vilhelmus, parochus in Kisdorog, Plank Camillus, parochus in Némethboly, Proksch Franciscus, parochus in Ráczttöts, Rajczy Ioannes, parochus in Szalatnak, Romaisz Franciscus, can. ad hon., vad., parochus in Püspöknádasd, Schäfer Iosephus, cooperator, Streicher Petrus, vad. et parochus in Högyész, Szabó Geysa, professor doctr. relig., Szvetics Gabriel, parochus in Szajk, Szandtner Antonius, vad. et parochus in Dunaszekcső, Weisz Ioannes, vad. et parochus in Nagymányok.

E clero gremiali: dr. Wurster Iosephus, abbas, canonicus, rector, Semin., Wajdits Julius, praep., canonicus, Körmendy Carolus, canonicus ad hon., virector sem., Glatt Ignatius, capell. SS. ad hon., director scholae Gregor., Rézbányay Iosephus, dr., assessor consist., professor theol., Virág Franciscus, spiritualis, Szentkirályi Stephanus, professor theol., Lajos Julius, praefectus scholae Greg.

Hic et nunc excipiebant meditationes: Szeifricz Stephanus, eppus elect., praepositus maior, Walter Antonius, prael., canonicus, vicarius grlis, Hanny Gabriel, prael., canonicus, Pozsgay Iosephus, abbas, canonicus, Károly Ignatius, abbas, vad., parochus, Magenheim Iosephus, abbas, parochus, Szikora Ignatius, emer. parochus, Gyikos Petrus, professor gymn., Igaz Adalbertus, dr., can. ad hon., director cancellariae epplis, Mosonyi Dionysius, dr., secretarius epplis, Szőnyi Otto dr., professor studii jurid. et not. consist., Morschhauser Iosephus, archivarius epplis, Gyömöre Sigismundus, dr., director praeparandiae, Liebbald Ludovicus, cooperator, Szabó Desiderius, cooperator, Krum Petrus dr. administrator, Kiss Ludovicus, succentor Eccl. Cathedr., Sipos Stephanus, dr., professor theol. et praefectus stud., Gábor Georgius, praebendatus, Marton Alexander cooperator, Stefán Arthur, cooperator, Fehér Franciscus, catecheta, Braun Stephanus catecheta.

2787

1906.

Lelki gyakorlaton résztvevő tanítók névsora.

Öszinte örömmel töltötte el főpásztori szívetem, hogy kedves tanítóim elég tekintélyes számmal jelentek meg a lelki sz. gyakorlatokon, melyeket f. é. aug. 6—10-ikéig tartott számukra Főt. Schlick János Jézustársasági atya. A jelenvoltak névsorát alább közlöm:

Bátori Ferenc nbólyi, Brunner András teveli, Csernyánszky Lajos ivánbatyáni, Csupor Flórián egyházbéri, Eicher János apari, Fáubl Alajos k.-nyárádi, Faller Mátyás b.-báni, Fricker Ede högyészi, Gábor József f.-mindszenti, Glatt Adolf m.-széki, Glatt Győző m.-szabolcsi, Goldberger János perekei, Gyurgyev János bánosi, Hal Viktor pécsváradi, Harka Sándor pellérdi, Haasz János hanti, Heigl Lipót versendi, Halász Ferenc p.-mároki, Henczl Ferenc kis-hajmási, Hergeth György

ellendi, Hesz József belvárdi, Hukker Ádám szalatnaki, Ikotity Béla h.-szöllősi, Járányi Lajos somogyi, Jakab Fölöp p.-nadasdi, Kata Lajos k.-töttősi, Kiefer Gyula tormási, Koleszárits Mátyás lothárdi, Koleszárits Károly m.-sarlósi, Köberling Károly rákosi, Kresz Antal e.-ági, Lauer Károly pócsai, Lázár József orfűi, Leicht Károly lengyeli, Lieber József gyódi, Mayer József b.-báni, Makáry István beremendi, Mayer Károly kiskozári, Mikolovits István mohácsszigeti, Oberitter Alajos korpádi, Paragia János kásádi, Pápay Ödön mőzsi, Pech Jakab szárászi, Pichler Aladár baranyavári, Puntschert Alajos paksi, Rivészi Antal személyi, Róth Nándor kökényi, ifj. Ruzsinszky József bakócai, Ruzsika Lajos h.-szentmártoni, Szkultéty Antal vajszlói, Somssich Sándor keszüi, Straub János n.-mányoki, Steiner Ferenc szökédi, Svarda Gyula málomi, Schuchs Károly illocskai, Seiler Bálint v.-kövesdi, Szende Mátyás babarci, Szuszits Kálmán bogdásai, Töröky Ferenc József bengei, Vének János s.-sásdi, Walcz Lipót, b.-szentgyörgyi, Wágner György daróchalmai, Witkovits István peterdi, Zábori Alajos martonfai pécsegyházmegyei tanítók, Kóbor György barcsi (veszp. egy. m.) tanító, Radványi József okl. jegyző (Pécs), Scheidler György, Sztipánovits Nándor idén végzett t. jelöltek, Garai Gyula, Jancsek Lajos, Kaszap Béla, Vadász Béla III. éves, Horváth József, Prosch József, Varajti Károly IV. éves tanító-jelöltek.

2788

1906.

F. évi X. sz. körlevelemben 2580/1906. sz. a kibocsátott rendeletem kapcsán értesitem a tisztelendő plébános urakat, hogy közölvén a Szent-István-Társulattal, hány és milyen nyelvű „R. k. Elemi Katekizmus a biblia elemeivel az elemi népiskolák második osztálya részére“, továbbá hány és milyen nyelvű „Római Kath. Kiskatekizmus“, melyet az elemi népiskolák 3. osztálya részére irtam elő, szükséges előreláthatólag a pécsi egyházmegyében, azon választ nyertem, hogy a katekizmusok 1.) *egyelőre kizárólag magyar nyelven adatnak ki,*

2.) *augusztus utolsó hetében kerülnek forgalomba, de ekkor csak 1000 példányt bocsáthat a pécsi egyházmegye részére, megrendelés esetén azonban 3—4 hét múlva szállíthatja a többit is.*

Mindezt azzal hozom tudomására a tiszt. plébános uraknak, hogy ezen előre nem látott akadály miatt 2580/1906. sz. rendeletemet a jövő 1906/7. tanévre felfüggesztettem.

A fentemlített 1000 példányt már egyes plébániák által, melyeket erre külön hívtam fel, megrendeltettem. Egyben kijelentem, hogy amennyiben egyes plébániában nem okoz nehézséget, ha a szükséges példányok 3—4 hét múlva szállíttatnak, nincs ellene észrevételem, ha azokat megrendelik a Szent-István-társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése R. T.-nál Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28/b. Mégis kívánatos, hogy e megrendelések *haladéktalanul* történjenek, mert csak ezen esetben lesz képes a nyomda a munkát kellő időben megkezdeni.

2789

1906.

Jeszenovszky
Francisca ke-
resztelési
akvi kivonata
kerestetik.

Jeszenovszky Francisca. Jeszenovszky György és Ulrich Erzsébet gyermeke, született körülbelül 1818—1830 években, keresztelési akvi adatait keresi egy *sze-gén*y leszármazott. Felhívom a tiszt. plébános urakat, hogy anyakönyveiket tüzetesen átvizsgálni sziveskedjenek s a megtaláló erről a t. magyarszéki plébánia hivatalt értesítse.

2790

1906.

Pályázat a
Lackenbacher
féle jutalom-
díjra.

A m. kir. vallás és közokt. Minisztertől. 62936. sz. A Lackenbacher féle alapítványból kitűzött pályadíjra vonatkozó hirdetést tisztelettel oly kéréssel küldöm meg idezárta a főtiszt. hatóságnak, hogy azt egyházmegyéje áldozópapságával közölni méltóztassék. Budapest, 1906. augusztus hó 7-én. A miniszter meghagyásából: Dr. Gopcsa László osztálytanácsos. Valamennyi főtiszt. egyházmegyei főhatóságnak.

62936. számhoz. Pályázat A Lackenbacher féle alapítványból a következő bibliai kérdés legjobb megoldásáért 800 azaz nyolcszáz korona tüzetik ki jutalmul.

„Az ethnographiai és geographiai viszonyok a bírák könyvében a tudományos kutatás mai állása szerint.“

Csatolandó a használt irodalmi segédeszközök pontos jegyzéke, s egy betűrendes tárgymutató.

A pályázati feltételek a következők:

1). Nem tarthat számot a jutalomra az a munka, a mely nem a „Providentiſsimus Deus“ encyclica szellemében oldja meg a kérdést és nem mozditja elő a tudományos kutatást. Hasonlóképen nem jutalmazható meg az a munka, a melyből nem tűnik ki, hogy a szerző járatos azokban a nyelvekben, a melyeknek ismerete a bibliai tanulmányok eredményes műveléséhez elengedhetetlen s melyeknek megtanulását a Lackenbacher féle alapító levél előmozdítani kívánja.

2). A pályamunka nyelve a latin vagy német: teljesen egyenlő értékű munkák közül azonban a latin nyelven írott előnyben részesül.

3). Pályázhatnak a négy részes egyetem, névszerint: a bécsi, a prágai cseh és német egyetemek, és a budapesti tudomány egyetem theologiai karainak rendes hallgatói, azonkívül az Osztrák magyar monarchia minden róm. kath. papja, kivéve az egyetemi tanárokat.

4). A pályamunkákat a bécsi cs. kir. egyetem theologiai fakultásának decanatusánál legkésőbb 1907. évi május 15-ig kell benyújtani.

5.) A pályamunkáknak sem kívül sem belül nem szabad elárulniok a szerző nevét, mert különben a pályázatból kizáratnak. Hanem a munkák jeligével látandók el és lepecsételt borítékkal szerelendők fel, mely kívül a jeligét, belül a szerző nevét és lakását tartalmazza.

6.) A megjutalmazott pályamunka a bíráló bizottság által eszközölt változásokkal, toldásokkal, javításokkal együtt nyomtatandó ki. (Átalány 400 korona.)

NB. Ezért kívánatos, hogy a pályamunkák ne legyenek bekötve és a papírnak csak egyik oldalára írva nyujtassanak be. Bécsben, 1906. július hó 23-án. Az alsó-ausztriai cs. és kir. Helytartóságtól.

Datum in Püspökszentlászló, die 28-a. Augusti a. 1906.

† Julius, m. p.

XIII.

3088

1906.

PIVS PP. X.

MOTV PROPRIO.

Dei providentis benignitatem, opportune Ecclesiae temporibus subvenientem, cum alia multa ostendunt, tum hoc praeclare, quod veteribus religiosorum Ordinibus ob conversionem publicarum rerum dispersis afflictisque, nova instituta accessere, quae, professionem religiosae vitae retinendo, ingravescentibus christiani populi necessitatibus multipliciter deserviunt. Illas hoc loco, ut apparet, utriusque sexus Familias dicimus, proprio et titulo et habitu distinctas easdemque solo simplicium votorum aut nullo id genus vinculo adstrictas, quarum sodales, licet in plures distributi domos, eisdem tamen legibus ac sub uno summo praeside omnes vivunt, eo proposito, ut perfectionem virtutis ipsi assequantur, seque proximorum causa in variis religionis aut misericordia operibus exerceant. Profecto sodalitates istiusmodi, tam bene de Ecclesia deque ipsa civili societate merentium, sperandum est, numquam defuturam copiam: hodieque libet agnoscere, usque adeo eas increbuisse, ut nullum videatur esse ministrandae caritatis christianae genus, quod illae reliquum fecerint. Verumtamen, quae est humanae conditionis infirmitas, ex ipsa ista talium sodalitatum frequentia, nisi temperatio aliqua iuris accesserit, fieri non potest, quin aliquando sacrae disciplinae perturbatio quaedam oriatur et confusio. Itaque ad hoc avertendum incommodum plura iam Apostolica Sedes edixit; nominatimque cavit, ne ibi sodalitas nova conderetur, ubi per alias iam conditas necessitatibus loci satis consultum esset; neve ulla usquam sineretur institui, quae aut redditibus careret, ad sodalium victum necessariis, aut quidquam minus decorum in titulo, in habitu, in opere exercendo prae se ferret. Praeterea Sacrum Consilium Episcoporum et Regularium negotiis praepositum nonnulla praescripsit antea servanda, quam hae sodalitates earumque constitutiones approbatione aut laude Sedis Apostolicae honestarentur. At vero experimentis compertum est, nondum per has praescriptiones satis esse provisum, ne sodalitates ab suis exordiis in eo statu

De religio-
so:um sda-
litatibus nisi
consulta
Apostolica
Sede non
insituendis.

collocentur, unde postea, quum Apostolicae Sedis comprobatio erit assequenda, debeant magno saepe cum detrimento recedere. Quare, de eiusdem Sacri Consilii sententia, haec Nos quae infra scripta sunt, motu proprio statuimus :

I. Nullus Episcopus aut cuiusvis loci Ordinarius, nisi habita Apostolicae Sedis per litteras licentia, novam alterutrius sexus sodalitatem condant aut in sua dioecesi condi permittat.

II. Ordinarius, huius licentiae impetrandae gratia Sacrum Consilium Episcoporum et Regularium negotiis praepositum adeat per libellum supplicem, quo haec docebit: quis, qualisque sit novae sodalitatis auctor, et qua is causa ad eam instituendam ducatur; quibus verbis conceptum sit sodalitatis condendae nomen seu titulus; quae sit forma, color, materia, partes habitus a novitiis et professis gestandi; quot et quatenam sibi opera sodalitas assumptura sit; quibus opibus tutio eiusdem contineatur; an similia in dioecesi sint instituta, et quibus illa operibus insistant.

III. Accepta Sacri Consilii venia, nihil iam obstat, quominus Ordinarius novam sodalitatem instituat aut institui permittat, eo tamen titulo, habitu, proposito ceterisque rebus ab ipso Sacro Consilio recognitis, probatis designatisve: quae numquam deinceps, nisi eodem consentiente, immutari licebit.

IV. Conditae sodalitatis constitutiones Ordinarius recognoscat: verum ne prius approbet, quam eas ad normam eorum, quae Sacrum Consilium in hac causa decrevit, exigendas curaverit.

V. Instituta sodalitas, quamvis decursu temporis in plures dioeceses diffusa, usque tamen, dum pontificiae approbationis aut laudis testimonio caruerit, Ordinarius iurisdictioni subiaceat, ut Decessoris Nostri constitutione „*Conditae*“ sanctum est.

Quae vero per has litteras decreta sunt, ea Nos rata et firma esse volumus, contrariis quibusvis minime obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum die XVI Julii anno MCMVI, Pontificatus Nostri tertio.

PIVS PP. X.

3089

1906.

Ordo Vis.
Can., et con-
firmationis.

Initio mensis Octobris Deo iuvante Visitationem Canonicam instituam simulque sacramentum s. Confirmationis distribuam in parochiis districtus Dunaföldvár ordine sequenti;

Die 2-a Octobris in Kajdacs.

„ 3-a „ „ Németskér.

„ 4-a „ „ Dunaföldvár.

„ 5-a „ „ „

Die 6-a Octobris in Bölske.

„ 7-a „ „ Dunakömlöd.

„ 8-a „ „ Paks.

„ 9-a „ „ „

3090

1906.

Szeifricz Stephanus, electus eppus, praelatus domest., praepositus maior Capituli Eccl. Cathedr. nominatus est praeses examinatorii prosynod., *Walter* Antonius, praelatus domest., abbas tit., canonicus, vicarius episcopalis generalis et *Frantich* Augustinus canonicus, parochus Eccl. Cathedralis membra eiusdem examinatorii constituti sunt.

Examinatorium prosynodale redintegatur.

3091

1906.

Hirling Antonius parochus Görcsönyensis Sacro Viatico rite munitus die 8-a Sept. a. c. in nosocomio communi Civitatis Quinque-Ecclesiensis pie obiit anno aetatis 45-o sacerdotii 23-o. Ab a. 1888. egit parochum in Mozsgó, ab a. 1892. em. par. et e dioec. in archidioec. Strig. dimissus, ab a. 1894. iterum receptus fuit educator, ab a. 1903. parochus in Görcsöny.

Obitus Antonii Hirling parochi.

Lux perpetua luceat Ei!

Animam denati iuxta statuta Synodi dioec. piis ad aram suffragiis commendando.

3092

1906

Beneficium parochiale Görcsöny mortis causa vacans iuri potronatus Spectabilis D. Ludovici Benyovszky de Urbánó et Benyó obnoxium concursui publico usque 20-am Octobris a. c. duraturo exponitur. Competentes praesentibus invio, ut recursus Spectabili Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium dioecesanum promoveant.

Concursus pro beneficio parochiali Görcsöny.

3093

1906.

Káin Ábel, cooperator in Dunaföldvár, obtenta praesentatione pro beneficio parochiali Kisasszonyfa investitus est ibidem parochus.

Personalia.

Kemény Andreas, cooperator in Baranyabán erga praesentationem domini Felsőireg obtinuit investituram canonicam pro beneficio parochiali Felsőireg.

Krum Petrus dr., administrator in Kövágószöllös, obtenta praesentatione venerabilis Capituli Ecclesiae Cathedralis pro eodem beneficio, canonice investitus est ibidem parochus.

Horacsek Andreae, adusque administratori beneficii parochialis Kisasszonyfa, commissa est administratio beneficii Görcsönyensis.

Palkó Stephanus, administrator adusque in Felsőireg, constitutus est vicarius in spiritualibus in Regöl.

Translati sunt cooperatores:

Budanovich Vincentius e Magyarorszék ad Baranyabán.

Gaál Joannes e Szakcs ad Püspöknádasd.

Heindl Vilhelmus adusque vicarius in Regöl ad Szakcs.

Kühnl Josephus e Püspöknádasd ad Dunaföldvár.

3094

1906

Tanítói (rsz.)

kath segély-

alap, Árvaház

és Tápintézet

1906. évi

számadása.

A magyarországi lat. és gör szert. kath. tanítók Segélyalapjának, Árvaházának és esetleg létesítendő Tápintézetének az egri főkáptalan által kezelt vagyonáról szóló 1905. évi számadásából, a nevezett Segélyalapnak ezen egyházmegyéhez tartozó tagjai részére tájékoztatásul, közzéteszem az alábbi rövid kivonatot, melyet az iskola-igazgató Lelkész urak tanítóikkal megismertetni sziveskedjenek.

A) Az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap 1905. évi számadásának kivonata.

Összes bevétel (ebben a pécsi egyházmegye 234 K 60 fill.

illetményei) K 20,304 84

Összes kiadás „ 14,622 26

1906. évre átvendő készpénzmaradvány . . . K 5,682 58

Vagyonállás az 1905. év végén:

1. Tőkében K 188,202 —

2. Készpénzmaradvány „ 5,682 58

Összesen K 193,884 58

B) A létesítendő róm. kath. tanítói Árvaház alapjáról szóló 1905. évi számadás kivonata.

Összes bevétel K 11,793 66

Összes kiadás „ 10,801 50

1906. évre átvendő maradvány . . . K 992 16

Vagyonállás az 1905. év végén:

1. Tőkében K 99,908 —

2. Készpénzmaradvány „ 992 16

Összesen K 100,900 16

C) A netán létesítendő róm. kath. tanítói Tápintézet alapjára vonatkozó 1905 évi számadás kivonata.

Összes bevétel K 1,215 77

Összes kiadás „ 1,147 20

1906. évre átvendő maradvány . . . K 68 57

Vagyoniállás az 1905. év végén :

1. Tőke	K	2,900.—
2. Készpénzmaradvány	"	68.57
Összesen	K	2,968.57

3095

1906

Csendesen, de áldásosan működik a magyar ker. iskolatestvéreket képző és segélyző országos egyesület, mely Nyitra-Bajnán anyaházat létesített s La Salle szt. János fiai immár Magyarországon nyerik neveltetésüket és kiképzetésüket.

A magyar ker. iskolatestvéreket képző és segélyző országos egyesület pártfogása ajánlatik.

Hogy az egyesület működésében fenakadást ne szenvedjen, szívesen hívom erre fel a tisz. egyházmegyei papság figyelmét s ennek támogatását ajánlom.

Rendkívüli tag az, aki bizonyos általa meghatározott számú évi 400 K. fizetésére kötelezi magát.

Rendes tag az, aki magát határozatlan, vagy legalább 6 évi időtartamra legkevesebb 10 K. évi díj fizetésére kötelezi.

Fárloló tag az, aki 10 Koronánál kisebb évi díj fizetésére kötelezi magát.

Taggá lesz az, akinek belépő nyilatkozatát az egylet igazgatósága tudomásul veszi és pedig a nyilatkozat aláírásának időpontjától számítva.

3096

1906.

A m. kir. központi statisztikai hivatalnak előfizetési felhívását a magyar korona országainak helységnévtárának újabb kiadására, alább egész terjedelmében közlöm s a tisz. egyházmegyei lelkészkező papságnak annnyival inkább figyelmébe ajánlom, mivel ez a községeknek egyházi hovatartozását is pontosan tartalmazza s igen mérsékelt kedvezményes áron kapható.

Helységnévtár ajánlása

„A magyar korona országai Helységnévtárának legutóbbi kiadása az 1903. év elején jelent meg; minthogy azonban a készlet már teljesen elfogyott, s azóta a Helységnévtárban foglalt adatok nagy része is elavult: a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ö Nagyméltósága elhatározta, hogy a *Helységnévtárból új kiadást rendez*, s a szerkesztés munkáját — hogy a kiadandó műnek hivatalos jellege és megbízhatósága továbbra is biztosítva legyen — ismét a m. kir. központi statisztikai hivatalra bízta.

A helységnévtár ezuttal az általános (systematikus) rész elhagyásával, csakis a betűrendes részből fog állani. Az általános rész mellőzését indokoltá teszi az, hogy az általános rész, — melynek összes adatai különben a betűrendes részben

ügyis feltalálhatók — jelentékenyen növelte a Helységnévtár terjedelmét s a kézikönyv kezelhetőségét megnehezítette.

A Helységnévtár új kiadása egyébiránt tartalmazni fogja mindazokat a közérdekű adatokat, a melyek a korábbi kiadásokban szerepeltek s a melyek oly rendkívüli kellendőséget biztosítottak e kézikönyvnek a közigazgatási hatóságok, postahivatalok, vasutak, ügyvédek, iparosok, kereskedők stb. körében, általában a közszolgálat és üzleti élet minden ágában.

A korábban közölt adatokon kívül a Helységnévtár két új fontos adattal fog kibővíteni, a melyek a kézikönyv gyakorlati hasznavehetőségét jelentékenyen előmozdítják.

Különösen az egyházi hatóságok részéről kifejezett óhajnak eleget téve, közölni fog ugyanis a Helységnévtárban a legújabb hivatalos adatok alapján a *községeknek egyházi hovatartozása*, nevezetesen annak feltüntetése, hogy a községben mely hitfelekezetnek van anyaegyháza s a községbeli többi hitfelekezetek mely anyaegyházhoz tartoznak. Ezek az egyházi hatóságokra nézve nagyfontosságú adatok utoljára az 1895. évi Helységnévtárban közöltettek.

Egy további újítást képez a *községek telekkönyvi hovatartozása*-nak feltüntetése. Ezzel egy teljesen új, különösen a jogszolgáltató körökre nézve igen lényeges adat kerül a Helységnévtárba.

A Helységnévtár legutóbbi kiadása óta nagy változás állt elő úgy a községek, mint az egyéb lakott helyek hivatalos elnevezéseiben is, amennyiben az 1898. évi IV. t.-cz. rendelkezéséhez képest összesen 26 vármegye községnevei és egyéb lakott helyeinek nevei végleg megállapítottak és törzskönyveztettek, néhány vármegye helyneveinek törzskönyvezési munkálata pedig már annyira előrehaladt, hogy az azokra vonatkozó rendeletek is még a Helységnévtár nyomásának megkezdése előtt ki fognak bocsátatni. A Helységnévtár e tekintetben is a legújabb állapotot fogja mutatni, egyúttal azonban az átmeneti nehézségek csökkentése végett a korábban használt nevet a megfelelő betűrendben az új névre való utalással szintén közölni fogja.

Az új Helységnévtár tehát a következő főbb adatokat fogja tartalmazni:

1. a <i>község neve</i> ;	6. a <i>járás neve</i> , a melyhez a község tartozik;
2. a már törzskönyvezett községeknél és egyéb lakott helyeknél a <i>törzskönyvezés éve</i> ;	7. a községben élő <i>lakóházak száma</i> ;
3. a <i>község jellege</i> (h. vagy r. t. város, nagyközség, kisközség);	8. a község <i>lakosainak száma</i> ;
4. az esetleg a községhez tartozó <i>lakott helyek</i> (puszták, telepek, majorok stb.) <i>neve</i> , a <i>törzskönyvezett lakott helyek külön feltüntetésével</i> ;	9. a <i>nemzetiségi viszonyok</i> ;
5. a <i>vármegye neve</i> , a hol a község fekszik;	10. a községben létező <i>anyaegyházak, valamint leányegyházainak hova tartozása</i> ;
	11. a <i>község területe</i> a legújabb kataszteri adatok szerint;
	12. a <i>körjegyzőség</i> ;
	13. az <i>anyakönyvi kerület</i> ;

14. a törvényszék ;	20. a honvédezred és annak zászlóalja ;
15. a járásbiróság ;	21. a községben esetleg lévő vasuti és
16. a telekkönyvi hatóság ;	gőzhajó-állomás ;
17. az adóhivatal ;	22 a községben lévő posta-, távirda-
18. a csendőrs, a melyhez a község	távbeszélő-állomás, esetleg postaügynök-
tartozik ;	ség, illetőleg utolsó posta- és utolsó tá-
19. a hadkiegészítő kerület száma,	virda-állomás.
melynek területén a község fekszik, továbbá	

Az új Helységnévtár az előfizetőnek, tetszelős, kemény vászonkötésben 8 koronáért árusíttatik. Állami hivatalok és intézetek, a m. kir. államvasutak, posta- és távirdahivatalok s postaügynökségek, anyaköznvezetőségek, megyei, városi és községi hatóságok, (alispáni és főszolgabírói hivatalok, községi és körjegyzőségek stb) továbbá az egyházi hatóságok és lelkészi hivatalok azonban a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr Ö Nagyméltóságának elhatározása folytán az új Helységnévtárt köelve 6 korona kedvezményes előfizetési áron rendelhetik meg.

A megrendelést az előfizetési pénz beküldésével okvetlenül postautalványon kell eszközölni, minden más külön megrendelés mellőzésével. Ettől eltérés csakis hivataloknak engedtetik meg nagyobb számú példányok megrendelése alkalmával. Az előfizetési határidő 1906. évi október 31-ike és annyival is inkább ajánlatos a megrendelést e határidőig teljesíteni, mert ezuttal az előre megrendelt példányokon felül a Helységnévtár csak bolli áron 12 koronáért lesz megszerezhető.

Budapest, 1906. évi szeptember hónap.

A m. kir. központi statisztikai hivatal."

3097

1906

Grátzer Pius, bencés tanár „A jámbor gyermek“ cimmel oktató könyv-Irodalmi művecskét adott ki az elemi iskolások részére, mely egy kis elemi iskolás életébe ajánltatik : szöve üdvös, oktató tanításokat tartalmaz ; különösen az első szent gyónásnál és Grátzer Pius az első szent áldozásnál lelki haszonnal forgathatják a kicsinyek. Megrendelhető „A jámbor gyermek.“ fentnevezett szerzőnél, — vagy Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergom-ban. Ára csinos papírkötésben vászonhátal 80 fillér.

Károly Ignác, cist. főgimn. tanár, az ifjúságnak lelkes, kedves barátja, a Károly Ignác következő című füzetkeket adta ki a) „Ép Testben Ép Lélek.“ b) „Aranykönyvecske.“ „Ép testben A magyar fiuknak és leányoknak. c) „Leányok könyve“. Ára minden egyes füzetnek éplék.“ 20 fillér, diszes kemény vászonkötésben 50 fillér, kapható fentnevezett szerzőnél „Arany köny- Zirc (Veszprém m.) Minden megrendelés bérmentve szállittatik. Az ifjúság minden vecske.“ „Lá- igaz és őszinte barátjának a legmelegebben ajánlom e füzetek terjesztését, meglé- nyok könyve.“ vén győződve, hogy ahova e füzetek eljutnak, Isten áldásának forrásaivá válnak.

Szeszes ital
Molochja.

A szeszes italok rendetlen élvezetének meggátlása céljából, legujabban megjelent: *A szeszes ital Molochja és Szent János áldása* című 8 ivre terjedő könyvecske, mely a t. lelkészkedő papság révén melegen ajáltatik minden tekintetben sülyedő népünk figyelmébe. Ára vászonba kötve 80 fill., erősen fűzve 60 fill. Ezen összeg előzetes beküldésére a kis művecske portómentesen kapható: *Schlick János* Jézustárs. áldozárnál Kalocsán és *Szabó György* alesperes-plebánosnál Nagyernyén Erdélyben.

Streicher József „Lelki
vezér”

Streicher József cz. apát, paksi plébános „*Lelki vezér*, Oktató, Imádságos és Énekes könyv.” a keresztény kath. tanuló ifjúság számára, valamint „*Der Schutzengel*, Gebet und Gesängsbüchlein der kath. lieben Schuljugend gewidmet” cz. munkái a hatodik, illetve ötödik kiadásban jelentek meg. Vászonkötésben az elsőnek ára 24 fillér, az utóbbi 20 fillér. Mindkét imakönyvet a t. lelkészkedő papságnak kiváló figyelmébe ajánlom. Kapható fentnevezett szerző és kiadónál Pak's (Tolna m.)

Datum Quinque-Ecclesiis die 22-a Septembris a. 1906.

† Julius, m. p.

ep scopus.

XIV.

3252
1906.

Hazafiui erények közt nem képzelek szebbet, éresebbet, mint a Nemzet nagyjai iránt köteles hálával és tisztelettel adózni. Megható alkalom kínálkozik erre a legközelebbi napokban, mikor a számkivetésben elhunyt nagy fejedelemnek, *II. Rákóczi Ferencznek*, valamint édes anyjának, Zrinyi Ilonának és társainak drága tetemei magyar földre érkeznek s a boldog föltámadás reményében itt helyezettnek nyugovóra, hogy a honszeretet önzetlen és törhetetlen lelkű bajnokának élete és magasztos példája annál fényesebben ragyogjon a jelen és jövő nemzedék előtt. Vajha e kimagasló példa vonzana s nyomán újra támadnának a hazaszeretet oly dicső alakjai, mint a minő a nagy fejedelem volt, ki az élet küzdelmei és viszontagságai között egyházának is mindig hűséges, igaz fia maradt.

Régi, bensőséges óhajunk teljesülését, ezen nemzeti, nagy temetést hazafias örömmel közlöm a t. egyházmegyei papsággal, valamint buzgó hiveimmal.

Mivel pedig tudom, hogy úgy hazafias tiszt. papságom, mint buzgó hiveim szívesen ragadják meg ezen alkalmat, hogy kegyeletöket a nagy fejedelem iránt leróják, elrendelem, hogy f. hó 27-ikén, mikor a drága hamvak magyar földre érnek, székesegyházam és az összes templomok harangjai d. e. 10 órakor fél órán át szóljanak, f. hó 29-én pedig, amely napon lesz a temetés a kassai dómban, egyházmegyém minden plébániai és szerzetesi templomában ünnepélyes gyász szentmise tartassék *II. Rákóczi Ferencz és az édes hazai földben vele együtt ugyanakkor elhelyezett édes anyja, Zrinyi Ilona, s katolikus bajtársai lelki nyugalmaért. Szentmise után fél óráig szóljanak az összes harangok s az istentiszteletre a helyi hatóságok, testületek idejében meghivassanak, és az ünnep jelentőségére kellőképp figyelemztetve előző vasárnap értesítsenek a hivek. Továbbá a temetés jelzett napján a főhatóságom alá tartozó összes iskolákban az előadások szüneteljenek, a tanuló ifjuság a gyászistenitiszteleten részt vegyen, ezután pedig minden iskolában ünnepély rendeztessék, melynek keretében a gyermekek felfogásához mért módon az ünnepély jelentőségét megmagyarázzák, nagy fejedelmünk és bajtársainak dicső emlékét szívükbe véssék, hogy így a kicsinyek is velünk együtt érezzenek és örvendjenek.*

Kelt Pécsen, 1906. évi október hó 14-én.

† Gyula, s. k.
püspök.

XV.

3536

1906

TISZTELENDŐ TESTVÉREINKHEZ OLASZORSZÁG ÉRSEKEIHEZ ÉS PÜSPÖKEIHEZ.

X. PIUS PÁPA.

TISZTELENDŐ TESTVÉREK, ÜDVÖT ÉS APOSTOLI ÁLDÁST.

Minthogy lelkünk üdvösséges félelemmel van eltelve azon igen szigorú számadás miatt, melyet valamikor Jézus Krisztusnak, a pásztorok fejedelmének, a reánk bízott nyájáról adnunk kell, folytonos aggodalomban éljük napjainkat, hogy a mennyire lehet, megóvjuk hiveinket azon veszedelmes bajoktól, melyek a mai emberi társadalmat sújtják. Úgy vesszük, mintha a próféta hozzánk intézte volna szavát: „*Clama, ne cesses, quasi tibi exalta vocem tuam*“; ép ezért nem késlekedünk figyelmeztetni, kérni, feddeni és mindenek fölött ébrentartani püspök-testvéreink buzgalmát, hogy a legnagyobb éberséget fejtsék ki a nyáj azon részében, a mely fölé a Szent Lélek helyezte.

Az indító ok, amiért szavunkat újból felemeljük, igen nagy horderejű. Arról van szó, hogy lelketek egész figyelmét és pásztori hivatástok minden erélyét felhívjuk azon rendetlenségre, melynek gyászos következményei már is mutatkoznak, s a melyek, ha erős kézzel a leggyökeresebben ki nem irtatnak, évről-évre még veszesebb következményeket vonnak maguk után. — Valóban, szemeink előtt vannak a levelek. Tisztelendő Testvérek, melyeket többen irtatok, levelek telve szomorúsággal és könnyekkel, melyek keseregnek a papság körében itt is, ott is megnyilvánuló engedetlenség és függetlenítés szellemén. Fájdalom, napjainkban mérges légkör rontja nagy kiterjedésben a lelkeket; és a halálhozó következmények ugyanazok, melyeket már sz. Judás apostol leirt: „*Hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant*“, vagyis az erkölcsök legleáázóbb romlása mellett minden tekintélynek és hordozóinak nyílt becsmérlése hatalmasodik el. De a mi lelkünket mérhetetlen fájdalommal az tölti el, hogy ez a szellem behatol már egészen a szentélyig és megfertőzi azokat is, a kikre leginkább kellene illeniök a prédikátor szavainak: „*Natio illorum oboedientia et dilectio*.“ — És mindenek fölött a fiatal papok között pusztít ez a gyászos szellem, köztük még az engedelmisség természetéről is új és megrovandó elméleteket terjeszt. És a mi még komolyabb, ilyen eszméket többé-kevésbé titkosan terjesztenek

Encycli a
SS. D. N. Pii
Papae X.
ad Archiepi-
scopos et
Episcopos
Italiae de
inobedien-
tia ac inde-
pendentiae
spiritu in
clericis
reprimendo
ex idiomate
italico in
hungaricm
versa.

azon ifjak között, a kik a szeminárium falain belül papságra készülnek, hogy mintegy idejekorán toborozzanak ujoncokat a keletkező lázadó csapatnak.

Ennélfogva, Tisztelendő Testvérek, kötelességünknek tartjuk lelkiismeretetekre hivatkozni, hogy félre téve minden habozást, erőteljes lélekkel és hasonló kitartással lássatok a munkához és irtsátok ki ezt a rossz magot, mely a legvégzetesebb következmények bőséges forrása. Lebegjen szüntelen szemeitek előtt, hogy a Sz. Lélek bizott meg titeket a kormányzással. Gondoljatok sz. Pálnak Titushoz írt utasítására: *Argue cum omni imperio. Nemo te contemnat.* Követeljétek meg szigorúan papjaitoktól és papnövendékeitektől azt az engedelmességet, a mely, ha minden hívőre kötelező, a papokra nézve szent kötelességük kimagasló része.

Tisztelendő Testvérek! Ezen nyughatatlan lelkek elszaporodásának idejekorán való meggátlására mód fölött hasznos lesz mindig emlékezetünkben tartani az Apostol intelmét Timoteushoz: „*Manus cito nemini imposueris.*“ És valóban a szentelésekhez való jutás megkönnyítése az, ami egész természetesen utat nyit a szentélyben oly *nemzedék gyarapodására, amely örömet nem szerez.* — Tudjuk, hogy vannak városok és egyházmegyék, melyekben nemcsak hogy nem lehet panaszkodni paphiány miatt, hanem a papok száma sokkal magasabb, mint a hivek szükséglete megkívánná. Nos, Tisztelendő Testvérek mi az indító ok az ily sűrű kézfeltételre? Ha a paphiány nem elegendő ok ekkora jelentőségű ügy elhamarkodására, ott, hol a papok száma a szükséglet jóval túlhaladja, semmi sem ment fel a legkörültekintőbb elővigyázat és a legnagyobb szigorúság alól azok megválogatásában, kik majdan a papi méltóságra emelendők. A jelentkezők sürgetése nem csökkentheti az ily könnyelműen elkövetett vétkeiséget. A papi állás, melyet Jézus Krisztus a lelkek üdvéért rendelt el, bizonyára nem mesterség avagy akármilyen emberi hivatal, amelyre mindenki, a kinek úgy tetszik és bárminő címen joggal és szabadon szentelhetné magát.

A püspökök tehát ne a jelentkezők óhaja és ürügyei alapján, hanem mint a Tridentinum előírja, az egyházmegye szükséglete szerint adják meg az előléptetést és az ilyen előléptetésnél választhatnak majd azok között, a kik igazán alkalmasak, mellőzve azokat, akik a papi hivatással ellenkező hajlamokat árulnak el, a melyek között, kiválik a fegyelmezetlenség és ennek szülőanyja, a szellem kevélysége.

S hogy emellett ne hiányozzanak ifjak, a kikben meg van a rátermettség a szent hivatalra, visszatérünk, Tisztelendő Testvérek, annak a nyomatékosabb hangsúlyozására, a mit már többször ajánlottunk, t. i. Isten előtt való igen szigorú kötelességtekre, hogy örködjetek, és mozdítsátok elő minden töletek telhető buzgalommal papnevelőintézeteitek igaz szellemét. Olyanok lesznek papjaitok, a milyenekké majd nevelitek őket. Igen nagy horderejű e tekintetben az a levél, melyet nagybölcsességű elődünk 1902. dec. 8.-ki kelettel, mintegy hosszú pápaságának végrendeletéül, hozzátok intézett. Mi semmi újat nem akarunk ehhez csatolni; csupán visszaidézzük emlékezetetekbe a benne foglalt előírásokat; s igen ajánljuk, hogy a S. Congr. Ep. et Reg. által a szemináriumok központosítása tárgyában kiadott rende-

leteink minél előbb végrehajtassanak, különösen a bölcelet és hittudományra vonatkozólag, hogy így elérjük azon előnyt, mely a kis szemináriumnak a nagyobb szemináriumtól való elválasztásából fakad; és a másik nem kisebbet: a papságnak szükséges tudományos készültségét.

Őrizzük féltékenyen a szemináriumokat tulajdonképeni szellemükben, és kizárólagos rendeltetésük maradjon, hogy az ifjakat előkészítsék Krisztus szolgáinak magasztos küldetésére és nem világi pályákra. A bölcelet és hittudomány és a velük rokon tudományok, különösen a szentírás tanulmányozása történjék a pápai előírások és sz. Tamás szerint, kit annyiszor ajánlott boldogult elődünk és mi is 1904. jan. 13-án kelt apostoli levelünkben. A püspökök ügyeljenek továbbá a leg-lelkiismeretesebben a tanárookra és ezek tanaira és figyelmeztessék kötelességeikre azokat, a kik veszedelmes ujdonságok után kapkodnának és távolítsák el melléktelket nélkül azokat, akik a nyert intést nem vennék figyelembe. — A fiatal papnövendékeknek ne engedjék meg a nyilvános egyetemek látogatása, ha csak nem nagyon fontos okokból és a legnagyobb biztosítékok alapján a püspökök részéről. — Mindenképen akadályoztassék meg, hogy a szemináriumok növendékei külső agitációkban bármiképpen részt vegyenek; és ezért megtiltjuk nekik a napi-lapok és folyóiratok olvasását, az utóbbiak közül csak kivételesen engedve meg egyik vagy másik megbízható elveket tartalmazó, a melyet a püspök a növendékek tanulmányaihoz alkalmasnak vél. — A fegyelmi szabályzat mindig a lehető szigorral és éberséggel tartassék meg. — Végül ne hiányozzék egy szemináriumból sem a lelkiigazgató, egy nem közönséges belátású és a keresztény tökéletesség után tapasztalt férfit, a ki fáradhatatlan gonddal nevelje az ifjakban azt a szilárd jámborságot, mely a papi életnek első alapköve. — Tisztelendő testvérek! Ha ezeket az utasításokat lelkiismeretesen és álhatalatosan követitek, ezek biztosítékot fognak nyújtani arra, hogy magatok körül oly papságot láttok felnőni, a mely örömetek és koronátok leszen.

De az engedtlenség és függetlenítés rendetlensége, melyről eddig panaszkodtunk, a fiatal papság némelyik részében még sokkal tovább megy, sokkal nagyobb károkat okozva, mivel nem hiányoznak olyanok, kik annyira telve vannak ezen elítélendő szellemmel, hogy a hitszónoklás szent hivatalával visszaélve, a hívők nagy kárára és megbotránkozására nyílnak, mint e szellem terjesztői és apostolai lépnek fel.

Elődünk 1894. júl. 31-től kezdve a Cong. Ep. et Reg. útján felhívta a püspökök figyelmét erre a súlyos ügyre. Mi fentartjuk és megújítjuk ezen pápai okmány rendelkezéseit és szabályait, a püspökök lelkiismeretére bízva azokat, nehogy teljesedésbe menjenek bárkin is közülök Náhumproféta szavai: *Dormitaverunt pastores tui* Senki sem nyerhet a hitszónoklatra felhatalmazást, *nisi prius de vita et scientia et moribus probatus fuerit.* (Trid.) Más egyházmegyék papjainak saját püspökük litterae testimoniales nélkül nem szabad a prédikációt megengedni. A prédikáció tárgya az legyen, amit már isteni Üdvöztünk megjelölt, midőn mondá: *Fraedicate evangelium...*

Docentes eos servare omnia, quaecunque mandavi vobis. Vagy amint a trid. zsinat magyarázza: *Annuntiantes eis vitia, quae eos declinare et virtutes, quas sectari oportet, ut poenam aeternam evadere et coelestem gloriam consequi valeant.* — Ennélfogva számüzni kell a szószéktől minden tárgyat, mely inkább való az ujságok hasábjaira és az akadémiák termeibe, mint a szent helyre; az erkölcsi prédikációk elébe helyezendők a konferenciáknak, melyek, hogy keveset mondjunk, terméketlenek; beszélni kell *non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis sed in ostensione spiritus et virtutis*. A miért is a szónoklatok főforrása a Szentírás kell, hogy legyen és pedig nem a többnyire szenvedélyektől elhomályosult magánitéletek szerint, hanem az Egyház hagyománya, a szentatyák és a zsinatok magyarázata szerint.

Tisztelendő Testvérek! Ezen szabályok szerint kell, hogy megítéljétek azokat, akikre az isteni ige hirdetését bizzátok. És ha néha úgy találjátok, hogy ezek közül némelyik elávolodik az említett szabályoktól, mert inkább tekintik a saját érdekeiket, mint Krisztus Jézusét és inkább keresik a világ tetszését, mint a lelkek üdvét, ti intsetek, javítsátok őket; és ha ez nem volna elég, mozdítsátok el kérlelhetlenül ama hivatalból, melyre teljesen méltatlanoknak mutatkoztak. — Ezen éberséget és szigorúságot annyival is inkább kell alkalmaznotok, mert a prédikálás teljesen a ti jogotok és a püspöki hivatásnak kiváló része; és bárki végzi is rajtatok kívül, a ti nevetekben és ti helyettetek végzi azt; innen van, hogy Isten előtt mindig ti vagytok a felelősek azért, hogy az isteni ige kenyerét miként osztják a hiveknek. — Mi, hogy a magunk részéről elhárítsunk minden felelősséget, tudomására hozzuk és meghagyjuk minden püspöknek, hogy szeretetteljes intések után utasítson vissza, vagy függeszzen föl még prédikáció közben is bármely hitszónokot, legyen az akár világi pap, akár szerzetes, a ki nem engedelmeskedik tökéletesen a Congr. Ep. et Reg. előbb idézett utasításainak. Jobb, ha a hivek megelégednek egyszerű homiliákkal és a plébánosaik által nyújtott kátémagyarázatokkal, sem hogy oly prédikációkat legyenek kénytelenek meghallgatni, melyek több rosszat szülnek mint jót.

Egy másik tér, hol az ifju papság körében nagyon is találunk ürügyet és buzdítást a törvényes tekintély feke alól való mentesség hangoztatására és az érte való küzdelemre, az az ugynevezett „azione popolare christiana“ (keresztény népies akció). Nem mintha ez a mozgalom magába véve rosszalando volna, vagy természeténél fogva a tekintély megvetésére vezetne Tisztelendő Testvérek, hanem mivel többen, félreértvén természetét, önkényesen eltávolodtak azon utasításoktól, melyeket halhatatlan emlékü elődünk azért írt elő, hogy a mozgalmat helyes irányba terelje.

A mint jól tudjátok, azon utasításról szólunk, melyet XIII Leo rendeletére a S. Congr. Neg. Eccles. Extraord. 1902. jan. 22 én adott ki a keresztény népies akció érdekében és a mely mindegyikteknek megküldetett, hogy végrehajtását szorgalmazzatok egyházmegyéitekben. Ezt az utasítást mi is fentartjuk és teljhatalmunkkal megújítjuk minden egyes rendelkezését, a mint megerősítünk és

megújítunk minden egyéb előírást, melyet a szükségnek megfelelően mi bocsátottunk ki az 1903. decz 18-iki Motu proprioan „De populari actione christiana moderanda“ és kedvelt fiunknak a biboros államtitkárnak 1904. jul. 28-ról kelt körlevelében.

Az ujságok és folyóiratok alapítását és vezetését illetőleg tartsa meg a papság pontosan, a mi elő van írva az „Officiorum“ kezdetű apostoli constitutio 42. cikkelyében: *Viri e clero . . . prohibentur, quominus absque praevia ordinari-orum venia diaria vel folia periodica moderanda suscipiant.* — Hasonlóan a püspök előzetes beleegyezése nélkül a papság egy tagja sem bocsáthat a nyilvánosság elé bármilyen, akár vallásos, akár erkölcsi tárgyú, akár pusztán technikus jellegű iratot. A társulatok és körök alapítása alkalmával az alapszabályokat és határoza-
tokat a püspöknek kell előzetesen megvizsgálnia és megerősítenie. A keresztény népies akcióról vagy bármely más tárgyról szóló konferenciákat egy pap, vagy papnövendék sem tarthat az illető megyés püspök engedélye nélkül. Minden hang, a mely a népet a felsőbb osztályok iránti ellenszenvre tüzelheti, a keresztény szere-
tet igaz szellemével tökéletesen ellenkező. — Hasonlókép megrovandó a katolikus publikációkban minden olyan beszéd, mely egészségtelen ujitások után epedve, kineveti a hívők jámborságát és a keresztény élet új irányzataira, az Egyház új kormányzására, a modern lélek új törekvéseire, a papság új társadalmi hivatására, új ker. műveltségre és hasonlókra utal. — Jóllehet dicséretre méltó, hogy a papok, különösen az ifjú papok a nép közé menjenek, mindazonáltal ebben a tekintélyt és az előljárók rendeleteit megillető tisztelettel kell eljárniok. És mégis midőn az említett alárendeltség érzületével foglalkoznak a népies ker. akció érdekében, nemes feladatuknak kell ismerniök, hogy a nép fiait a lelki és örök dolgokról való tudatlanságból kiemeljék, őket buzgó szeretettel a tisztességes és erényes életutjára vezessék; az ellentétes előítéleteket eloszlatva, a felnőtteket a hitben megerősítsék és őket a ker. élet gyakorlatára buzdítsák; hogy a világi katolikusok körében azon intézményeket segítsék elő, melyek mind a nép anyagi és erkölcsi javulására valóban alkalmasoknak bizonyultak; s hogy mindenek fölött az evangeliumi szere-
tet és igazság elveit mozdítsák elő, melyekben az emberi társadalom minden joga és kötelessége méltányos kiegyenlítésre talál. De tartsák mindig szem előtt, hogy a papnak a nép körében is meg kell teljesen őriznie az Isten szolgája magasztos jellegét, minthogy a lelkek üdvéért van testvérei élén: a néppel való foglalkozás bármily módja, e mely a papi méltóság veszteségével, az egyházi fegyelem és kötel-
mek kárával járna, nem érdemel egyebet erős megrovásnál.

Tisztelendő Testvérek! Hogy egyébként az eszmék ere elferdítésének és a függetlenítés szelleme terjedésének hathatós gátat emeljünk, a Mi tekintélyünkkel föltétlenül eltiltjuk, hogy mátol kezdve bármely papnövendék és pap akármilyen a püspöktől nem függő társulatba lépjen. És különösen is eltiltjuk ezeknek, neve-
zetesen a papnövendékeknek a rendekhez bocsátásra való inhabilitas, a papoknak suspensio ipso facto a divinis terhe alatt, hogy a lega democratica nazionale-ba

iratkozzanak, melynek programmja Roma-Torette-ban 1905. okt. 20-án és alapszabályzatuk, hasonlóképp a szerző neve nélkül, Bolognában az ideiglenes bizottságnál nyomattatott.

Ezek azok az utasítások, melyeket apostoli hivatalunk tiszte Itália papságának jelen helyzetére való tekintettel és ily nagy jelentőségű dologban tőlünk megkövetelt. Most tehát nincs más hátra, Tisztelendő Testvérek, mint újra ösztönözni buzgalmatokat, hogy ezen rendelkezéseink és utasításaink egyházmegyéitekben készséges és teljes végrehajtásra találjanak. Vegyétek elejét a bajnak, a hol szerencsére még nem mutatkozik; irtsátok ki készséggel, ahol keletkezőben van; és a hol az szerencsétlenségre már felburjánzott, tépjétek ki határozottan és erős kézzel. Ezeket bizva lelkiismeretetekre, kérjük Istentől számotokra az okosság és a szükséges erősség lelkületét. És erre a célra szivünk bensejéből adjuk reátok az apostoli áldást,

Kelt Rómában, Sz. Péternél, 1906. július 28., pápaságunk harmadik évében. PIUS PP. X.

3537

1906

Ordinatio.

Penuria sacerdotum in messem Domini mittendorum permoti theologos, qui cursum tertium anno scholastico elapso frequentarunt et proximis diebus e studiis cursus quarti tentamen omni cum laude subierunt, ss. ordinibus initiavimus.

Festo Omnium Sanctorum Adamum Jung in Püspökszentlászló ad s. subdiaconatum, die 4-a Novembris praefatum subdiaconum, item Stephanum Csizmadia, Joannem Horváth, Aloysium Koch, Josephum Reif, Carolum Selznik et Ferdinandum Thán subdiaconos ad s. diaconatum, die 5-a vero Novembris omnes praefatos ad s. ordinem presbyteratus in sacello Seminarii Nostri Episcopalis per impositionem manuum Nostrarum ad titulum dioecesis promovimus.

3538

1906

Resultatum
examinis pro-
synodalis.

Examen prosynodale diebus 25-a et 26-a Septembris a. c. asservatum subierunt: *Aulik* David, *Bergovecz* Michael, *Braun* Stephanus, *Horacsek* Andreas, *Fehér* Franciscus, *Blandl* Georgius, *Hoffer* Gregorius, *Müller* Carolus.

Omnes ad sexennium sunt approbati, Horacsek Andreas insuper laude et praemio Králiano distinguí promeruit.

3539

1906

Concursus
pro pensione
annua.

Per obitum Sylvestri Jakics emeriti parochi in statu quietis cum pensione annua in numero sacerdotum pensionatorum unus locus vacans redditus est.

Quapropter e Ven. Clero dioecesano eos, qui in statum quietis cum pensione annua recedere anhelant, praesentibus invio, ut recursus suos puncto 7-o statutorum instituti pensionalis conformiter instructos usque 25-am Novembris a. c. horsum promoveant.

3540

1906

Thesim e theologia pastorali „Mikor éljen az eszélyes lelkipásztor, különösen tanítói és papi hivatala körül mérséklettel? — Üdvös e a tévedőkkel s ellenségeskedőkkel szemben a szenvedélyes feddés, dorgálás hangja“ — pro corona vernali a. c. praefixam plurimi diligenter elucubrauerunt.

Recensio
thesium pro
corona vernali
a. 1906.

Ob fusam et argumentis fundatam dissertationem singulari laude digni inventi sunt: Rausz Aloysius parochus in Bellye, Blandl Georgius, cooperator in Bá:aszék et Mátay Antonius cooperator in Valpó.

Laudem merentur adhuc elucubrationes: Ujlaki Cornelii parochi in Darázs, Liebelt Francisci parochi in Ráczpetre, Klein Theodori parochi in Pélmonostor, Faludi Adami cooperatoris in Bükkösd, Szeitz Josephi cooperatoris in Bonyhád.

3541

1906

F. évi VIII. sz. körlevelemben már felhívtam t. egyházmegyei papságom figyelmét a kath. írók és hírlapírók Országos Pázmány-Egyesülete által létre hívott és igen üdvösen működő *Védő Irodának* (Budapest VII. Nagydíófa-utca 15. földsz. 1.) támogatására.

Kath. Könyo-
matu tudósító
ajánlatik.

Mivel e védő iroda egy Kath. Könyomatu tudósító birtokában még sokkal erősebb és szélesebb körü tevékenységet fejthet ki, mert ezen esetben az összes lapokat a kath. ügyekről helyesen és gyorsan értesítheti, elhatározta ennek létesítését.

Rendkívül fontos ezen intézmény, mert nem csak a kath. lapoknak, hanem az egész sajtónak fog ezen Könyomatos híreket és közleményeket szolgáltatni. Sok helytelen és igaztalan közlemény megjelenését fogja ez által meggátolni; az egyházellenes, hamis hírek cáfolatairól pedig ezen könyomatu tudósító révén az összes lapok gyorsabban értesülhetnek, mint eddigelé.

Minthogy a tárgyilagos tudósításokat a kath. ügyekről csaknem minden, valamire való, komoly lap szívesen veszi, könnyű belátni, mily nagy hordereje lehet Katholikus Könyomatosnak, mikor manapság oly nagy a tájékoztatás kath. ügyekben és annyi rosszakarattal találkoznak mindenhol a kath. vonatkozásu ügyek és események.

Az is figyelembe veendő előnyös körülmény, hogy a kath. könyomatu tudósító szerkesztőségének valamelyik tagja oly ügyekben, melyek személyes megbeszélést követelnek mindenkor készséggel rendelkezésre áll.

Ezen fölötte hasznos kath. intézmény azonban, hogy hivatását sikerrel tölthesse be, támogatásunkat igényeli. Nem anyagi támogatásról van itt szó, mert a Könyomatos fenntartja magát a lapok előfizetéseiből és egyéb forrásokból, hanem *erkölcsi* támogatásról, mely nélkül elveszitené az intézmény létalapját. Csakis úgy létezhetik és úgy felelhet meg a kath. könyomatu Tudósító feladatának, ha megfelelő hírforrásokkal fog rendelkezni Ezeknek szolgáltatására pedig első sorban a kath. klérus hivatott és kötelezett.

Miért is felkérem tiszt. papságomat hogy a Kath. Könyomatu Tudósítót a felmerülő fontos eseményekről — a mennyiben célszerűnek, vagy szükségesnek látszik távirati uton is — azonnal értesítsék és a netán kívánt felvilágosításokat akár neki, akár a Védő-irodának haladék nélkül rendelkezésre bocsássák.

Csak akkor fog Könyomatosunk a hozzá fűzött várakozásoknak megfelelni, ha az egyházi vonatkozású ügyek felől minél sürűbben és minél gyorsabban fog értesülhetni.

3512

1906

József kir.
herceg Szana-
tórium
Egyesület ré-
szére gyűjtés.

A szegény tüdőbetegek megmentésére alakult József kir. herceg Szanatorium Egyesület esdő kérelmét jelen körlevelem mellékleteként minden plébánia-hivatal számára egy példányban oly felhívás kapcsán küldöm, hogy a t. lelkész kedő papság ezen nemes, emberbaráti intézményt f. évi november hó második felének egyik vasárnapján a hivekkel röviden megismertesse és egyben tudomásukra adja, hogy a következő vasárnapon e célra gyűjtést rendez. A begyűlt összeg azonnal püspöki irodámhoz küldendő.

3543

1906

Esketési
akvi. kivonat
keresése.

Farkas József és Kánthor Katalin 1817 év körül kötött házasságáról keres esketési anyakönyvi kivonatot *Farkas Gyula* t. b. főszolgabíró Szigetváron (Somogy m.) Felhívom a t. plébános urakat, hogy ezen anyakönyvi bejegyzést szorgalmazsan kutassák.

A megtaláló a jelzett esketési akvi. kivonatot fentuevezett tb. főszolgabíró urnak küldje meg, kitől 20 K. jutalomban részesül.

3544

1 06

Hasznos
madarak vé-
delme.

A hasznos madarak védelme úgy erkölcsi, mint gazdasági okból az iskola nemes feladatai közé is tartozván, úgy az összes kerületi ntiszt esperes-tanfelügyelők, tiszt. iskolaigazgató-plébánosokat, valamint az egyházmegyém hatósága alá tartozó tanítókat felhívom, hogy az iskolaszékek közreműködésével igyekezzenek odahatni, miszerint az iskolák udvaraiban és kertjeiben madár-etetők és fészkelő-odvak állíttassanak fel s ahol csak lehet a madarak védelmében, gondozásában, téli etetésében az iskolás gyermekek is részt vegyenek, azt megszokják s ezáltal a madarak megbecsülését megtanulják.

3545

1906

A Szt. István
Társulat
kiadványai-
nak és pár-
toló tagságá-
nak falragá-
szon való
ajánlása.

A Szt.-István-Társulat nagyérdemű Elnöksége kérelmére az igazán jó ügy érdekében megengedem, sőt óhajtom, hogy a társulat könyvkiadványait és pártoló tagságát ajánló felhívás, melyet minden plébánia részére egy példányban mellékelek, a tiszt. lelkész urak a templomok ajtajára vagy falára kifüggeszszék és arra a buzgó hivek figyelmét felhívják.

3546

1906

Dr. Pécsi Gusztáv az esztergomi érseki szeminárium bölcselet tanára „*Cur-* Irodalmi mű-
sus Brevis Philosophiae“ cz. munka kiadását határozta el. A munka első kötete, vek ajánlása :
mely a Logicát és Metaphisicát öleli fel, megjelent. A munkát az érdeklődők figyel- Dr. Pécsi
mébe melegen ajánlom. Megrendelhető a szerzőnél Esztergomban (*Szeminárium*), Gusztáv Cur-
vagy könyvkereskedés útján. Ára az első kötetnek 5 K. *sus Brevis*
Philosophiae.

Jézus szent Szive Naptárát, melyet a szombathelyi egyházmegyei könyv Jézus szent
nyomda ad ki, a t. egyházmegyei papságnak szívesen ajánlom. Póstán bérmentve Szive Nap-
küldve egy darab ára 60 f., 10 drb. 4 K., 20 drb. 6 K. 60 f., 30 drb. 10 K. 20 f., 100 tára.
drb. 31 K., 1000 drb. 300 K.

Siposs Antal Felix, tanítóképzőintézeti hittanár, az esztergomi érseki felső Siposs A. F
nőnevelő intézet hitoktatójának „*Kath. Hitoktatástan*“ papnövendékek. tanító és „Katholikus
tanítónő jelöltek, hitoktatók, hittanárok, lelkészek, tanítók és nevelők használatára Hitoktatás-
cz. munkáját a n. t. lelkészkedő papságnak s általa a tanítói karnak figyelmébe tan.*
ajánlom. Kapható fentnevezett szerzőnél Esztergomban. Ára 4 K.

Datum Quinque-Ecclesiis die 5 a Novembris a. 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

1906.

Pentateuchi
authenticia
ejusque inte-
gritas con-
firmatur.

IV. Utrum, salva substantialiter Mosaica authentia et integritate Pentateuchi, admitti possit tam longo saeculorum decursu nonnullas ei modificationes obvenisse, uti additamenta post Moisis mortem vel ab auctore inspirato apposita, vel glossas et explicationes textui interiectas; vocabula quaedam et formas e sermone antiquato

in sermonem recentiorem translatas ; mendosas demum lectiones vitio amanuensium adscribendas, de quibus fas sit ad normas artis criticae disquirere et judicare ?

Resp. Affirmative, salvo Ecclesiae judicio.

Fulcranus Vigouroux, P. S. S.
P. Laurentius Janssens, O. S. B.
Consultores ab Actis.

4059
1906

URBIS ET ORBIS.

Indulgentia
renovantibus
vota baptis-
malia in festo
SS. Trinitatis.

SSmus Dnus Noster Pius PP. X. humillimas praeces R. P. Francisci Xaverii ab Immaculata Conceptione, Provincialis Provinciae S. Joseph Ordinis SSmae Trinitatis, clementer excipiens, quo magis christifideles ad servandas promissiones in susceptione Baptismalis ab ipsis emissas excitentur, Plenariam Indulgentiam, defunctis quoque applicabilem benigne concessit, ab omnibus lucranda, qui, die festo Augustissimae Trinitatis, alicui piae caeremoniae in parochialibus aliisque ecclesiis, de Ordinariorum licentia et juxta eorundem normas, peragenda, in qua solemniter praefatae promissiones denuo nuncupentur, devote adstiterint, simulque sacramentali confessione expiati et S. Synaxi refecti ad mentem Sanctitatis Suae pie oraverint. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscunque non obstantibus. Datum Romae, e Secretaria S. Congr. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, Calendis Junii an. 1906 — A. Card. *Tripepi*, Praefectus. † D. *Panici*, Archiep. Laodicen., Secretarius.

4060
1906.

Oboli Petri
urgentur.

Anno ad finem vergente praesentibus provoco RDomino Cura'ores animarum et universum ven. Clerum, ut pia obla'a titulo obolorum Petri vel ad fines catholicos seu symbola dilectionis atque adhaesionis filialis erga Beatissimum Patrem usque 25-am Decembris ad Cancellariam Nostram Episcopalem eo magis promovere satagant, quoniam rationes pro anno currenti eadem die claudentur atque oblata elapso termino praefato missa tantum pro anno sequenti consignabuntur.

4061
1906.

Matriculae
confirmato-
rum deside-
rantur.

In duplici exemplari exarandae et ad officium dioecesanum promovendae sunt matriculae confirmatorum. Quapropter praesentibus provoco RDomino Cura'tores animarum districtus *Dunaföldvár*, ut matriculas praedictas usque 15-am Januarii a 1907. via ARD. VADiaconi Mihi exhibeant.

4062

1906.

Cooperatores translati sunt :

Mutationes
personales.

Éber Geysa ex Egerág ad Szebény,
Horváth Dionysius e Szebény ad Berkesd,
Koch Julius e Vásárosdombó ad Olasz,
Mindszenti Vilhelmus e Vajszló ad Pécsvárad,
Tóth Ludovicus e Berkesd ad Kővágószőlős,
Varga Franciscus e Püspökbogád ad Egerág.

Missi sunt cooperatores neomystae sequentes :

Csizmadia Stephanus ad Harkanovci,
Horváth Joannes ad Püspökbogád,
Jung Adamus ad Laskafalu,
Koch Aloysius ad Abaliget,
Reif Josephus ad Vásárosdombó,
Seleznik Carolus ad Ráczmecske,
Thán Ferdinandus ad Vajszló.

4063

1906.

T. Magyar József nyugalmazott felsőiregi plébános a papi nyugdíjalap javára 6000, irva hatezer K. alapítványt tett le oly kikötéssel, hogy a kamatokat élete fogyáig maga élvezhesse.

A papi nyug-
díjalap gyara-
podása.

Annál nagyobb és őszintébb örömmel közlöm e nemes és nagylelkű elhatározást a tiszt. egyházmegyei papsággal, mivel az alap, melynek javára az adakozás történt, még mindig gyenge arra, hogy oly mértékben feleljen meg feladatának, mint ez kívánatos volna és részemről a legmelegebben óhajtom.

4064

1906.

A vallás- és közokt. m. kir. minisztériumnak a közigazgatási hatóságnak hitközségi határozatok meghozatalánál való részvétele és közreműködése, valamint az ily közreműködés (testimonium legale) nélkül hozott hitközségi, illetve iskolaszéki határozatoknak érvényessége és végrehajthatósága tárgyában a rozsnyói püspök ur Öméltóságához intézett nagyfontosságú átiratát tudomásvétel és miheztartás végett egész terjedelmében közlöm a tisztelt egyházmegyei papsággal.

Vkmin. in-
tézvénny a
közigazg.
hatóságoknak
hitközségi
ügyekben
való részvé-
tele tárgy.

„A Magyar Kir. Vallás és Közoktatásügyi Minisztertől. 55135 szám. — Méltóságos és Főtisztelendő Balás Lajos rozsnyói róm. kath. püspök urnak. — Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr!

Ez évi április hó 7-én 1200 sz. a. kelt nagybecsü előterjesztésére van szerencsém a következőkben tisztelettel válaszolni.

Áma kérdés tárgyában, vajjon az önkormányzatilag nem szervezett egyházokzségeknél új terhek föl vételéről s illetőleg meglevő terhek viselésének újabb módozatairól rendelkező határozatai az egyházhatósági megerősítésen kívül még a közig. hatóságok közreműködését is igénylik-e ahhoz, hogy jogerősek s ez alapon végrehajthatók legyenek: a mi elsőben is a közig. közegeknek és illetőleg hatóságoknak a Méltóságod előterjesztésében említett esetekben való közrevonását illeti, megjegyzem, hogy miután a nevezett közegek és hatóságok eljárását és közreműködésük kötelezett eseteit törvények s törvényerejű rendeletek határozzák meg, kétségtelen, hogy csak is oly ügyekben, az az oly ténykedéseknél tartoznak megjelenni és közreműködni, melyek a törvény vagy rendelet által hatósági körükbe utalva vannak.

Viszont bizonyos, hogy még a törvényileg, illetve törvényerejűleg kötelezett eljárások alkalmán kívül is a közig. tisztviselők eljárni hivatva vannak, s mint Méltóságod is említi, tényleg részt is vesznek számtalan olyan általánosabb érdekű kérdések létesülésében, melyek a hivatali kerületük határain belül élő közönséget egészében, vagy nagyobb tömegében érdeklik.

De ott, ahol valamely kérdésben erre nézve kötelező rendelkezés fön nem áll, a közig. közeget nem lehet kényszeríteni közremunkálásra.

A Méltóságod által felhozott eset pedig épen ilyen, vagyis nem létezik kötelező szabály, mely előírná, hogy egy községnek valamelyik hitfelekezethez tartozó közönsége által felvenni szándékolt kölcsön ügyébe a főszolgabíró, az alispán vagy más közig. közeg közrehatni legyen köteles.

De hozzáteendő, hogy ott is, ahol a nevezett közegek hivatásszerű kötelezettség nélkül jelennek meg, ebbeli jelenlétük és ott végzett ténykedésük épen a miatt nem is teheti hatályosabbá a hozott határozatot, mert nem hivatalos működésből folyólag működtek közre.

Egyébként Méltóságod is idézett beadványának tartalmából kivehetőleg elismerte, hogy a felhozott esetben a gömör- és kishontvármegyei alispán meghívása nem is hivatalos kötelezettség formájában, hanem csak hiteles személyi tanúsítás alakjában foglalhatott helyet és hogy a meghívás elől való kitéréssel szemben semmiféle kényszer nem volna alkalmazható.

Ennél sokkal lényegesebb azonban a felvetett kérdésnek az a másik része, hogy az ekként u. n. legale testimonium nélkül létrejött ügyletek végrehajthatók-e?

E részben részletes elvi fejtegetések helyett utalok arra, hogy az önkormányzatilag még nem szervezkedett egyházközsegeknek törvényszerű képviseleti szervegánánt az egyházközsegi iskolaszék már a közig. főhatóságok részéről elfogadtatott s ekként az egyházközség nevében a szabályszerűleg megalakult iskolaszék által kötött jogügyletek jogérvényeseknek ismerendők el, mihelyt ezekhez az egyházmegyei

főhatóság is kifejezetten hozzájárult. Kimondta ezt az elvet akkori hivatali elődöm 17717/898 sz. rendeletében.

E mellett figyelembe veendő, hogy egy fölmerült eset alkalmából meg a m. kir. cnria mondta ki 2439/903 sz. határozatában, hogy a r. k. egyház képviselte a megyés püspököt illeti.

Ezeknek összevetése mellett a felvett kérdésre feleletül kijelenthetem, hogy az önkormányzatilag nem szervezkedett egyházközségek által új terhek feltételéről, vagy meglévők viselésének módosításáról rendelkező határozatai (mindig feltéve természetesen, hogy törvénybe, rendeletbe nem ütköznek és szerzett magánjogokat nem sértenek) jogérvényesnek tekintendők és ehhez képest közig. segédlettel végre is hajthatók, ha a törvényszerű alakítások betartása mellett vagy az egyházközség összes tagjai által, vagy a szabályszerűen megalakult iskolaszék által hozatnak és ezenfelül a megyés püspök által is kifejezetten jóváhagvattak, közig. hatóságok közreműködését tehát ezek a határozatok nem igénylik. — Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. — Budapest, 1906 szeptember hó 20-án Apponyi s. k.

4065

1906

Közlöm a tisz. papsággal a magyar királyi közigazgatási bíróságnak következő ügyben hozott ítéletét:

Az n-i római katolikus plébánosnak községi pótdó visszatérítési ügyét, melyben N. község képviselőtestülete 1904. évi december hó 26-án 62. szám alatt Torontál vármegye közigazgatási bizottsága 1905. évi február hó 13-án 217. szám alatt határozott, N. község által beadott panasz s a panaszlott védirata folytán 1906. évi január hó 31-ik napján tartott nyilvános ülésében az 1896. XXVI. t. cz. 34. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következőleg

Plébánost
illető kamat-
jövedelem
után községi
pótdó nem
fizetendő.

ítélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak részben helyet ad és az n-i római kath. egyház terhére mise-pénz tőkék törkekamatadói után kivetett és behajtott községi pótdó $\frac{5}{6}$ részről n-i plébánost illető kamatjövedelem utáni állami adónak megfelelőleg az 1904. évi nov. 4-től visszamenőleg számítva 3 év alatt befizetett községi pótdó törlesztését, illetve visszafizetését elrendeli.

Indokok:

Az 1886. XXII. t. cz. 138. §-a szerint a lelkészek azon javadalmaikból, melyeket kizárólag az illető egyházi községben viselt lelkészi hivatalaik után élveznek, községi pótdót fizetni nem tartoznak

Az iratok között fekvő, n-i esperesi kerületi hivatal által kiállított bizonyítvány szerint, a panaszolt községi pótdónak alapjául szolgáló kamatjövedelem, csak

$\frac{1}{6}$ részben illeti az egyházat, ellenben $\frac{5}{6}$ részben az n-i kántor és plébános javadalmazását képezi.

Ennek alapján az $\frac{5}{6}$ rész javadalmazásból csak a plébánosra eső rész után nem követelhető a fent idézett törvényczikk alapján a községi pótdadó; ellenben az $\frac{5}{6}$ részből a kántorra eső javadalmazás, ugyancsak az idézett törvény értelmében nem részesül mentességben, mert a mentességben csak a néptanítók részesülnek, ellenben a kántorok nem.

Ezért az $\frac{5}{6}$ rész kamatjövedelemből az ottani plébánosra eső rész után kivetett és befizetett községi pótdadóból a kérvénynek 1904. évi november hó 4-én történt beadásától visszamenőleg számított 3 év alatt befizetett résznek törlése, illetve visszautalása az 1886. XXII. t. cz. 133. §-a szerint főtartott 1883. XLIV. t. cz. 90. §-a értelmében elrendelendő volt. Ezzel szemben a közigazgatási bizottság határozatának az a része, a mely a befizetett pótdadónak öt évre visszamenőleg leendő visszatérítését rendelte el, megváltoztatandó volt, mert a közdók módjára tévesen vagy jogellenesen beszédett köztartozások visszakövetelése tekintetében a felek igénye az idézett törvényhelyek értelmében a befizetése napjától számítandó 3 év alatt elévülván, a 3 évet megelőző időben befizetett adóra nézve a kérés teljesítése a most idézett törvényes rendelkezésbe ütközik.

A bíróság e határozat két példányát Torontál vármegye közigazgatási bizottságának, 1905. évi április hó 26. napján 1640. szám alatt kelt jelentése mellékleteivel együtt, megfelelő eljárás, illetőleg a határozat egy példányának a panaszos részére leendő kézbesítése végett kiadja.

Kelt Budapesten a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1906. évi január hó 31. napján tartott üléséből.

Vekerle elnök. Jeszenszky előadó.

4066

1906.

Élőszóval tett
misealapít-
vány illeték-
mentes.

Tudomásul vétel és előforduló esetekben való felhasználás céljából közlöm alább a tiszt. papsággal és ipolysághi m. kir. pénzügyigazgatóságnak elvi jelentőségű végzését, mely szerint élők által okirat kiállítása nélkül élőszóval tett misealapítványok az *ajándékozási* 10%-os illeték alól mentesek akkor is, ha az illető egyház, melynek javára az alapítvány történt, arról később alapító oklevelet állít ki, azt azonban a hagyományozó alá nem írta.

A tényállás a következő: az x-i plébániánál 1905. év folyamán két szentmise-alapítvány tételét oly módon, hogy élő N. N. az egyik alapító 120 koronát, s N. N. a másik szintén élő alapító 140 koronát adott át tőke gyanánt az élőszóval tett kijelentéssel, hogy ezen tőkék örökös mise-alapítványként fogadtásának el — évenként az ő szándékukra végzendő szentmisékre.

Az x-i plébános a főegyházmegyei szabályzatnak megfelelőleg kiállított alapítványi okleveleket — a templom gondnokával együtt aláírva, — jóváhagyás

végett felterjesztette a főegyházmegyei hatósághoz. Az egyházhatóságilag megerősített alapítványi oklevelek bélyegmentesen hitelesített egy-egy másolatát az 1881. évi XXXIV. t.-cikk 26. §. és az 1887. évi XLV. t.-c. 9. §. értelmében illeték egyenértékadó kiszabása céljából bemutatta a korponai m. kir. adóhivatalnak.

Korponai m. kir. adóhivatal — évi illeték-egyenértékadó (azaz évi: 24 fillér és 28 fill.) helyett, az egyik alapítvány után 12 koronát — s a másik után 14 koronát, összesen 26 koronát szabot ki 10% ajándékozási illeték címén.

Minthogy a m. kir. pénzügyi közigazgatási bíróságnak 1893. évi 4655. sz. — továbbá 1894. évi 10.826. számú és 1902. évi 7147 számú ítéletei; — illetve elvi jelentőségű határozatai alapján — előszóval tett mise-alapítványok a 10 százalék ajándékozási illeték alól akkor is mentesek, ha az illető egyházi alapítvány kezelősege arról később alapító levelet ad ki — azt azonban az adományozó alá nem írta: plébános a korponai m. kir. adóhivatalnak ezen kiszabása ellen felebbezését a törvényes határidőn belül bejelentette az ipolysági m. kir. pénzügyigazgatóságnál, mely az ügyben 1906. évi. február hó 25-én kelt 3792/IV. 1906. sz. következő végzést hozott: „Felebbezése N. N. x-i plébánosnak, melyben a korponai m. kir. adóhivatal által az x-i r. k. plébánia-templom terhére Ask. 62/905. tétel szám alatt kiszabott összesen 26 korona 10 százalékos és Ask. 63/906. tétel szám alatt ajándékozásiilleték törlését kéri.

Végzés. A felebbezésnek hely adatik és a korponai kir. adóhivatalnál Ask. 62/906. tétel alatt 12 korona, és Ask. 63/906. tétel alatt előírt 14 korona illetéknek törlése elrendeltetik, mert az illetéki díjjegyzék 4. tétele értelmében az előszóval tett mise-alapítványok akkor is illetékmentesek, ha az illető egyház, melynek javára az alapítvány történt, arról később alapítóoklevelet állít ki, azt azonban a hagyományozó alapító alá nem írta, mint az a jelen esetben is történt. Magy. kir. pénzügyigazgatóság Ipolyság. 1906. évi február hó 25-én. (P. H.) Halwax s. k. kir. pénzügyigazgató.

4067

1906

Tudomásulvétel végett közlöm a m. kir. közigazgatási bíróságnak következő elvi jelentőségű határozatát: 2370/1906. sz. P. Ö Felsége a király nevében a magyar királyi Közigazgatási bíróság az n.-i róm. kath. plébánosnak jogilleték ügyét, melyben az n.-i magy. kir. adóhivatal az 1903. évi A. s. k. 8054. f. sz. az n.-i kántortanítói javadalom terhére 371 K 28 F illetéket szabott ki s ezt a budapestvidéki magy. kir. pénzügyigazgatóság 1905. évi november hó 20. napján 26343. sz. a kelt végzésével helybenhagyta, a nevezett fél által beadott panasz folytán 1906. évi március hó 2-án tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg ítelt: A magy. kir. Közigazgatási bíróság ennek a panasznak helyet adva, panaszost, mint a n. . . róm. kath. néptanítói, illetőleg kántori állás javadalmának képviselőjét, a fejezetben említett illetéknek a megfizetésére való kötelezettség alól felmenti s annak

Kántortanítói
javadalma-
zásra tett
hagyomány
illetékmentes

törlését elrendeli. Indokok: Helyet kellett adni ennek a panasznak azért: mert 1901. évi július hó 29-én elhalt N. N. volt esperes-plébános. 1900. márczius 19-én tett végrendeletének 8. pontjában, az itt közelebbről megjelölt ingatlanokat N. községben a róm. kath. tanügy, népnevelés, oktatás, kath. hitélet s vallásosság előmozdítására azelőtt négy évvel alapított róm. kath. néptanítói, kántori, illetve éneklészi állomás jövedelmezésére s javadalmazására alapítványul hagyományozta s a panasznak tárgyává tett örökösödési illeték ettől az örökségtől szabatott ki.

Igaz ugyan, hogy a szóban levő vallásfelekezeti kántortanító — a mint az általában ismeretes — nemcsak a gyermekek tanításával foglalkozik, hanem emellett a templomi istentiszteletek s temetések alkalmával rendszerint a vallási szertartásos éneklést is ellátja; mégis azonban arra való tekintettel, hogy a mindenkor kántortanítót a gyermekek tanításában, tehát kétségtelenül a közoktatás szolgálatában nem akadályozza s ezen a téren való működésének kötelmeit épen úgy elláthatja és el is látja, mintha a templomban és temetéseken való éneklést nem is kellene végeznie: ki kellett mondani, hogy a panaszolt örökösödési illetéknek tárgyát képező s az n i kántortanítói állás javadalmazására, mint közoktatási célra tett hagyomány, az 1868. évi XXIII. t.-cz. 21. §. értelmében, illetéktől mentes és ennél fogva a panaszolt illetéket, jogalap hiányában, fentartani nem lehetett . . . Kelt Budapesten , *Székely József*, tanácselnök, *Hammer Károly*, előadó. (P. H.)

4068
1906

Iskolaszékek
részére bizto-
sított bünte-
tőjogi oltalom.

A m. kir. Curiának alábbi végzését, mely szerint a róm. kath. iskolaszékek, mint közigazgatási hatóságok, büntetőjogi oltalom alatt állanak, — mihez tartásul közlöm tiszt. papjaimmal:

„4924/B 906. a m. kir. Curia, hatóság elleni erőszak büntette miatt vádolt X. Y. és N. N. ellen a komáromi királyi törvényszék előtt folyamatba tett s ugyanott 1905. évi július hó 4-én 2747/B sz. a., a Győri kir. ítélőtábla által pedig a bűnösség megállapítása miatt a vádlottak és a védő fellebbezésére 1905. nov. hó 29-én 1846/B. sz. a. elintézet bűnvádi pert a vádlottak és a védő semmiségi panasza folytán 1906. évi május hó 10 napján tartott nyilvános tárgyalás alapján, a koronaügyésznek meghallgatása után vizsgálat alá vevén, következő végzést hozott: A semiségi panaszok elutasíttatnak. Indokok: A kir. ítélőtábla ítélete ellen vádlottak csatlakozásával a védő írásban is indokoltan a bp. 385. §. 1. pontja alapján azért jelentett be semmiségi panaszt, mert a vádlottak cselekménye bűncselekmény tényáladékát nem állapítja meg és a királyi ítélőtábla vádlottak bűnösségét a btk. 164. és 167 §-ainak téves alkalmazásával mégis megállapította.

A kir. ítélőtábla ugyanis azt a tényt fogadta el valónak, hogy X. Y. vádlott N-ben 1904. évi dec. hó 26-án tartott iskolaszéki közgyűlésen, annak hangozta-

tásával, hogy az iskolaszéki tagok megválasztását nem engedi meg, a kandidálandó iskolaszéki tagok névjegyzékét N. N. róm. kath. plébános iskolaszéki elnök kezéből erőszakosan kiragadta, e közben az iskolaszéki elnököt a gyűlés helyiségéből való kidobással, az asztalnak és székeknek felfordításával, összetörésével, a megválasztandó iskolaszéki tagoknak megverésével és azzal fenyegette, hogy az elnök lesz az első aki a közgyűlés helyéről futni fog; N. N. vádlott pedig ugyanezen alkalommal öklével az asztalra ütve, az iskolaszéki elnökkel szemben fenyegető állásba helyezkedve, a csengetyűt annak asztalához hozzávágta s az időközileg megválasztott iskolaszéki tagokról szóló névjegyzéket N. N. iskolaszéki jegyző kezéből elkapta és azt összetépte.

A kir. ítélőtábla által valónak elfogadott és a bp. 437. § első bekezdése szerint a kir. kuria határozatának alapjául veendő ezek a tények, a btk. 165. § ban foglalt védekezésnél fogva bűncselekményt képeznek azért, mert kifejezetten a népiskolai hatóságokról szóló 1876. évi XXVIII. t.-cz 1. §. azon hatóságok között, amelyek a népiskolaügy „közigazgatását“ eszközlik, az iskolaszékeket is felsorolja, a törvény 11. §-a pedig a felekezeti iskolaszékek alakításait is kényszerítőleg elrendeli, mert továbbá a törvény az iskolaszékek között, azok állami, községi vagy felekezeti jellegét tekintve, a hatáskörükbe utalt teendőket illetőleg különbségeket nem tesz, eme teendőket pedig a 13. §. akként szabályozza, hogy az iskolaszékek nemcsak gondozó tevékenységet fejtsenek ki, hanem rendelkezési joggal is bírnak. Mihez képest a felekezeti iskolaszékek is, a törvény által hatáskörükbe utalt teendők végzésénél a btk. 164. §-ban említett közigazgatási hatóság lévén, a hatóságok részére általában biztosított büntetőjogi oltalom alatt állanak, másrészt pedig a használt fenyegetés a btk. 167. §-ban megjelölt veszélyes fenyegetésnek ismérveit tartalmazván: a valónak elfogadott tények és imént kifejtettek szerint vádlottak a hatóság küldöttségét alkotó iskolaszéki elnököt és jegyzőt, az iskolaszéknek választás után szándékolt megalakításában, tehát a törvény meghagyásának végrehajtásában erőszak és veszélyes fenyegetés által akadályozták.

Hivatalból figyelembe veendő semmiségi ok nem észleltetett. — Kelt Budapest, 1906. május 10-én.“

4069

1906.

Az orsz. kath. tanítói segélyalap központi bizottságának f. évi augusztus hó 25-én tartott gyűléséről fétett jegyzőkönyvet minden nt. ker. esperesi hivatal részére jelen körlevelem melléklete gyanánt egy példányban megküldöm.

Az Orsz. Kath.
Tanítói Se-
gélyalap gyű-
lésének jegy-
zőkönyve.

Egyben az érdekeltek értesítése céljából közlöm a t. lelkész urakka', hogy a pécsegyházmegyei tanítók közül 40—40 K. segélyben a következők részesültek: *Franciscs* Teréz gyulai tanítónő, *Kardos* (Krapp) Ferencz mucsii kántortanító, *Radics* Gyula zombai kántortanító és *Thaly* Endre szedresi nyug. r. k. kántortanító.

A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnökségnél felvehető.

Oly segélyek, melyek f. évi dec. 31-keig nem vétetnek fel, az alap javára fordíttatnak.

4070

1906.

Szent Alajos
társulat és
Segítő Egye-
sületajánlása

Az ifjuság védőszejtjének *Szent Alajosnak társulatát*, melynek czélja Szent Alajos követése az áhitatban és az erényekben s a melyet a főmagasságu és főt. biboros hercegprimás jóváhagyott, nemkülönben *Szent Alajos Társulat Segítő Egyesületét*, melynek czélja Sz. Alajos társulata számára megfelelő helyiségről, u. m. saját társulati házról és templomról vagy legalább kápolnáról gondoskodni, továbbá Sz. Alajos társulatát máskülönben is anyagilag és erkölcsileg gyámolítani, a tiszt. egyházmegyei lelkészkedő papság, különösen pedig a hitoktatók figyelmébe ajánlom. Bővebb tájékoztatást szívesen nyújt a társulat lelkes és buzgó elnöke *Fischer Ágoston* Budapest, XII., Bécsi-ut 103.

4071

1906.

Relatio Socie-
tatis Leopoldi-
nae.

Societatis Leopoldinae in Austria ad succollandas Americae Septentrionalis SS. Missiones fundatae Relationem a. 1905. editam pro singulo Hon. Districtu vicearchidiaconali in uno exemplari in advoluto /. transmittito.

4072

1906.

Irodalmi mű-
vek ajánlása:
Lohmann-Jan
kovics „A
papirend“.

P. Lohmann S. I. „A papi rend“ cz. becses munkáját, mely a papi rend magasztos méltóságát annak származásából, lényegéből, hatalmából s a papi állás czéljából mutatja be, Jankovics István h. plébános (Sempte, Nyitra m.) magyarra fordította, az egyházmegyei t. papságnak figyelmébe a legmelegebben ajánlom. A mű ára füzve 2 K. 70 f., kötve 3 K. 70 f. Kapható fentnevezett fordítónál és a Szent István társulat könyvkereskedésében Budapesten (IV. Kecskeméti-u. 2.)

Knecht János
„Hitünk Ész-
szerü Okai.“

Knecht János, tanulmányi felügyelő a nagyváradi l. sz. papnevelő intézetben, „Hitünk Észszerü Okai“ cz. hittudomány-doctori avató értekezését, mely hitünknek igazságát a természetes ész világítása mellett mutatja ki, mint a mai kornak megfelelő, rövid apologiát a keresztény katolikus hit mellett ugy a tiszt. egyházmegyei papságnak, mint általa a művelt hiveknek figyelmébe melegen ajánlom. Megrendelhető a szerzőnél *Nagyváradon*. Ára ?

„Az okos
hajadon“.

P. Doss Adolf I. T. rendtagnak „Gedanken und Ratschläge“ czimü művét a művelt női ifjuság részére „Az okos hajadon“ czimmal magyarra fordította a *kalocsai növendékpapság Sz. Ágoston Egylete*. Ezen munkát a t. egyházmegyei pap-

ságnak, különösen a leányiskolákban működő hitoktatóknak, de az ifjuság minden igaz barátjának is őszintén ajánlom. Megrendelhető a kalocsai növendék papok Sz. Ágoston együleténél Kalocsa (Papnevelő). Ára fűzve 2 K. 20 fillér. kötve 3 K. 60 fillér.

A győregyházmegyei főtanfelügyelőség kiadásában az egyházmegyei hatóság előzetes irányítása és jóváhagyása mellett megjelent: „A r. k. népiskolák és kisdédóvodák közigazgatása“ cz. munka. Hézagpótló e könyv mert az évtizedek folytán felszaporodott törvények, rendeletek és döntvények tömegéből rendszerbe foglalva nyújtja mindazt, ami a r. kath. jellegű népiskola ügyének kezelésére vonatkozik, mint igen czélszerű kézikönyvet és vezérfonalat, mely még iratmintákat is tartalmaz, az egyhm. tiszt. papság, különösen pedig a tiszt. lelkészkező papság figyelmébe melegen ajánlom. S mivel e könyv, a kath. iskolák fejlesztésének és megmentésének munkájában jelentékeny segítséget nyújthat a tiszt. lelkészkező papságnak, azért szegényebb ellátásu plébánosoknak megengedem, hogy a plébánia-könyvtár részére a templompénztár terhére is beszerezzék, de ezen esetben tartoznak a könyvtár leltárában nyilvántartani. Ára 2 K. 50 f. Kapható Győrött az egyházmegyei főtanfelügyelői hivatalban.

A kath. népiskolák és kisdédóvodák közigazgatása c. kézikönyv ajánlása.

Nitsch Árpád dr. szentszéki jegyző és püspöki szertartó a női Máriakongregációk nagyfontosságu és fenkölt céljait kívánja előmozdítani „Nagyasszonyunk“ cz. illusztrált folyóiratával. A kiváló izléssel és ügyességgel szerkesztett folyóiratot a t. egyházmegyei papság, de főleg a leányiskolákban működő hitoktatók figyelmébe szívesen és melegen ajánlom. Ára egész évre 4 K. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Győr, Orsolya zárda.

Nitsch Árpád dr. „Nagyasszonyunk“ folyóirata.

Gerebenics Sándor győri székesegyházi hitszónok szerkesztésében és kiadásában megjelenő „Borromeus“ cz. hitszónoklati folyóiratot a t. lelkészkező papság figyelmébe ajánlom. Megrendelhető fentnevezett szerkesztő és kiadónál. Győr. Püspökvár.

„Borromeus“ hitszónoklati folyóirat.

Járosy Dezső csanádegyházmegyei áldozópap, székesegyházi karnagy, papnevelő intézeti énektanárnak „A hagyományos gregorián korális esztetikai méltatása“ cz. dolgozatát, mely a Szentséges Atya által elrendelt s immár a kiadás szorgos munkájában álló korális érdekében eddig megjelent legjobb nevű szerzők alapján készült, ugy időszerűsége, valamint alapos és szép kidolgozását tekintve a t. egyházmegyei papságnak ajánlom. Ára 80 fillér. Kapható a csanádmegyei könyvnyomdában.

Járosy Dezső A hagyományos Gregorián korális esztetikai méltatása.

Don-Bosco-Naptár 1907. évre. Hivatva van Don Bosco széltében ismert, áldásos műveinek utját egyengetni édes hazánkban. Ára 40 fillér. Kapható Budapesten Kohányi Jánosnál VIII., Szentkirályi-u. 20. és Turinban e, czimen: Don Rua Torino via Cottolengo 32. (Szalézi sz. Ferenc-Oratorium) — előre fizetés mellett.

Don Bosco naptár.

Datum Quinque-Ecclesiis die 11-a Decembris a. 1906.

† Julius, m. p.

episcopus.

XVII.

4254

1906

Relatum est Nobis nonnullos cooperatorum existimantes se praeter dies Domini et festa in Vis. canonica recensita non teneri ad excurrendum in ecclesias filiales celebrandi causa, quoties a fidelibus ad celebrandum in ecclesiis filialibus invitentur, praeter stipendium in statutis Synodi dioecesanae aut in visitatione Canonica stabilitum diurni honorarii instar remunerationem specialem postulare. Opinio haec est prorsus erronea et ideo tollenda. Fideles enim Ecclesiarum filialium concurrunt ad sustentationem cooperatorum non solum praestationibus parochis solutis, sed etiam salarium Eorundem annuum ex parte vel integre solvendo, quapropter prout pro sepulturis etc. praeter stolam fixam in Ecclesiis filialibus requirere nihil licet, pariter pro Sacro ibidem celebrato praeter stipendium ordinarium honorarii diurni instar aliquid exigere prohibitum esse renuntiamus. Insuper hortamur omnes et singulos honorabiles cooperatorum, ut in quantum officia alia eosdem non impediant, libenter excurrant celebrandi causa in ecclesias filiales et occupentur cum fidelibus Ecclesiarum filialium, servant his vicibus catechesim, si secus currus non praestaretur. Sint tamen continuo memores se adiutores tantum esse R. D. Parochorum in vinea Domini atque idcirco sine illorum scitu et consensu nihil *novi* introducere audeant.

Officium cooperatorum celebrandi in ecclesiis filialibus.

4255

1906

Per obitum Silvestri Jakič in statu sacerdotum rude donatorum vacantia exorta est. In statum quietis recedere et pensionem annuam provideri petunt.

Ii, qui in statum quietis cum pensione annua recedere desiderant, sunt: *Franciscus Holndonner*, praepositus titularis, assessor consistorialis et parochus in Báticasék, annum agit 77-um, sacerdos jubilaris. Ob aetatem provectam, infirmitatesque exinde ortas testimonio medici probatas rudedonari petit, cum ad munus suum implendum inhabilis evaserit.

Petrus Matarics, parochus in Dályok, 71 annorum, renovat preces suas erga pensionem annuam iam anno elapso Ven. Clero dioecesano propositas. Asser-

tionem districtus Baranyavár, Eundem infirmum et ad implendum munus inhabilem esse, testimonium medici firmat.

Quum vero in numero sacerdotum dioecesanorum pensione provisorum unica existat vacantia, puncto 8-o statutorum instituti pensionalis conformiter provoco Ven. Clerum dioecesanum, ut vota sua depromere atque via VADiaconi usque 15-am Januarii ad Officium Dioecesanum promovere velint, *cuinam* e suprafatis parochis pensionem annuam applacidandam censeant?

4256

1906

Obitus Franciszi Szekeres et Joannis Pencz parochorum.

Franciscus Szekeres, parochus in Kárász, infirmitate dicturna patienter pieque tolerata, sacramentis moribundorum rite susceptis die 22-a Decembris a. c. animam Creatori Suo reddidit anno aetatis 63-o, sacerdotii 39-o. Ab a. 1889 egit parochum in Kárász.

Joannes Pencz parohus in Izsép festo Nativitatis D. N. J. Christi anno aetatis 65-o, sacerdotii 41-o sacro viatico rite munitus ad aeternam haereditatem vocatus est.

Animas denatorum confratrum piis ad aram suffragiis juxta statuta Synodi dioecesanae commendo.

Requiescant in pace!

4257

1906

Concursus pro beneficio parochiali Kárász.

Beneficium parochiale Kárász juri patronatus Mei obnoxium concursui publico usque 31-am Januarii 1907. exponitur. Concurrentes invio, ut recursus Mihi inscriptos intra terminum praeclusi ad Officium dioecesanum promoveant.

4258

1906

Concursus pro beneficio parochiali Izsép.

Pro beneficio parohiali Izsép juri patronatus Serenissimi Domini Archiducis Friderici obnoxio, vacanti concursum publicum usque 31-am Januarii a. 1906. duraturum exscribo. Qui animo ducuntur beneficium hoc obtinendi recursus suos Serenissimo Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi Officio Meo dioecetano exhibeant.

4259

1906

Personalia

Fölker Mathias vād. districtus Értény et parochus in Értény erga preces proprias a munere vicearchidiaconi inde a 1. a Jan. a 1907 relevatus est.

Magyar Sigismundus parochus in Koppányszántó nominatus est vicearchidiaconus et scholarum inspector districtus Értény.

Sajt Stephanus cooperator in Bogdása constitutus est vicarius in spiritualibus ibidem.

Missi sunt cooperatores :

Bergovecz Michaël e Podgajci ad Valpó.

Csizmadia Stephanus e Harkanovci ad Valpó.

Folnegovics Georgius ex Olasz a Beremend.

Horváth Joannes e Beremend, ad Vajszló

Mátay Antonius e Valpó ad Podgajci.

Sandrak Michael e Szajk ad Harkanovci.

Thán Ferdinandus e Vajszló ad Olasz.

Tóth Ludovicus e Kövágószőlős ad Bogdása.

Zserdin Josephus e Valpó ad Szajk.

4261

1906

T. Egyházmegyei Papságom úgy lelki és szellemi, mint anyagi javát szívesen viselvén, hozzájárultam a Főtitiztelendő Székeskáptalan azon jóváhagyás céljából elém terjesztett határozatához, melyet egész részletességgel az alábbi értesítés ismertet az egyházmegyei t. papsággal s a melyet azért tudomásvétel és miheztartás céljából közlök :

Valamennyi tisztelendő Plébánia hivatalnak. Az utóbbi években a jelzálogos kölcsönökre nézve oly terhes és kedvezőtlen viszonyok állottak be, hogy az alapítványi hivatal kénytelen volt a befolyó új alapítványi tőkéket, valamint a tömegesen visszafizetett kölcsönöket adómentes 4%-os érték papírokba fektetni; részben pedig 3½—4% kamatra takaréktárba helyezni. Addig, amíg a befolyó kamatok a mutatózó 1—1 és ½% kamatdifferenciát fedezték, a hivatal megadta az alapoknak s így a plébániák alapjainak is az 5% kamatot. Ámde ma már a csak 4%-kal kamatozó tőke meghaladja 3.300.000 koronát, mi azt jelenti, hogy az évi kamatkülönbözet, melyet a hivatalnak a 4%-os kamatra reá kell fizetni, 33000 koronánál többet tesz. Erre pedig már fedezet nincs, tehát a tartalékalap emésztetik fel.

Ily körülmények közt oda van utalva a hivatalt gondviselő káptalan, hogy a pénzviszonyok nehéz súlyának engedve, arra való tekintettel is, hogy a nagy gonddal összegyűjtött tartalékalap fel ne emésztessék, az alapszabályok 20. §-a értelmében, a kiadandó kamatok mértékét 4½%-ra szállítsa le.

A m. kir. közigazgatási bíróság 4350/1906. számú ítéletében kimondotta, hogy az adóalany maga az alapítvány, tehát az adó nem a plébános, hanem az alapítvány terhére vetendő ki. Ebből pedig az következik, hogy a plébániai alapítványok és templompénzek nem mentesek többé sem a megyei, sem a községi közterhektől s ezután nem csak állami adókat, hanem minden egyéb megyei és községi adót is kell fizetni. Mérsékelten számítva, az állami, megyei és községi adók a kamatjövedelemnek 22%-át teszik; vagyis 5 korona kamatjövedelem után 1 korona

Plébániai
adóköteles
alapítványi
és templom-
pénzek érték-
papírokba
fektetnek
gyümölcsöző-
leg.

10 fillér az adó. E szerint a most élvezett 5%-os kamatból nem marad több az alapítványok és templomok céljaira 3 korona 90 fillérnél. Még kedvezőtlenebb az eredmény, ha a kamatok a hivatali alapszabályainak 20. §-a értelmében $4\frac{1}{2}\%$ -ra szállíttatnak le, mert ez esetben a kamat 100 korona tőke után 4 korona 50 fillér, a 22%-os adó pedig 99 fillér, marad tehát a célokra 3 korona 51 fillér. Ahol az adók magasabbak, mint Pécsen is, még 3 korona sem marad az alapítványok céljaira.

A káptalan tehát, különös figyelemmel a plébániák és templomok érdekeire, akként határozott f. hó 17-én tartott rendkívüli ülésében, hogy a plébániák és a templomok összes adó alá tartozó alapítványait és a tőkepénzeit adómentes 4%-os értékpapirokba helyezi el s mivel ezek a papirok átlag 97. K. 50 f.-en vásároltattak s így a kamathozadék 4 és $\frac{1}{10}\%$ -ot tesz, az alapítványi és templomi tőkék után $4\frac{1}{10}\%$ -ot, vagyis 4 K. 10 f.-t fizet ki. Az adómentes alapítványok után pedig, milyenek: az iskolák, tanítók, szegények, iskolai könyvek, iskolások segélyezésére és ösztöndíjakra tett alapok, további intézkedésig fenntartja az 5%-os kamatokat. Ezzel az intézkedéssel a plébániák és a templomok a jelenlegi adóval terhelt 5%-os kamatjövedelmeiket véve tekintetbe, egyrészt 100 korona tőke után 20 f.-rel, a $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatjövedelmet véve számításba, 100 korona tőke után pedig 59 fillérrel több kamatot fognak élvezni, mint eddig élveztek; másrészt megszabadulnak a folytonos adófelszólalások terhétől. A tartalékalap pedig megmentetik az ezt feléméztéssel fenyegető tetemes összegű ráfizetés terhétől.

Ezek szerint az alapítványokat gondviselő pécsi káptalan tudomására adja a tisztelendő plébánia hivataloknak, hogy 1907. évi január 1-től kezdődőleg az összes adóköteles plébániai alapítványok és javadalmi tőkepénzek és a templomok tőkéi 4%-os adómentes értékpapirokba helyeztetnek el s minthogy ezek az értékpapírok 97 korona 50 fillér árfolyamon vásároltattak, a kamatok a számadásokban feltüntetett tőkék után $4\frac{1}{10}\%$ -kal fizettetnek ki. A kamatfizetés ideje, mint eddig, utólagosan január és július 1-én áll be. Kelt Pécsen, 1906. december hó 18-án.

Datum Quinque-Ecclesiis die 27-a Decembris a. 1906.

† Julius, m. p.
episcopus.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1906.

I. E foundationibus perpetuis :

1. Census foundationis parochi Spiltiner	1340	c	48	f.
2. Census foundationis Illmi Francisci Troll.	1000	"	—	"
3. Census foundationis parochi Huimann	21	"	65	"
4. Cen-us foundationis parochi Mike	5	"	—	"
5 Census foundationis parochi Gregorii Andrin 2400.	108	"	89	"
6. Census foundationis parochi Francisci Krecht	10	"	—	"
7 Census foundationis parochi Joannis Németh	10	"	—	"

Universim : 2496 " 02 "

II. Ex oblati Cleri gremialis non curati :

	c.	f.
Illmus Dominus Episcopus	10000	—
Venerabile Capitulum Ecclesiae Cathedralis	2000	—
Ecclesia Cathedralis	200	—
RSS. D. Joannes Rézbányay	5	—
" Ignatius Károly	3	—
" Carolus Körmendy	5	—
" Adalbertus Igaz	10	—
AR. D. Franciscus Gruzling	2	—
R. D. Philippus Ollé	2	—
" Augustinus Herr	2	—
" Ferdinandus Rang	2	—
" Philippus Gehring	2	—
" Christophorus Péhm	1	—
AR. D. Ignatius Glatt	5	—
" Josephus Rézbányay	4	—
" Stephanus Késmárky	5	—
R. D. Ludovicus Liebbald,	2	—
" Sigismundus Gyömöreý	3	—
" Stephanus Szentkirályi	3	—
" Franciscus Virág	3	—
" Sigismundus Dújmovics	3	—
" Stephanus Komócsy	3	—
" Gabriel Nunkovics	2	—
" Ludovicus Kiss	2	—
" Stephanus Sipos	2	—
" Dionysius Mosonyi	10	—
" Ottó Szőnyi	2	—
" Georgius Gábor	2	—
" Adalbertus Jakab	2	—
" Julius Lajos	2	—
" Franciscus Fehér	2	—
" Josephus Schäfer	1	—
" Alexander Marton	2	—
" Stephanus Braun	1	—
" Josephus Morschhauser	2	—
" Arthur Stefan	2	—
" Eugenius Fájth	2	—
Alumni. Gymn. Maj. O. Cist.	74	—

Summa : 12375 —

II. Ex oblati Cleri curati et fidelium usque 15-am Januarii a. 1907.

Parochiae:	E fisci Ecclesiar.		A Parocho		A Coöperat.		A fidelibus		Summa		
	S e m e s t r i										
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	c.	f.	
	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.			
Abaliget	2	2	3	4	28	1	2	48	16	48	
Alsómocsolád	1	1	1	1	—	—	2	24	8	44	
Apar	1	1	1	2	—	—	1	1	8	50	
Babarc	4	4	2	2	1	1	4	3	21	—	
Bakonya	2	2	2	2	1	—	1	66	12	20	
Bár	—	2	—	1	—	—	—	—	3	—	
Baranyabán	5	5	2	3	2	2	12	12	43	—	
Baranyakisfalud	1	1	1	1	—	—	—	70	8	95	
Baranyaszentistván	—	4	—	2	—	—	—	1	7	84	
Baranyaszentgyörgy	5	—	2	60	—	—	2	40	10	—	
Baranyavár	—	6	28	2	—	—	—	4	12	47	
Báta	2	2	2	2	—	—	8	69	24	87	
Bátaszék	6	6	10	10	2	2	10	10	56	—	
Bedeg	2	2	1	1	—	—	1	24	8	36	
Bellye	—	2	—	2	—	—	—	—	4	—	
Beremend	4	4	2	2	30	—	5	5	23	06	
Berkesd	3	3	3	3	1	1	17	17	48	31	
Bikal	—	2	—	1	—	—	—	2	5	—	
Bizovac	—	4	—	3	—	—	—	7	14	20	
Bogdása	3	3	3	2	1	1	5	26	23	96	
Bonyhád	2	2	2	2	1	1	3	3	16	—	
Bonyhádvarasd	1	1	1	1	—	—	—	64	6	66	
Bölske	4	4	2	2	—	—	1	69	14	44	
Brodjanci	7	7	5	5	—	—	12	13	49	40	
Bükkösd	3	3	2	2	1	1	3	60	21	80	
Cepin	—	4	—	5	—	—	—	7	16	15	
Cikó	3	3	4	4	1	1	1	1	18	—	
Darázs	4	4	5	4	—	—	7	45	29	09	
Dályok	2	2	2	2	—	—	6	2	16	—	
Dárda	—	4	—	4	—	—	—	10	18	—	
Diósberény	—	—	2	2	—	—	2	2	8	—	
Dolnji-Miholjac	4	4	3	3	1	1	7	74	28	98	
Dombóvár	2	2	2	2	1	1	6	18	23	62	
Döbrököz	3	—	6	6	1	1	1	06	19	26	
Lat :										645	04

Parochiae:	E fiseis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa						
	S e m e s t r i														
	I.		II.		I.		II.		I.		II.				
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	
										Translati: 1291		35			
Koppányszántó	2	—	2	—	2	—	—	—	—	4	—	6	—	18	—
Köblény	4	—	4	—	4	—	—	—	—	98	1	09	—	18	07
Kövágószőlős	6	—	6	—	10	38	3	—	—	16	62	21	60	63	60
Kurd	4	—	4	—	2	—	2	—	1	1	—	—	—	20	59
Lakócsa	14	—	15	—	2	—	4	—	—	5	70	6	—	46	70
Lánycsók	2	—	2	—	1	—	1	—	—	23	—	49	—	6	72
Lapáncsa	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—
Laskafalu	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	6	—	12	—
Lengyel	6	—	6	—	1	—	1	—	—	1	30	3	70	19	—
Lippó	2	50	2	50	2	—	2	—	—	2	80	1	39	13	19
Lovászhetény	1	—	1	—	1	—	1	—	—	72	1	20	—	5	92
Löcs	6	—	6	—	7	33	6	—	—	9	40	12	98	48	21
Mágocs	—	—	8	—	—	—	2	—	—	—	—	7	—	17	—
Magyarhertelend	—	—	4	—	—	—	3	—	—	—	—	10	45	17	45
Magyarakeszi	3	—	3	—	2	—	2	—	1	1	—	6	21	25	83
Magyarszék	4	—	4	—	2	—	2	—	1	1	—	2	85	20	—
Magyaszentiván	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	2	36	10	36
Majs	3	—	3	—	1	—	1	—	—	1	22	1	15	10	37
Máriakéménd	4	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	7	—
Marijánci	—	—	1	—	2	—	2	—	—	5	18	4	58	14	76
Mecsekjánosi	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	6	—
Mecsekszabolcs	1	50	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	6	90
Miszla	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	2	50	8	50
Mohács ad s. Cruc.	2	—	2	—	2	—	2	—	—	8	40	10	94	27	34
Mohács ad s. Mich.	10	—	10	—	5	20	4	88	1	2	—	11	80	52	—
Mohács Insula	—	—	—	—	—	—	2	50	—	—	—	—	50	3	—
Mozsgó	—	—	6	—	—	—	4	—	—	—	—	2	—	12	—
Mözs	2	—	2	—	2	—	—	—	—	4	80	1	76	14	56
Mucsi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagybicsérd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	2	—	2	—	12	—
Nagykónyi	2	—	2	—	4	—	4	—	—	3	—	3	—	18	—
Nagymányok	2	—	2	—	2	—	2	—	—	2	—	2	—	12	—
Nagynyárad	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	15	63	19	63
Nagyvejke	1	—	1	—	1	—	1	—	—	55	2	20	—	6	75
Nak	12	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	3	—	25	—
Németbóly	3	—	3	—	2	—	2	—	1	1	—	13	07	38	15

Lat : 1951 95

Parochiae:		E fideis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus				Summa					
		S e m e s t r i															
		I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.	
		c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.
		Translati : 1951 95															
Németi	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7 80	11	80
Németkér	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1 90	7 20	15	10
Németmárok	6	—	4	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	5 65	8 84	27	49
Olasz	—	—	2	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	9	—
Ozora	6	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2 40	7 28	27	68	
Pári	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	16 22	14 38	42	60	
Paks	5	—	5	—	5	—	5	—	1	—	1	—	8	26	56	—	
Pálfa	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	92	5	92
Palotabozsok	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6 16	12	16
Pécsváradi	3	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2 20	—	—	11	20
Pellérd	10	—	10	—	10	—	10	—	—	—	—	—	7 55	5 60	53	15	
Pélmonostor	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	—	7	—
Petrijevci	7	—	7	—	2	—	2	—	1	—	1	—	10	—	2 74	32	74
Pincehely	3	—	3	—	4	—	4	—	1	—	2	—	7 75	8 67	33	42	
Podgajci	6	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	—	5	—	4 50	27	50
Püspökbogád	—	—	8	—	—	—	2 30	—	—	1	—	—	—	—	—	11	30
Püspöklak	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—
Püspöknádasd	9	—	3	—	4 11	—	3	—	1	—	1	—	5 89	3 42	30	42	
Püspökszenterzsébet	6	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	—	8	10	—	29	—
Püspökszentlászló	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—
Quinque-Eccl-Cathedralis	4	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	1 72	—	—	11	72
„ ad BMV. Purif	2	—	2	—	2	—	2	—	3	—	3	—	47 17	44 34	105	51	
„ ad s. August	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	4	4	—	20	—
„ ad s. Francisc.	34 54	—	—	—	10	—	10	—	—	—	—	—	16 46	30	—	101	—
„ ad s. Florian.	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	7 53	5 56	21	09	
Radikovci	—	—	16 50	—	—	—	10 10	—	—	—	—	—	—	7 40	34	—	—
Rácmecske	—	—	5	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	8	—
Rácpetre	—	—	6	—	2	—	2	—	2	—	2	—	6 38	4 10	34	48	—
Ráctöttös	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	8 73	5 35	20	08	—
Rácváros	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3 59	10 12	25	71	—
Regöly	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	5 54	15	54	—
Sásd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	4 38	7 16	19	54	—
Siklós	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
Siklósbadony	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Simontornya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 56	5	56	—
Sióagárd	—	—	8	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	5 05	23	05	—
Sljivosevci	4	—	4	—	5	—	5	—	—	—	—	—	12 52	14 50	45	02	—
Lat : 2919 73																	

Parochiae :	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa							
	S e m e s t r i															
	I.		II.		I.		II.		I.		II.					
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.		
Somberek	3	—	4	—	2	—	2	—	—	—	1	—	460	180	18	40
Somogysszentlászló	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	—	—	30	215	10	45
Sumony	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	272	5	72
Szabadszentkirály	—	—	10	—	5	04	—	—	—	—	—	—	—	896	24	—
Szajk	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	10	—
Szakadát	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Szakály	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	714	437	21	51
Szakcs	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	306	583	22	89
Szalatnak	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	40	1	5	40
Szálka	2	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	90	140	9	30
Szászvár	12	—	12	—	3	—	3	—	1	—	1	—	—	—	32	—
Szebény	1	50	1	50	1	—	1	—	—	50	2	50	25	—	8	50
Szekszárd Ujváros	—	—	10	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	1425	36	25
Szekszárd-Belváros	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	—	—	408	575	19	83
Szentdienes	3	—	3	—	2	32	2	56	—	—	—	—	468	344	19	—
Szentlőrinc	2	—	2	—	3	—	3	—	—	—	—	—	70	146	12	16
Szigetvár	—	—	15	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	525	23	25
Tamási	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	560	690	24	50
Tengőd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	54	—	9	31
Tevel	2	—	2	—	3	—	4	—	—	—	—	—	988	1065	31	53
Tolna	—	—	20	—	—	—	16	—	—	—	4	—	—	3290	72	90
Vajszló	2	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	288	288	15	76
Valpó	—	—	9	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	6795	79	95
Várdomb	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	40	122	9	62
Vásárosdombó	8	—	8	—	4	—	4	—	1	—	1	—	269	510	33	79
Veliskovci	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	10	—
Véménd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	14	—
Viljevo	2	—	2	—	2	—	3	—	—	—	—	—	375	6	18	75
Villány	3	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	703	982	29	85
Vókány	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—
Vörösmart	5	—	5	—	5	—	2	—	—	—	—	—	640	9	30	40
Závod	3	—	3	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	992	25	92
Zomba	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	10	16	—
Summa :													3630	67		

IV. E censibus intercalaribus:

Census intercalares 25 cor. 03 f.

R e c a p i t u l a t i o :

I. E foundationibus perpetuis	2496 cor. 02 f.
II. Ex oblati Cleri gremialis non curati	12375 cor. — f.
II. Ex oblati Cleri curati et fidelium	3630 cor. 67 f.
IV. E censibus intercalaribus	25 cor. 03 f.

Summa totalis: 18526 cor. 72 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Januarii 1907.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum S. Missionis Africanæ, Custodum S. Sepulcri, instructionis coecorum pubescentium et Societatis S. Ladislai pro a. 1906. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis		Pro Miss.		Ex oblatis Ven. Cleri gremialis		Pro Miss.	
		cor.	f.			cor.	f.
				Translata :		155	—
Illmus ac Rss. D. Steph. Szeifricz	20	—		A.R. Josephus Rézbányay . . .	4	—	
" D. Antonius Walter . .	20	—		" " Stephanus Késmárky . . .	2	—	
" D. Gabriel Hanny . .	20	—		R. D. Ludovicus Liebbald . . .	1	—	
Rssmus D. Joannes Spies . .	10	—		" Sigism. Gyömöreý . . .	2	—	
" Josephus Pozsgay . .	10	—		" Franciscus Virág . . .	3	—	
" Josephus Wurster . .	10	—		" Sigism. Dujmovics . . .	3	—	
" Julius Wajdits . .	10	—		" Stephanus Szentkirályi . .	—	—	
" Augustinus Frantich . .	10	—		" Ludovicus Kiss . . .	2	—	
" Aloysius Döbrössy . .	10	—		" Stephanus Komócsy . .	2	—	
" Ludovicus Szilvek . .	10	—		" Dionysius Mosonyi . . .	5	—	
" Joannes Rézbányay . .	2	—		" Stephanus Sipos . . .	—	—	
" Carolus Körmendy . .	2	—		" Ottó Szőnyi . . .	2	—	
" Adabertus Igaz . . .	5	—		" Georgius Gábor . . .	2	—	
A. R. Franciscus Gruzling . .	2	—		" Adalbertus Jakab . . .	1	—	
" Philippus Ollé . . .	2	—		" Julius Lajos . . .	1	—	
" Augustinus Herr . . .	2	—		" Franciscus Fehér . . .	—	—	
" Ferdinandus Rang . .	2	—		" Alexander Marton . . .	—	—	
" Philippus Gehring . .	2	—		" Josephus Schäfer . . .	1	—	
" Christoph. Péhm . . .	1	—		" Arthur Stefan . . .	—	—	
A. " Ignatius Glatt . . .	5	—		" Eugenius Fájth . . .	1	—	
Lat :		155		Summa :		187	

Nota ! Rogantur RD. Parochi, ut pia oblata tempore *praefixo* mittere velint.

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.		Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.	
	cor.	f.		cor.	f.
Abaliget	2	—	Translata :		315 98
Alsómocsolád	3	80	Garé	—	—
Apar	6	—	Gödre	4	—
Babarc	11	75	Görcsöny	—	—
Bakonya	2	50	Grábóc	1	88
Bár	1	70	Gyulaj	8	91
Baranyabán	20	—	Gyüd	3	60
Baranyakisfalud	2	69	Harc	2	24
Baranya-szentgyörgy	3	—	Harkanovci	4	—
Baranya-szentistván	1	—	Hercegszöllös	9	—
Baranyavár	7	10	Hetvehely	1	30
Báta	8	—	Himesháza	12	20
Bátaszék	8	—	Hird	5	40
Bedeg	3	—	Hosszuhetény	1	40
Bellye	4	—	Högyész	30	25
Beremend	5	80	Ibafa	2	—
Berkesd	20	—	Izsép	2	10
Bikal	5	—	Kajdacs	4	—
Bizovac	9	50	Kakasd	6	33
Bogdása	6	60	Kánya	5	30
Bonyhád	2	28	Kárász	7	—
Bonyhádvarasd	5	47	Keszü	10	—
Bölcske	3	12	Kisasszonyfa	5	—
Brodjanci	8	—	Kisdorog	2	90
Bükkösd	8	—	Kisköszeg	—	—
Cepin	7	—	Kisszekely	4	—
Cikó	2	—	Kisvaszar	4	33
Darázs	6	—	Kocsola	4	50
Dályok	4	—	Koppányszántó	8	—
Dárda	9	—	Köblény	7	77
Diósberény	3	—	Kövágószöllös	26	—
Dolnji-Miholjac	10	—	Kurd	6	54
Dombóvár	12	—	Lakócsa	6	20
Döbrököz	24	27	Lánycsók	1	—
Drávaszentmárton	4	—	Lapáncsa	3	36
Dunaföldvár	3	—	Laskafalu	11	87
Dunakömlőd	2	—	Lengyel	2	50
Dunaszekcső	8	63	Lippó	2	42
Egerág	6	06	Lovászhetény	1	90
Értény	13	—	Lőcs	12	—
Fadd	8	—	Magyarhertelend	12	82
Feked	1	20	Magyarkeszi	12	58
Felsőireg	18	—	Magyarszék	5	10
Felsőmindszent (Bakóca 6 K.)	8	85	Magyaszentiván	4	50
Felsőnyék	7	66	Majs	5	95
Lat :		315 98	Lat :		588 13

Ex oblatis parochiarum		Pro Miss.		Ex oblatis panochiarum		Pro Miss.	
		cer.	f.			cor.	f.
Translata :		588	13	Translata :		973	22
Mágocs		12	62	Ráctöttös		8	39
Máriakéménd		10	—	Rácváros.		5	19
Marijánci		4	84	Radikovci		7	—
Mecsekjánosi		4	—	Regöly		5	—
Mecsekszabolcs		5	20	Sásd		5	86
Miszla		4	75	Siklós		7	—
Mohács ad s. Cruc.		6	22	Siklóbodony		5	—
Mohács ad s. Mich.		10	—	Simontornya		4	—
Mozsgó		1	—	Sióagárd		—	—
Mözs		3	70	Sljivosevci		5	—
Mucsi		—	—	Somberek		1	52
Nagybicsérd		15	04	Somogyszentlászló		—	80
Nagykónyi		5	—	Sumony		7	—
Nagymányok		4	—	Szabadszentkirály		10	—
Nagynyárad		13	95	Szajk		5	09
Nagyvejke		2	44	Szakadát		3	—
Nak		49	58	Szakály		16	06
Németbóly		31	38	Szakes		11	95
Németi		6	60	Szalatnak		4	12
Németkér		2	20	Szálka		—	80
Németmárok		8	60	Szászvár		7	—
Olasz		7	24	Szebény		—	—
Ozora		4	65	Szekszárd-Ujváros		6	20
Pári		3	—	Szekszárd-Belváros		36	—
Paks		19	—	Szentdienes		4	16
Pálfa		3	42	Szentlőrinc		3	—
Palotabozsok		14	50	Szigetvár		3	—
Pécsvárad		4	40	Tamási		11	50
Pellérd		20	—	Tengőd		—	66
Pélmonostor		3	—	Tevel		4	—
Petrijevci		10	40	Tolna		12	60
Pincehely		13	76	Vajszló		2	35
Podgajci		5	26	Valpó		21	67
Püspökbogád		—	—	Várdomb		—	50
Püspöklak		2	—	Vásárosdombó		11	—
Püspöknádasd		6	—	Veliskovci		2	40
Püspökpuszta		2	—	Véménd		4	20
Püspökszenterzsébet		5	—	Viljevo		11	—
Püspökszentlászló		—	—	Villány		18	02
Quinque-Eccl-Cathedralis		17	50	Vókány		5	50
„ ad BMV. Purif.		12	58	Vörösmart		6	80
„ ad s. August.		5	—	Závod		5	—
„ ad s. Francisc.		7	—	Zomba		6	—
„ ad s. Florian.		3	20				
Rácmecske		3	36				
Rácpetre		11	70				
Lat :		973	22	Lat :		1268	56
				Cum oblatis cleri grem. et cen-			
				sibus interc. (23 c. 81 ob.)			
				1479 37			

II. Pro custodibus S. Sepulcri: Josephus Kuzmics 2 cor. Georgius Moransch 2 cor. Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 2 cor., Ladislaus Charvát 3 cor., Antonius Evetovics 2 cor., Pancratius Gombarovics 1 cor., Conradus Heckenberger 2., Josephus Jozics 2 cor., Andreas Czindery 1 cor. — Summa 23 cor.

III. Pro instructione elementari coecorum pubescentium: Miasszonyuokról nev. nőzárdá iskolásai Pécs 17 cor.

IV. Pro Societate S. Ladislai: *In civitate et districtu Qu-Eccles.:* Joseph. Magenheimer 4 cor. Ignatius Károly 4 cor., Josephus Kristóf 1 cor. 12 f., Sigism. Eger 4 cor., August. Frantich 2 cor., univ: 15 cor. 12 f. — *II. Distr. Németi:* Joannes Kulesár 1 cor. 44 f., Ferdin. Csonka 2 cor., Martinus Márton 1 cor. 44 f., Martinus Molnár 1 cor. 44 f., Steph. Stokinger 2 cor., Andreas Horacsek 1 cor. 44 f., Ferdin. Vörös, dr. 2 cor., univ: 11 cor. 78 f. — *III. Distr. Sz.-Lőrinc. Franc.* Krecht 2 cor., Steph. Ábrahám 2 cor., Ignatius Dreven 2 cor., Emericus Szabó 2 cor., Julius Tóth 2 cor., Andreas Horacsek 2 cor., Ludovicus Beck 2 cor., Adalb. Csurda 2 cor., Geysa Ujváry 2 cor., univ: 18 cor. — *IV. Distr. Siklós:* Carolus Schultz 2 cor., Josephus Pál 2 cor., Eduardus Koch 2 cor., dr. Joannes Frey 2 cor., Vius Vargha 2 cor., Camillus Kimmel 2 cor., univ 12 cor. — *V. Distr. Dárda:* — *VI. Distr. Baranyavár.* Aloysius Zádor 2 cor., Geysa Fridrik 2 cor., Joannes Pencz 2 cor., Edm. Kirschanek 2 cor., Petrus Matarics 2 cor., Steph. Krisztánics 2 cor., Theodorus Klein 2 cor., Desiderius Ujlaki 2 cor., univ. 16 cor. — *VII. Distr. Mohács:* Antonius Szandtner 1 cor. 44 f., Mathias Eberling 2 cor., Franc. Keseries 1 cor. 44 f., Michaël Ambach 2 cor., univ: 6 cor. 88 f. — *VIII. Distr. M.-Kéménd:* Franc. Prantner 2 cor., Josephus Haragó 2 cor., Antonius Pataki 2 cor., dr. Aloysius Csizmadia 2 cor., Ant. Reisz 2 cor., Adamus Gött 2 cor., Aloysius Schmeller 2 cor., Adalb. Bundalla 2 cor., Fr. Rösler 2 cor., Dionysius Horváth 2 cor., Ladisl. Dubniczky 2 cor., Jos. Deutschbauer 2 cor., univ. 24 cor. — *IX. Distr. Bóly:* Antonius Schell 2 cor., Franc. Liebelt 1 cor. 44 f., Camillus Plank 1 cor. 44 f., Franc. Hofmeister 1 cor. 44 f., univ: 6 cor. 32 f. — *X. Distr. Pécsvárad:* — *XI. Distr. Mágoes:* Franc. Szekeres 1 cor., Josephus Schmeller 1 cor., Josephus Halvax 1 cor., Stephanus Takács 1 cor., univ: 4 cor. — *XII. Distr. Gödre:* Balh. Kemény 1 cor. 44 f., Josephus Vidák 1 cor. 44 f., Ludov. Fajth 1 cor. 44 f., Ludov. Horváth 1 cor. 44 f., Eduárd. Medgyesy 1 cor. 44 f., Stephanus Fülöp 1 cor. 44 f., Joseph. Szüts 1 cor. 44 f., Joannes Cselenkó 1 cor. 44 f., univ: 11 cor. 52 f. — *XIII. Distr. Szigetvár.* Joannes Erdélyi 2 cor., Ignatius Sirisaka 1 cor. 44 f., Henricus Dobos 1 cor. 44 f., Ed. Háj 1 cor. 44 f., Ferdin. Hirling 1 cor. 44 f., Eugen. Gosztonyi 1 cor., 44 f., univ: 9 cor. 20 f. — *XIV. Distr. Valpó:* Ladisl. Charvát 2 cor., Jos. Józics 1 cor., Pancratius Gombarovics 1 cor., Conr. Heckenberger 1 cor., univ: 5 cor. — *XV. Distr. Miholjac.* Josephus Kuzmics 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Georg. Moransch 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 2 cor., univ: 12 cor. — *XVI. Distr. Bonyhád:* Josephus Klein 2 cor., Dr. Joannes Jozgics 1 cor., Josephus Teppert 2 cor., Josephus Anderle 2 cor., univ.: 7 cor. — *XVII. Distr. Dombóvár:* Geysa Frűwirth 2 cor., Carolus Hradek 2 cor., Eleuth. Nyárády 2 cor., Aloysius Szalay 2 cor., Alexander Leitner 2 cor., Julius Kőmives 2 cor., Antonius Kovács 2 cor., Francisc. Viukovics 2 cor., univ.: 16 cor. — *XVIII. Distr. Értény.* Mathias Fölker 2 cor., Sen. Joseph. Kovács 1 cor. 44 f., Joannes Kövesdy 1 cor. 44 f., Stephanus Kiss 1 cor. 44 f., Emanuel Varga 2 cor., Sigism. Magyar 2 cor., Sigism. Offenmüller 2 cor., Paulus Francics 2 cor., Andreas Kemény 2 cor., univ.: 18 cor. — *XIX. Distr. Simontornya.* Michael Hangyály 2 cor., Michaël Szemenyei 2 cor., Georg. Füőpp 2 cor., Steph. Mozolányi 2 cor., Joannes Alagics 2 cor., Carolus Pintér 2 cor., Fr. Schunk 2 cor., univ.: 14 cor. — *XX. Distr. Dunaföldvár:* Dr. Geysa Onczay 2 cor., Emericus Biró 2 cor., Joannes Bereczk 2 cor., Stephanus Vajay 2 cor., Josephus Streicher 2 cor., Dr. Josephus Loncsár 2 cor., univ.: 12 cor. — *XII. Distr. Völgység:* Petrus Streicher 2 cor., Carolus Prikler 2 cor., Carol. Major 2 cor., Vilhelm. Pévald 2 cor., Joannes Trinn 2 cor., Mathias Rudolt 2 cor., Nic. Magyar 2 cor., Steph. Lerch 2 cor., Arpadus Pelcz 2 cor., Ludovicus Razgha 2 cor., Fideles Högyészenses 13 cor. 88 f., univ.: 33 cor. 88 f. — E massa Gregorii Andrin 10 cor., Martini Zsulyevics 60 cor., **Summa gen. 322 cor. 68 fill.**

Datum Quinque-Ecclesiis, die 31-a Decembris 1906.

Cancellaria Episcopalis.